

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוהי מרה שהו'ף לפניו ק'עו'למי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת קדושים תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

בבורות פרק שני - הלוקח עובר פרתו דף יח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) קצה רש"י

1 **כבר לה רכבי יוסי הגלילי** - וקא מביעא לן לרבנן, **אי אפשר לצמצם** - הליכך
 2 לא היו עורפין, דכל אחת אומרת: אני אני קרובה, **אפשר לצמצם** - ו"קרובה"
 3 - אפילו קרובות, ויתנו - כדפרשין לעיל, **דבול** ילמא **לצמצם** - דכרבי
 4 יוסי הגלילי סבירא להו, **מאי הוי עלה** - אליבא דרבנן, **שתי געלות** - דאפשר
 5 לצמצם, ו"קרובה" - אפילו קרובות, לית
 6 תרתי - דהא לא מצי לאתניי, דהא שתיהן
 7 שותי, **אי אפשר לצמצם** - הליכך מצו
 8 לאתניי, הווא דבריא נפק ברישא -
 9 דמורו ברייתו קובא את אחיו, הכהן נוטל
 10 בחוש - לרבי עקיבא, והא משפטים תנן -
 11 משמע - מה שיש ששור מחבירו, ואותן
 12 דמים ילוקו, ואפילו שפתיא מביאיה כבבל -
 13 בעוד שהיהה אוכל תמימים בבבל ומען
 14 עעקב, תרימינא - להאי מילתא דרבי
 15 עקיבא, ודייקא לה מסיפא, **רבי הדי פליגי**
 16 - דלדוריתו והא חלק בשניהם - הכי בני
 17 הלוקח את החי, שוין יוא בנייהן - מה
 18 שאחד שמן פיה מחבירו יוא מטיל בנייהו,
 19 ועליו יבאו לדין, ושעון ישראל לכהן; אייתי
 20 רביא בו, כי הויי דסבר רבי עקיבא שיכא
 21 המוציא מחבירו עליו הראיה, **מאי טעמא**
 22 **דרבי מאיר** - דקתינא טעמא דמתניתין; חיבי
 23 במתנתו; **אי כבוד הוי כוליה דרבי** - והאי
 24 דשקלא אנא הוי חולין, ומהדרנא ניהלך,
 25 ושקילנא מתנות מניה, **שען שאינו זוכה**
 26 **כוונה** - אף על פי שלא זכה בהן כהאן,
 27 דהא לא מטא לידיה מעולם -
 28 כאילו זכה בו, היאיל ומעיקרא הוי שיכא
 29 ביה די כהן, ורשמו ליה גיטו - שיהו
 30 רבנן מאן מטא ליה ליה ליה כבורה, ויבן
 31 ליה **לישראל כבושה** - והרר שקליה
 32 לאיך חילופיה, ויבכור שמכרו כהן לישראל
 33 טעור מן המתנות, דאינקש צבוי ואל
 34 בפרקא קמא (בבורות יבא), **כספך כבוד**
 35 **שאין חליפין ביד כהן** - שלא נטל כלום
 36 תחתיו, כגון דקתינא מתניתין; וכי ונקבא אי
 37 כאן לכהן כלום, והאי וכי ספק כבוד הוא,
 38 שבנא זוכה נקבא תחלה, וירעה ויובל
 39 במומו לבעלים, שחיבי כמתנות - דהאי
 40 ליכא למימר, עשאוהו כמי שמכרו כהן
 41 לישראל, דהא לא בא בחליפין ליד כהן
 42 כלום, **אי מחייבת ליה** - לספק כבוד
 43 למתנתו, **למאי חילופין גיטו**, והאי
 44 כמתנת גיטו ועבדה, **ויז מצית אפרת** -
 45 דעמנא דרבי יוסי משום חזי ועבדה הוא
 46 [ומכאן שייך לעמוד הבא] **כספך מעשה** -
 47 כגון ספקין אחד מן המעשרין לתובע,
 48 דאמרין פבר כהנא (בבורות תנא), כולם
 49 ירעו עד שיסתאבו, ויאכלו במומו לבעלים,
 50 ספק מעשה הוא אן כהן בא עליו משני דרדין,
 51 דאם מעשה הוא - אן לכהן חלק בו,
 52 דמעשה קרב שלמים ונאכל לבעלים, **וי**
 53 **מצית אפרת הכי** - דעמנא דרבי מאיר
 54 משום שלא תשחכא חרות מתנות?
 כל

קצה תוספות

1 לצמצם, אותו שקדם הוי עשירי אפילו ישותן בו, והוה ליה כאילו קרא לעשירי עשירי
 2 ולאחד עשר עשירי, דאין אחד עשר קודש, שלא נעקר שם עשירי ממנו, וכן בהדיא
 3 דסוף פרק שני דהולין (לה, ד) ר'תות אמר' פרט ליתום, דאוקימנא בזה פרש למיתה וזה
 4 פירש לחיים, וכן בפרק "בהמה המוקשה" (חולין ע), גבי ארובי ערבא; הלבו באיברים
 5 אור דרבו, ויקא לרשות הויא ולקמן בסוף
 6 בתרא (ס, ב), דאפילו סבר אי אפשר לצמצם,
 7 כיון דאין יכול להכיר אי זה קדם משתו לחבירו,
 8 ותבין לקרות שניהם עשירי, ובבת אחת קראם
 9 - לא דמי לקרא לעשירי עשירי ואחר כך
 10 לאחד עשר עשירי, ובסמך, דקאמר התם דכל
 11 בבת אחת תרייתו קדש - לא מישו בבת
 12 אחת בעצמו, אלא כדפרשין, ומיוד קשה
 13 דבעיובין פרק "מי שחוציא" (ג, א) ובפרק
 14 שני דקדושין (ק, א), פריך מיה דבינא שנים
 15 בעשירי, לרבה דאמר: לא שאינו בזה אחר זה,
 16 אפילו בבת אחת אינו, ומשמע לקדש ליה דהוה
 17 לן ללימיר דבין דבה אחר זה אין האדרון
 18 קודש - בבת אחת לא ייא קודש לא זה ולא
 19 זה, כמו מקדש אשה ואותה, והיאך יביל
 20 להיות זה? ול קריאת שם ידיה מביא, כיון
 21 דהא אפשר לצמצם, ומנה נפוך עשירי נאלץ
 22 קודש? ויש לומר דבמת א פריך, וזה הוא
 23 הקוש, כיון דאין קודש אלא ממת דיהוה, -
 24 **אדאבלת** כפתייא כבבל תרימינא -
 25 פירש קבונתו; בעוד שהיה
 26 אוכל תמיים כבבל ומעון את עעקב טרעו
 27 ליישבה, וכן פירש ריבנו שמואל בפרק "בית
 28 לב" (בבא בתרא ק, ב), וקשה דהוה ליה
 29 גרעתי, "תמיים", כדפרשין, הוא לשון
 30 לרעתיא, דכדאמר רבי "ככל מערבין
 31 (עירובין כח, ב) דכפנית אין ניקוחת בכסף
 32 מעשה אלא אמר דהכי פירושו: מוטב שיהיה
 33 לך להיות אצלי ולטרות הבלכה ולפרשה",
 34 משוהיהה אוכל כפנית כבבל, וזהו
 35 שאינו זוכה כוונה - הא דאמר בסוף "כל
 36 האני גיטין לך" גבי מילה שמת את הבן
 37 דהא הלוי לזווח מפרשי עליהם מהלקט, הא
 38 מני? ובי יוסי דאמר שני שאינו זוכה
 39 כוונה - ארבי יוסי דהבא קאי, דכולהו ד
 40 טעמא הוא, דהתם נמי חליפין ביד כהן, שהרי
 41 נתן לו המעות, ולא קאי ארבי יוסי שהרי
 42 "שנים אוהדין" (בבא מציעא יב, א) גבי השוכר
 43 את הפועל ולקט בו אחריו, דמפרש תלם
 44 טעמא דרבי יוסי משום דתרייהו שאינו זוכה
 45 כוונה, דהתם טעמא אחרני - משום תקת
 46 עינים, כדמפרשי התם עינים פיהויה ניהא לז
 47 וכו', והשתא למאי (דפריך) דפרשיתו את
 48 קשה מדי בהא דפסיק שמואל כרבי יוסי
 49 בהדיא רישנים אוהדין, ובגישין לבי
 50 לאוקמי מתניתין דהתם כרבי יוסי, אלא
 51 אמרין: לא מוקמינן לה כידהיא, שמא אר
 52 סבר לה כרבי יוסי בגישין,
 דכל

אמר רבי אלעזר: הכל מודים בכסף כבוד שאין חליפין ביד כהן - שתייב פמתות. הפל'
 מודים" מאן, רבי יוסי? שמימא! עד פאן לא קא פטר רבי יוסי התם - אלא דחליפין ביד כהן,
 דעשו שאינו זוכה פוכה, אכל אין חליפין ביד כהן - לא! - מהו דתימא, טעמא דרבי יוסי - דקסבר דאי מחייבת ליה פמתות אתי
 ליה לדי גינה ועבודה, אף על גב דאין חליפין ביד כהן, קא משמע לן. - וזי מצית אפרת הכי? והתני ספא: שיהו רבי יוסי אומר:
 כל

41
 42

הכל מודים בשנים שהפקדו אצל רועה כו' - בפרק 'המפקד' (בבא מציעא ל"ג.) פרק דרבא אבויא אהא דאמר רבא בדשתי בריכות היה ליה למיפק כו'.
3 **שמנינח** רועה ביניהם ומסתלק - אין זה ההוא דגול אחד מחמשה בני אדם, דאמרין: מניח גיולה ביניהם ומסתלק. ופרין בפרק 'המפקד' (בבא מציעא ל"א.) ושלקלי ליה כולוה ואולוי האומר רבי אבא

בר רבא: ספק הנות לחתלה לא יטול; ואם נטל לא יחזירו ומפרשי: דנינח' דקאמר גבי גול - היינו שנייה בידו או ביד בית דין עד שהחבר של מה הוא. אבל האבא לא חששין אי שקלי לה כולוה ואולוי, דמיירי כשהפקדו לו שלא מדרעהו; ואינו מטיל עליו 'שמונה' ולא דעי' ורבי בספק הנות, ואי 'מסתלק' דהבא בעי לנימיר שיהלוקו ביניהם - דהו ממש שבו דרבי טרפון, ואם רועה לומר: מסתלק, וכל דאלים גבר - לעין לומר דהא דרדמי לזא דרבי טרפון שצריך ששפקדו אצל רועה, הובי קאמר: דכין דהתם כל דאלים גבר, ולא אמרין ביה המוציא מחבירו עליו הראיה - כשרא הוא לתקן כמו כן גבי כהן (שהילוקו).
17 **אקניו** - כל קנין קא קני, דגבר ומשעבד נפשית. אי נמי, כגון פנינים דרועה פרתו ונעול כדאמר: תיילא ויהי ותרתי ותפתה, וכרשת בעל הבית דא מחזיק.

כל שחליפיו כו' - אי אמרת בשלמא טעמא דרבי מאיר גבי כבור משום דבא עליו משני צדדיו - היינו דקטבי רבי יוסי דתלמודו דהואיל וחליפו ביד כהן פטור, דאניו יכול לומר: אי כבור הוא - כולו ידי הוא, דהוי כנאן דרבינא לישראל, אלא אי אמרת טעמא דרבי מאיר משום שלא תשתבח תורת מתנות - דאמנן נקט רבי יוסי טעמא משום דחליפיו ביד כהן? הא לרבי מאיר נמי מוהאי טעמא לפטור אלא דהאי טעמא לאו משום שלא תשתבח תורת מתנות הוא. אי משנ מית דבתן הוא - האי דמת, דהא רבי טרפון אמר: כהן בורר לו את היפה. חזר בו רבי טרפון - מקמייתא, דאמר: כהן בורר לו את היפה, וסבר ללמינתיה. וכל חלק בשניהם. לשנים שהפקדו אצל רועה - שתי בחמות, ומתה האחת ואין ידוע של מיתה. שמניח רועה קני בשניהם - דהחלקה, ומסתלק, דהבא ליכא למימר המוציא מחבירו. ומתניתין נמי דקאמר רבי טרפון יחלוקו - כגון שאותו ספק כבור הוי ננסר לרועה, ואני בעל הבית ובחן גבי רועה. וליכא מוציא מחבירו, דהא לא עקיבא ברשותא דהו מנייה. ומשל דרבי עקיבא לאחד שהפקדו אצל בעל הבית - והתנהו בעררו, וציל בהמה אחת בעררו, ואומר: שלך מתה, והלה אומר: אחת מאותן שלך מתה - המוציא מחבירו עליו הראיה. ומתניתין נמי דמרע ליה רבי עקיבא לכוון של כהן - כשישנן ברשות בעל הבית, דהוי כהן מוציא מחבירו. אלא כפלא פליגי - הואיל ולא בחד גונא מקמייתא מתניתין, רבי עקיבא פליג בשנים שהפקדו אצל רועה - בתמייה, וזא דהאי ליכא למימר המוציא מחבירו עליו הראיה? ויחלוקו - אלא כהן שהחברו דו עומד בחצר בעל הבית, ובחן רועה כל בחמותיו של בעל הבית. אקניו איני ליה - בעל הבית לכתון כסות מחבירו כדי שיהיה כהן בבורותו ויחזירו מיה, דתיקני ליה חצירו. ותיחא ליה לאניש דהתקביד מצוה כפומניה - שגילוה בבורותו של כהן בחצירו, ודוה ליה חצר של שניהם. ודוה האי חצר כי רועה, ובאילו שנים הפקדו אצלו - הילכך חולקין, ודרשותו ענינם. **ספירא** - היכא דאיכא ספיקא - עומד בעל הבית, אי קיימא חצר ברשות כהן. **משנה** אחד לו - שחירי היתה נקבה עמו, ואיכא למימהי נקבה יצאת תחלה. משמנין בניהן - כהן נטל בחוש' יחלוקו - דחזר בו רבי טרפון מקמייתא. שני זכרים ושתי נקבות אין כאן לכתון כלום - ואיכא למימהי: כל דהא חדא וידה זכר ונקבה, ויחא נקבה תחלה. שחליפיו ביד כהן - שבתוכן נטל אחד, וכל הספיקות - פטור האחר מן המתנות, דיעשו את שאינו זוכה כבודו. וזכר ונקבה אין כאן לכתון כלום - דשמוא אותה שלא ביכרה וידה תנקבה, ואותה שכבר ביכרה וידה זכר. **נמרא** קמייתא - רחל שילדה שני זכרים - החם קאמר רבי עקיבא כהן נטל כחוש' משום דרתי מחזיא - רחל נפק

17 **דמיפליגו בחליפין** - להודיען כהן דרבי יוסי, דפטור אפילו היכא דכהן בא עליו משני צדדיו, קא משמע לן. **מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו**. אמאי יחלוקו? יצוהו, אי שמן מית - דכהן הוא, והאי דאיכא - בדעל הבית; והאי כהן הוה, והאי דאיכא - דכהן הוא! אמר אמי: חזר בו רבי טרפון. **רבי עקיבא אומר המוציא מחבירו עליו הראיה**. אמר רבי תימי: משל רועה טרפון למה הרך דומה - לשנים שהפקדו אצל רועה, ששנייה רועה ביניהם ומסתלק, ומשל רבי עקיבא למה הרך דומה - לאחד שהפקדו אצל בעל הבית, שהמוציא מחבירו עליו הראיה. - אלא כמאי פליגי? רבי עקיבא פליג בשנים שהפקדו אצל רועה, ששנייה רועה ומסתלק, ורבי טרפון פליג באחד שהפקדו אצל בעל הבית? אמר רבא ויחיתמו רב פפא: הכל מודים בשנים שהפקדו אצל רועה - ששנייה רועה ביניהם ומסתלק, ובאחד שהפקדו אצל בעל הבית - שהמוציא מחבירו עליו הראיה. לא יחלקו אלא בחצר בעל הבית ורועה כהן; רבי טרפון סבר: אקניו קא מקני ליה בחצירו, ויחא ליה דיתקביד מצוה, והנה ליה בשנים שהפקדו אצל רועה, ששנייה רועה ביניהם ומסתלק. ורבי עקיבא סבר: כין דאית ליה פסידא - לא מקני ליה מידעם, והנה ליה באחד שהפקדו אצל בעל הבית, שהמוציא מחבירו עליו הראיה. **משנה** שמי רחילוי שלא ביפרו וילדו שני זכרים - שניהם לכהן. וקר ונקבה - הוקר לכהן, שני זכרים ונקבה - אחד לו ואחד לכהן. ורבי טרפון אומר: הנהן בורר לו את הנה. רבי עקיבא אומר: משמנין ביניהן, והשני ידעה עד ששתאב. ותיב פמתנות, רבי יוסי פומר, שרבי יוסי אומר: כל שחליפיו ביד כהן - פטור מן המתנות. ורבי מאיר מתייב. מת אחד מהן - רבי טרפון אומר: יחלוקו, רבי עקיבא אומר: המוציא מחבירו עליו הראיה. וקר ונקבה - אין כאן לכהן כלום. **נמרא** צריכה, דאי אשמועינן קמייתא - בתייהא קאמר רבי עקיבא, דרתי מחזיא, אבל רחילוי שלא ביפרו, דרתי מחזיא ותד מחזיא - אימא מודי ליה לרבי טרפון, דהך דילידא חד שבת טפי, ואי אשמועינן הא - ביהא קאמר רבי עקיבא דתתרויהו לא ביפרו, אבל אחת ביפרה ויהי ותרתי ותפתה, ויחא ליה לרבי טרפון, ורבי

18 **דמיפליגו בחליפין** - להודיען כהן דרבי יוסי, דפטור אפילו היכא דכהן בא עליו משני צדדיו, קא משמע לן. **מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו**. אמאי יחלוקו? יצוהו, אי שמן מית - דכהן הוא, והאי דאיכא - בדעל הבית; והאי כהן הוה, והאי דאיכא - דכהן הוא! אמר אמי: חזר בו רבי טרפון. **רבי עקיבא אומר המוציא מחבירו עליו הראיה**. אמר רבי תימי: משל רועה טרפון למה הרך דומה - לשנים שהפקדו אצל רועה, ששנייה רועה ביניהם ומסתלק, ומשל רבי עקיבא למה הרך דומה - לאחד שהפקדו אצל בעל הבית, שהמוציא מחבירו עליו הראיה. - אלא כמאי פליגי? רבי עקיבא פליג בשנים שהפקדו אצל רועה, ששנייה רועה ומסתלק, ורבי טרפון פליג באחד שהפקדו אצל בעל הבית? אמר רבא ויחיתמו רב פפא: הכל מודים בשנים שהפקדו אצל רועה - ששנייה רועה ביניהם ומסתלק, ובאחד שהפקדו אצל בעל הבית - שהמוציא מחבירו עליו הראיה. לא יחלקו אלא בחצר בעל הבית ורועה כהן; רבי טרפון סבר: אקניו קא מקני ליה בחצירו, ויחא ליה דיתקביד מצוה, והנה ליה בשנים שהפקדו אצל רועה, ששנייה רועה ביניהם ומסתלק. ורבי עקיבא סבר: כין דאית ליה פסידא - לא מקני ליה מידעם, והנה ליה באחד שהפקדו אצל בעל הבית, שהמוציא מחבירו עליו הראיה. **משנה** שמי רחילוי שלא ביפרו וילדו שני זכרים - שניהם לכהן. וקר ונקבה - הוקר לכהן, שני זכרים ונקבה - אחד לו ואחד לכהן. ורבי טרפון אומר: הנהן בורר לו את הנה. רבי עקיבא אומר: משמנין ביניהן, והשני ידעה עד ששתאב. ותיב פמתנות, רבי יוסי פומר, שרבי יוסי אומר: כל שחליפיו ביד כהן - פטור מן המתנות. ורבי מאיר מתייב. מת אחד מהן - רבי טרפון אומר: יחלוקו, רבי עקיבא אומר: המוציא מחבירו עליו הראיה. וקר ונקבה - אין כאן לכהן כלום. **נמרא** צריכה, דאי אשמועינן קמייתא - בתייהא קאמר רבי עקיבא, דרתי מחזיא, אבל רחילוי שלא ביפרו, דרתי מחזיא ותד מחזיא - אימא מודי ליה לרבי טרפון, דהך דילידא חד שבת טפי, ואי אשמועינן הא - ביהא קאמר רבי עקיבא דתתרויהו לא ביפרו, אבל אחת ביפרה ויהי ותרתי ותפתה, ויחא ליה לרבי טרפון, ורבי

ומספקא מילתא, והמוציא מחבירו עליו הראיה. אבל שתי רחלים - שילדו שני זכרים ונקבה, דרתי נפקו מחזיא ותד מחזיא. ותי יולידא חד שבת טפי - שבת מעולה, בורר לו את היפה, ולפיכך הוא יפה - יצאא חזיר ולא היתה ונקבה עמו. ודוה דהאי כבור גמור. ותך יולידא חד שבת טפי - שבת מעולה.

בבורות. פרק שי - הלוקח עובר פרתו דף יט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) קצט
 רש"י

1 **משנה יוצא דופן** - בבור שיצא דרך דופן, הבא אחירו בבור (לזכרים ולא)
 2 לרחמים, ולא ללידה, שכבר יצא אחר קודם לו. שניהם ריעו בו - ודספק בבור
 3 הך, דמספקא לרבי טרפון בבור לזרבו אחד אי הוי בבור אי לא הוי בבור. **גמרא**
 4 **מכלל הצריך לפרש** - שחבל צריך שיזא הפרט עמו. מפרש הצריך לכלל
 5 - שש הפרט צריך שיזא הכלל עמו. **ביצה**
 6 קרש לוי בו' - הך רישא לאו פירושא ד'כלל
 7 הצריך לפרש' הוא, אלא מציעתא וסיפא. כל
 8 בבור - כלל, אפילו נקבות. תלמוד לומר
 9 זכר - "אשר יולד בקר ובצבא זכר". והו
 10 כלל ופרט השנוי במדה ראשונה של שלש
 11 עשרה מדות, שהפרט בא למעט את הכלל
 12 משמעו ולתקוממו עד הפרט, ואין בכלל
 13 אלא מה שבפרט. שהרי זה דומה לכלל ופרט
 14 השנוי אצל מדה ראשונה "מן הבמה" -
 15 כלל, "מן הקרמן המן האגף" - פרט, אין בכלל
 16 אלא מה שבפרט. אי בבור זכר יבול אפילו
 17 יצתה נקבה לפניו - דרך רחם. דהכי משמע
 18 "בור זכר" - בבור לזכרים, שכל קדמו זכר
 19 אחר - היו בבור, ואף על גב דאינו בור
 20 ללידה ולרחמים. תלמוד לומר **פרט רחם**
 21 - אישטריך האי פרט לפרוש דלא מיקרי
 22 "בבור" עד דהוי בבור לרחמים, משום דלא
 23 דהו ידעין כגון משמעתא דכלל. לא ידמי
 24 לכלל ופרט, דאדני פרט למעטי כללא ולא
 25 לפרושי משמעתא. כגון רישא וברייתא.
 26 "בבור" יבול אפילו נקבה תלמוד לומר:
 27 זכר - היינו כלל ופרט נגור, דלא אישטריך
 28 לפרושי היכי הוה בבור, דהא נתקבה בבור
 29 לכל מילי איה, אלא למעטי, דלא תמנא: אי
 30 הנקבות קדושות בבורה, ורכותה בשחית
 31 חולין (פ.תב.) "ובסודו בעפר" קרי ליה כלל
 32 הצריך לפרש, משום דהוי נוני כסוי הוי כגון
 33 כפית כלי עליו, ועוד ישי כסוי בדבר המתפרר
 34 כגון עפר וכיוצא בו. לך נאמר "עפר" -

למעטי כסוי דבר שלם, ולא דיינין ליה בכלל ופרט. דנמעט נמי שחיקת
 35 אבניו הוי חזירין - בבור - משמעט עובד כלל מילי עיקון. והיוני פרט הצריך
 36 לכלל. "דוכי ופרט רחם" שדא עמו "צריך לזכור", שיצא לא נאמר "בבור"
 37 דייחיו אומה: אף על פי שאינו בבור יקדש. ורוב פרות שבתורה אינן צריכין לכללות
 38 שעמקן, כגון (ויקרא א) "מן הבקר ומן האגף" לא היו צריכין שבתב "מן הבמה",
 39 רכי יתן אש לא רעהו חמור ואו שורו או שה' (שמות כב) אינן צריכין ליכול
 40 בהמה, אלא טעב אחריותו וסוף לה פתח. כלל הצריך לפרש - שאין אתה יכול
 41 להבין מהו אומר עד שיבוא הפרט לפרשו. כגון "בבור זכר", יבול אפילו יצתה נקבה
 42 לפניו: "בור" שיהא לא כלל - לא דינעב בבור למאי קאמר, אי לזכרים אי על גב
 43 דלא לרחמים, שהיא אי לרחמים ולא לזכרים. כגון כז שיצא עפר רחם אחד
 44 יצא דופן אי נמי, עד דהוי בבור לרחמים ולולדות. **וישא לא נסיב לה תלמודא**
 45 **בבור** - מציעתא קרי "וישא", דקתני: יבול אפילו יצתה נקבה לפניו תלמוד לומר:
 46 "פרט רחם" - מולא נסיב לה תלמודא "תלמוד לומר בבור". דנמעט דבר לכל
 47 מילי - אלמא לא שכיפתיה לה בדבור כלל מילי משמע, ולהכי לא נסבית, אלא
 48 מימעט האי מיניה, דכיון דלא יצא זכר לפניו - "בבור" קרינא. דבורו לזכרים
 49 הוא. אלמא בסבירא ליה: "בבור" קרא - בבור לזרבו אחד הוא הוי משמע. יבול
 50 **אפילו יצא אחר יצא דופן** - והוא יצא דרך רחם. **וסיפא נסיב לה תלמודא בבור**
 51 **יצא אחר** דכתב בקרא - לכל מילי משמע. דבורו לזרבו אחד, כגון האי
 52 דהוי בבור לרחמים (ולזכרים), אלא דלא הוי בבור ולולדות - לא הוי בבור. לעולם
 53 **בבור לזרבו אחד** לא הוי בבור - תלמוד. דקרא לכלל מילי משמע. והאי וליא נסיב
 54 לתלמודא "בבור" ברישא. ה"ב **קאמר** אי זכר יבול אפילו יצא דרך דופן תלמוד
 55 **לזר פטר רחם** - והחשאת לא מצי תלמודא נסיב "בבור" למעטי להאי, דהא
 56 בבור לכל דבר הוא. דהא לא קדמו רחם בעולם. להכי נקט "פטר רחם", וממלא
 57 (נמי) אימעט נמי יצתה נקבה לפניו מפרט רחם. **רבינא אמר** בבור לזרבו אחד הוא
 58 בבור - כלל ופרט. **אפילו לזרבו** אחד משמע. וסיפא נסיב לתלמודא
 59 "בבור" למעטי יצא אחר יצא דופן - לא משמעטות דקרא נפקא, דקרא משמע
 60 בבור לזרבו אחד. אלא מרבייא דקרא. **דאי סלקא דעתך בו' בבור דכתב רחמנא**
 61 **דמשמעט** שיהא בבור מנוקע. למה לי כתיב "פטר רחם" זכר הקדיש ולישתוק?

1 **דדך** שלא ביכרה שביח טפי - והכי נמי בקמא דתורתא (התוספתא) דזוטרא אקילע ב' **ד**
 2 **רב אשי**, חכמי לקמה בשרא. אמרו ליה: כלטמן מה, דנבני משום דבוראי הוא.
 3 **ורענא תולתא** - לאו היינו שליש לבטן, כדפריש רשי"י. כדאמרין סנהדרין (סהג),
 4 **עבדי ליה עגלא תולתא**. אלא ד'תולתא' לשון חשיבות, כדו' **שלישית** על בור' (שמות)
 5 תוספתא.

6 **ביצה** קדש לוי כל בבור - פירש בקונטרס
 7 שהוה כלל ופרט, "דבור" - כלל,
 8 "זכר" - פרט, ואין בכלל אלא מה שבפרט. הך
 9 רישא לאו פירושא דכלל צריך לפרש הוא, אלא
 10 מציעתא וסיפא, דקתני: אי זכר יבול אפילו
 11 יצתה נקבה לפניו תלמוד לומר: "פטר רחם",
 12 והוה לא פטר תולת רחם. והיוני כלל הצריך
 13 לפרש, שאין אתה יכול להבין מה הכלל אומר
 14 עד שיבוא הפרט ויפרשו. לפי שיש לפרש
 15 "בבור" לכמה ערוך: בבור לכל חולדות; או
 16 בבור לרחמים; או על פי יצתה בבור ולולדות,
 17 כגון שיצא דרך רחם אחד יוצא דופן; או בבור
 18 לזכרים; או על פי שיצתה נקבה לפניו דרך
 19 רחם. כא הפרט ופירש שאינו קרי "בור" אלא
 20 אם כן הוא בבור לרחמים. שפטר פתח את
 21 הדרום, וכיוצא בו שעט פהר "כסוי הדם"
 22 (חולין פ.תב.) אצל "ובסודו בעפר", יבול יכסוד
 23 ואכן אי יכפה ליה עליו יצתה בבור לזרבו
 24 "בעפר". אין לי אלא עפר, מנין לזרבו חסית
 25 ועגרת של פשתן בו? תלמוד לומר: "ובסודו".
 26 ומקשין, אימא: "ובסודו" - כלל, "בעפר" -
 27 פרט, שכל אפילו אין בכלל מה שבפרט;
 28 ומשנינן: משום דהוה ליה כלל הצריך לפרש,
 29 ואין צריך אותו בכלל ופרט. לפי שיש לפרש
 30 כסוי משני דרכים: אחד בדבר היש טעם כאן
 31 או כלי, ואחד בדבר הדק - לכך כתב "בעפר",
 32 ופירש "ובסודו" - דבר דו הנבלל בו ומכסוד
 33 הכותב מדבר. עד כאן לשון הקונטרס. והשתא
 34 פירשו יוכן לפי דברי רבינא דבסמך, דאמר:
 35 בבור לזרבו אחד הוי בבור. אבל מנסקא דשמעתין אמרין דמחורתא כאבי, דאמר:
 36 בבור לזרבו אחד לא הוי בבור. ולבני לא היה כלל צריך לפרש לכל דבר, ידא אפשי
 37 דלפרש "בבור" אלא לצד אחד. מודיו שיש לפרש באבי, דא לא הוה אלא אמנא
 38 אפילו צריך דופן אחד בבור. כין חייב לזולדות ואף על גב דלא הוי בבור
 39 לרחמים. ורבינא יצתה מפרש: לאבי "בבור" ופטר רחם תרווייהו כלל, ותרווייהו פרט,
 40 ותרווייהו צריכי להודרי. ובכל אחד אתה מוצא כלל הצריך לפרש, ופרט צריך לכלל,
 41 שכל אחד משום דבר אחד ומפרט דבר אחר. "דבור" משמע אפילו יצא דופן, ופטר
 42 רחם" ממעטי ליה. ופטר רחם" משמע אפילו יצא אחר יצא דופן, ורבור" ממעטי
 43 שכל אחד משום דבר אחד ובין אחר ובין חכמי, ואתאי פירש למעטי. הן "ובסודו" משמע בין כסוי
 44 כלל בין כסוי שפך מה שירצה, ומפרט שפעת רפף דוקא. והוה שלתלמודא שחבו שם
 45 כלל הצריך לפרש - לאו באפיתיה הכלי הדחיא ברייתא קא, אלא מולאשת אחיות
 46 ודריש החם בריש פירקין (פ.גפ.) מבית ד'רבינא', דרצין שיש עפר למעטא ועפר
 47 מלמעטא. מד'ובסודו' לא שמועין למעט אלא למעט, ולא משום הפרט חושב שם כלל
 48 הצריך לפרש, אלא משום יתורא דבייה דכתביא בפרט. ובדך שמעתין לפרוש פרט
 49 הצריך לכלל קא אתא, כקמתינן כסיפא: אי "פטר רחם" יבול אפילו יצא אחר יצא דופן
 50 תלמוד לומר: "בבור", כדפריש בקונטרס. ואף על גב דקתני: "מכלל הצריך לפרט" ו
 51 הצריך לכלל ביצה", דמעטת דהא נמי לפרושי כלל הצריך לפרש, עיקר מלולת לא
 52 נקשיה אלא משום פרט הצריך לכלל. **וישא לא** אקניס ליה תלמודא בבור אלמא בבור
 53 לזרבו אחד הוי בבור - משמע דכיון דבור לזרבו אחד הוי בבור - הוה מחייבין אפילו
 54 יצתה נקבה לפניו, אי לא "פטר רחם". ותובתו דבין טרפון דמספקא ליה - הוה ליה לזכיר
 55 מספק, כמו יוצא דופן ויצא אחירו דלא ממעט יוצא דופן מפרט רחמו לוי לומר: דנהו
 56 דלא מסתרי ליה למעטי יצא דופן מפרט רחם, משום דהוי בכלל ולדותו בין לזכרים
 57 בין לנקבות - לכלל הפחות אלא למעטי היכא דיצתה נקבה לפניו. לא דהי - "פטר
 58 רחם" דכתב רחמנא למה לי.

הדרן עלך הלוקח עובר פרתו

בבורות. פרק שני - הלוקח עובר פרתו דף יט עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

1 פרה וחמור בנות שלש דאי לבתן - אין לפרש יודלות תוך שתי שנים. אלא דאם
 2 איתא שילדה שניה - לא היה חזרת יודלות בשלישית, אף על גב
 3 גדולה יולדת בכל שנה. בענין שפירש ר"י בגמרא גבי נדידה, דאמר: יולדת אינה חזרת
 4 יודלות תוך שנתה. ופירש בקונטרס: אף על גב שגדולות חזרות יודלות בתוך שנתו,
 5 הקטנת היולדת אין חזרות יודלות בתוך
 6 שנתו. אין לפרש, כן, ודחיא אמרנן בריש "אין
 7 מעמידין" (עבודה זרה ד"ב.) וגו' ואת גירסא מלו
 8 בבית א יא פחותה מנת שלש מי קילדה; והתנן
 9 פרה וחמור בנות שלש ודאי לבתן בשנת שניה
 10 תוך שתיים לא ילדה כלל. ובגמרא שלא
 11 ובאשה שפיר ושריא - בפרק "בהמה המקשה"
 12 (והל' ע"א.) הנה שלא שיעשה מקצתה אמרוה
 13 באבילה, כשימנן ולד באשה - כך סימן ולד
 14 בהמה. משמע שפוט באשה יותר מבהמה.
 15 והימה; דכתי תנן גמא בהמה כמו אשה; ואת
 16 ספירין ולא סריס בהם, גן, אלא גריס; סימן ולד
 17 באשה סימן ולד בהמה. ורבי אומר שיש
 18 לייבש גירסא, דמשום דשפיר אינו סימן ולד
 19 בהמה כמו באשה - נקט בי דאי לשנא,
 20 דמכל מקום שלא היא סימן ולד בהמה כמו
 21 בבית. כרובא דאיתיה קמן כמו פליג

1 דאי למעוטי יצתה נקבה לפניו - דרך רחם - משפטר רחם נפקא אלא למעוטי
 2 יוצא אחר יוצא דרך דופן. בין אבי (לרבא) ולרבינא ליבא מדי, אלא
 3 במשמעותה דקרא פליגי. או סלקא דעתך כבוד לרבי אחי - משמע כבוד,
 4 ויוצא אחר יוצא דופן לא במשמעותה אימעט, אלא מרביבא - הניח היבא דינא
 5 וזכר תלמודא דרין דופן והדר נפק דין אחרניא
 6 דרך רחם, דהווא אימעט מרביבא דקרא.
 7 דמסתברא דקרא אתא למעוטי, דהא דבכור
 8 לחמיים הוא דאיבא, לבכור זכרים לילידה
 9 ליבא. אלא היבא יצתה נקבה דרך דופן
 10 - והדר נפק זכר דרך רחם - ליקדוש. דהא
 11 יומי בכור לחי מילי, לחמיים ולזכרים
 12 ומרביבא דקרא לא מילי למעוטי אלא חת,
 13 מסתברא דיוצא אחר יוצא דופן זכר קמעט
 14 ולא יוצא אחר יוצא דופן נקבה. ואמאי קתני
 15 בכריתא סתם "אפילו יוצא אחר יוצא דופן",
 16 ולא פליגי בין זכר לנקבה? אלא מחמתא
 17 כדאבי" - דמשמעותיה היבא בור לכל מילי
 18 משום הכי ממעטי בולה.

הדרן עלך הלוקח עובר פרתו

הדרן עלך הלוקח עובר פרתו

1 תלוקתה בהמה מן הגוי, ואינו יודע אם ביפרה
 2 אם לא ביפרה, רבי ישמעאל אומר: עו
 3 בת שנתה - ודאי לכהן, מפאן ואילף - ספק. רחל
 4 בת שתיים - ודאי לכהן, מפאן ואילף - ספק. פרה
 5 וחמור בנות שלש - ודאי לכהן, מפאן ואילף -
 6 ספק. אמר לו רבי עקיבא: אילו פוילד לבכר בהמה
 7 נמטרת - כדברין, אלא אמרו: סימן הוולד בהמה
 8 דקה - מינוף, ובגמרא - שיליא, ובאשה - שפיר
 9 ושיליא. זה הפלל: פל שדוע שבפירה - אין פאן
 10 לכהן כלום, וכל שלא בפירה - הרי זה לכהן,
 11 ואם ספק - יאכל גמומו לפעלים. גמרא מין
 12 ואילף אמאי ספק? תלך אחר רוב תמות, ורוב
 13 בהמות מתעברות ויולדות בתוך שנתן ניהוה, והא
 14 ודאי מילד אוליד! לימא רבי ישמעאל כרבי מאיר
 15 סבירא ליה, דתייש למיעוטא? - אפילו תימא רבנן,
 16 כי אולי בתר רובא - ברובא דאיתיה קמן, גזון
 17 תשע תניוות, וסתדרין, אבל רובא דליתיה קמן
 18 לא אולי בתר רובא. - והא קמן וקטנה - דיפרא
 19 דליתיה קמן, וקאולי רבנן בתר רובא. דתני: קמן וקטנה - לא הולצין ולא מייבמין,
 20 דבתי רבי מאיר. אמרו לו: ופה אמרת שאין הולצין - "איש" כתוב בפירשה, ומקשינן
 21 אישה לאיש; מה פועם אין מייבמין? אמר להם: קמן - שפא יפוצא סריס, קטנה -
 22 שפא תפוצא איילונית, ונמצאו פועין בערה, ורבנן - זיל בתר רובא קטנים, ורוב קטנים
 23 לאו סריסים ניהו; זיל בתר קטנות, ורוב קטנות לאו איילונית ניהו; אלא אמר רבא:
 24 מחוררא

19 משנה הלוקח - בהמה. עו בת שנתה -
 20 שילדה בתוך שנתה. ודאי אותו הולד לבן
 21 - קודם לכן לא ילדה. ספק - יריעה
 22 ויאכל בזמנו לבעלים. ספק של פטר חמור
 23 ומפריש טלה הוא לעצמו. מינוף - ומפריש
 24 בגמרא: שמא טנפה בתוך שנתה הוא סימן
 25 ולד, ונפטרה מן הכהונה, הלך, אפילו עו
 26 בת שנתה ספק היא. שפיר - עור צורת
 27 הולד. גמרא רבי מאיר חייש למיעוטא -
 28 כדקתני לקמן קטן וקטנה תשע תניוות -
 29 כולן מוכרות בשר שחושא ואחת מוכרת
 30 בשר בהילה, ונמצאת תחית בשר לשם
 31 בקרקע - כשרה. דכל דפריש מוכרת פריש.
 32 והיינו רובא דאיתיה קמן, שהרי החיות
 33 לפנינו. ומסתריין - כגון שנים שער מוכין
 34 ואחד עשר מתיבין - זכאי, רובא מלשיתא
 35 קמן - כגון הבא, דאמרת הלך אחר רוב
 36 בהמות שבכל העולם. פועין בקעה -
 37 כיון דאניה אריאה הוליד - לא קרינן בהו
 38 "וזהה הכבוד אשר תלד", ופקעה מתן תורת
 39 ייבום, וקיימו באיסור (ביבום) אשת את.
 40 רובא

1 חמור בנות שלש דאי לבתן - אין לפרש יודלות תוך שתי שנים. אלא דאם
 2 איתא שילדה שניה - לא היה חזרת יודלות בשלישית, אף על גב
 3 גדולה יולדת בכל שנה. בענין שפירש ר"י בגמרא גבי נדידה, דאמר: יולדת אינה חזרת
 4 יודלות תוך שנתה. ופירש בקונטרס: אף על גב שגדולות חזרות יודלות בתוך שנתו,
 5 הקטנת היולדת אין חזרות יודלות בתוך
 6 שנתו. אין לפרש, כן, ודחיא אמרנן בריש "אין
 7 מעמידין" (עבודה זרה ד"ב.) וגו' ואת גירסא מלו
 8 בבית א יא פחותה מנת שלש מי קילדה; והתנן
 9 פרה וחמור בנות שלש ודאי לבתן בשנת שניה
 10 תוך שתיים לא ילדה כלל. ובגמרא שלא
 11 ובאשה שפיר ושריא - בפרק "בהמה המקשה"
 12 (והל' ע"א.) הנה שלא שיעשה מקצתה אמרוה
 13 באבילה, כשימנן ולד באשה - כך סימן ולד
 14 בהמה. משמע שפוט באשה יותר מבהמה.
 15 והימה; דכתי תנן גמא בהמה כמו אשה; ואת
 16 ספירין ולא סריס בהם, גן, אלא גריס; סימן ולד
 17 באשה סימן ולד בהמה. ורבי אומר שיש
 18 לייבש גירסא, דמשום דשפיר אינו סימן ולד
 19 בהמה כמו באשה - נקט בי דאי לשנא,
 20 דמכל מקום שלא היא סימן ולד בהמה כמו
 21 בבית. כרובא דאיתיה קמן כמו פליג
 22 בבית. חיי מצי למימר: וליתעמיך מי פליג
 23 רבינא מתיבא? אחר רבינא לשהותי כתב
 24 (שמות כג) ומתהם ליפנין תשע תניוות, בפרק
 25 קמא תרילין (א.א.).
 26 איש כתב דרמנא ומקשינן אשה לאיש -
 27 משמע חבא דחליצת קטנה פסולה
 28 דאורייתא כמו קמן. והימה דבמתניתין בפרק
 29 "מעות חליצה" (בבמז ק"ג.) בירושלמי בפרק
 30 תחולצת מן הקטן חליצה פסולה. קטנה
 31 שחליצה תחלוץ משתרגיל, ואם לא חליצה
 32 חליצה כשרה. וכן יש מבוקשת ספירין שלנו.
 33 דקאמר בגמרא: ודברי רבי מאיר דקאמר "איש"
 34 כתב בפרישה, ומקשינן אשה לאיש. משמע
 35 דמודה רבי מאיר דחליצה כשרה ידעה, אלא
 36 כהמה איתיה חליצה. ולרובן תולצת אפילו
 37 לכתחלה. ובירושלמי מן מקום הלך רבינא נמי.
 38 וברוב ספירין שלנו גריסין: "חליצה פסולה",
 39 אבל קשה דאם, כן, למדנה בהדי אבין דקתני
 40 בבבא דעלוי, חרש וחרשת וקטן, וליתני הכי;
 41 חרש שתלץ וחרשת שולצת ויחולצת מן
 42 הקטן וקטנה שחליצה - חליצתן פסולה ועד
 43 דנאי שאר דבגי קטנה תחלוץ משתרגיל,
 44 וגבי קטן לא תני דבזי עתה. דפשטיא
 45 חליצה פסולה תחלוץ משתרגיל לכן נראה
 46 דגרסינן "כשרה" כמו בירושלמי. וערך לומה
 47 דדרשא דהבא, ומקשינן אשה לאיש -
 48 אסתמחא בעלמא דאי. ותמנא - משום דגרסינן
 49 אשה אטו איש, אי ימנן גורטין חליצה אטו יבום.
 50 וכן משמע בירושלמי. דקאמר בגמרא דהדיא
 51 משנה דגרסינן דהם "חליצתה כשרה", רבי
 52 שמתנן בריבזי יבא בעת קומי רבי: מה בין קטן מה
 53 בין קטנה אמר ליה. "איש" כתב בפרישה. ברם הבא -
 54 מאיר דאי. דאמר: אין חליצתן ואין מייבמין את הקטנה, שמה ממצא איילונית. משמע דכולהו דוד טעמא היא. ומיהו אין נראה, דהא רבנן אמרי ליה: יפה פורת שאין חליצתן; ו אין
 55 מייבמין את הקטנה שמה ממצא איילונית. ובירושלמי אין מוכר כי אם טעם יבום. אבל טעמא תאן חולצין אם הוא מרובין והו גרידא אשת אטו איש. ולמאי דגרסינן בספירין שלנו
 56 "פסולה", יש לפרש דלא עריב ליה בהדי חרש וחרשת וקטן, משום דהנהו כבולי עלמא, ובקטנה איבא פלוגתא. והא דנא: תחלוץ משתרגיל - לאשמועינן דרוקא למאן דאמר פסולה
 57 תחלוץ משתרגיל, אבל למאן דאמר כשרה - אפילו לכתחלה לא תחזור ותחלוץ. ועוד יש לומר: דלמאן דאמר בריש "כל הגט" (גיטין כ"א.) קטן ואפליא פסולין ואין פסולין, איצטרך
 58 לאשמועינן גבי קטנה תחלוץ, לאשמועינן דחליצה פסולה ופוסלת על הדאיס. ושמה מניה אינה מתיבמת. קמן שמה ימצא סריס - ואם תאמר: למאן דאמר בפרק "הערל" (בבמז
 59 א.ב.) סימני ערש שיהא כבול, ניהו אי משתין עשה פיהו עד שומר הדיבא: רחא דלא הויא מייבמין עד רוב שתיים חרס כלא סימני סריס. כדאמרנן בפרק "הערל" (בבמז,
 60 בנדה ז"ב.) ובי לא עלו סימני סריס עד כמה - עד רוב שנתו.

1 רובא רתלי במעשה – הן עיבור בהתמה תחלי בהרבעה, ואיכא למיחש שמא
2 לא עלה עזר לכה, כגון עזר הילבן ספק. ואני איני אויב בן – איני חולק עליך בלשון
3 שמועתי, אלא בלשון אחר. ולקמן מפרש מאי איכא בין סברה לגמריה. במאי
4 קמיפלגי – רבי ישמעאל וגמריה רדבי יהושע, דקתני "אבל אמרו? בטינוף פוטרי"
5 פלגי. – רדבי ישמעאל דמשוי ליה רדאי

6 בבור, סבר דאי נמי טניף בתוך שנתה לא
7 מפיטתא. לחומרא – כגון גבי רישא
8 דשמעתא, דאי הוה אולין בתר רובא הוה
9 משוילן ליה פשוט רדאי (האג) כמאן ואילך
10 (הוה). הילכך חישי למיעוט לחומרא ומשוי
11 ליה ספק. אבל הבא, אי חישי למיעוט –
12 קלא הוה. דאפילו בת שנתה משוי ליה
13 ספק. נגריה – "אבל אמרו" (אית ליה
14 דועירי). כסריה – "ואני איני אויב כן" בר.
15 הדינוף כסוף ששה – שראינה שהתחילה
16 לטען בתחלת חרש שביעי, אין שכינה
17 פחות משלשים יום – דאינה מקבלת זכר
18 עד שלשים יום. לנפריה – דלא דיענין
19 שטנפה בת ששה, אדרבי ישמעאל פליג.
20 דאמר: בת שנתה רדאי לבן. וקאמר ליה
21 איהו: אפילו לידה בתוך שנתה ספק, דלמא
22 טניף בתוך שלשה חדשים או ארבעה
23 טניף. וזורה רובא רובא שנתה. והבא
24 דחויין דלא טניף עד סוף ששה וטינפה
25 בסוף ששה כדאמר רבי יהושע בסבריה –
26 הווא כבור מעלא איהו. דהווא טינוף לאו
27 טינוף גמור הוא. דאם טינוף היה – ואל
28 היה לידה בתוך שנתה עד יום אחד בשנה
29 שניה. ודינוף הוה כל חרש שביעי, כמריה,
30 והמשוי חדשים ימי חרש – הרי כלתה
31 שנתה, ולא תלד עד למחר דכל חדשי
32 עיבור בעינן שלמים. ואחר כן יולדת
33 למחר. כדארמין במסכת נדה (תלג): "יתן
34 ה' לה חרין בנימטריא מתאימים שבעים
35 ואחד. ותשעה חדשים של שלושים יום
36 הוה מתאימים ושבועים ימים, וכיום מתאימים
37 שבעים ואחד חב כרתי יולדת. לפסריה
38 – ואף על גב דהוה קלא דטניף עד סוף
39 ששה – נמי ספיקא הוא, לית ליה דועירי.
40 לנפריה

1 **מתוורתא, רבי ישמעאל פרבי מאיר סבורא ליה דחייש**
2 **למיעוטא. רבינא אמר: אפילו תימא רבנן, כי אולי**
3 **רבנן בתר רובא – ברובא דלא תלי במעשה, אכל**
4 **רובא רתלי במעשה – לא. תנו רבנן: עו בת שנתה –**
5 **רדאי לבתן, מיפן ולחין – ספק. רחל בת שתים – ורדאי**
6 **לבתן, מיפן ולחין – ספק. פרה בת שלש – ורדאי לבתן,**
7 **מיפן ולחין – ספק. המורה – פסרה. רבי יוסי פרבי**
8 **יהודה אמר: המורה בת ארבע שנים. עד פאן דכרי**
9 **רבי ישמעאל, כפשאמרו דכרים לפני רבי יהושע, אמר**
10 **להן, צאי אמרו לו לרבי ישמעאל: מעיית! אילו בוודק**
11 **בלבך תהקמה נפטרת – היה פדךרדי. אלא: סימן**
12 **היולד בבהמה דקה – טינוף, ונכסה – שליאי, ובאשה –**
13 **שפיר ושליאי. ואני אין אני אויב פו, אלא: עו שטינפה**
14 **בת ששה – ויולדת בתוך שנתה, רחל שטינפה בת**
15 **שנתה – ויולדת בתוך שתים. אמר רבי עקיבא: אני**
16 **לא באתי לרדי כנה זו, אלא: פל שדועו שביפריה**
17 **– אין פאן לבתן פלוס, וכל שלא בפרה – הרי זו**
18 **לבתן, ספק – ואכל כמזומו לעלים. במאי קמיפלגי רבי**
19 **ישמעאל ורבי יהושע? למה כמטנוף פוטרי קמיפלגי,**
20 **רבבי ישמעאל סבר: למה אינו פוטרי, ורבי יהושע**
21 **סבר: למה פוטרי? – אי דחויין שנתה – דכולי עלמא**
22 **לא פליגי דמינוף פוטרי. והכא בחוששין למינוף קא**
23 **מיפלגי, רבי ישמעאל סבר: אין חוששין למינוף, ורבי**
24 **יהושע סבר: חוששין למינוף. – ולא חייש? והאמר**
25 **רבא: מתוורתא רבי ישמעאל פרבי מאיר סבורא ליה,**
26 **דחייש למיעוט! – כי חייש – להוציא, לקולא – לא**
27 **חייש. ואיבעית אימא: בין לקולא בין להוציא חייש,**
28 **והכא כמטנפת וחוצרת ויולדת בתוך שנתה קמיפלגי,**
29 **דכרי ישמעאל סבר: מטנפת אינה חוצרת ויולדת בתוך שנתה, ורדאי לא**
30 **מניא. ורבי יהושע סבר: מטנפת – חוצרת ויולדת בתוך שנתה. אלא**
31 **עו שטינפה בת ששה – ויולדת בתוך שנתה, רחל שטינפה בת שנתה בתוך**
32 **שתים. מאי אית בי גמריה לקבריה – שטינפה בסוף ששה. ואיכא בינייהו דועירי, דאמר**
33 **דועירי: אין מינוף פחות משלשים יום; לנפריה – אית לה דועירי, לקבריה – לית ליה**
34 **דועירי. ואיבעית אימא: דכולי עלמא אית להו דועירי, והכא ביולדת למקופעין קמיפלגי.**
לנפריה

1 **מחזורתא** רבי ישמעאל כרבי מאיר סבורא ליה דחייש למיעוט – ומטעם סמוך
2 מיטעטא דאין מתעברות, לחוקה דבחוקת שלא יולדה. ואיתרע ליה רובא
3 – אין לחושבו רדאי כבור, דלא הוי אלא פלגא פלגא כדאמר בריש פרק בתרא דיבמות
4 (קט"א), ושם הארבת. והא מדטורין ספק טומאה פריק "כמי הדח" (וחליץ פ"א) הינו
5 בשום דרפלינן מוטסו לישור דבר שאני בו
6 דעת לישאל. ולחבי קאמר תתם: אם אמרו ספק
7 סומא לטרה, יאמרו ספק איסור להיתר?
8 **רבינא** אמר אפילו תימא רבנן – תימה. ולא
9 משני הכי בריש פרק בתרא דיבמות (קט"א).
10 אמתנין דלא תנשא ולא תתיים עד שחע
11 שנתא ומעברות? איה ירתהו וש לומר דתשמשי
12 דארם לא חשיב תלי במעשה כן דתשמשי
13 בדבומה. דפעמיס בדבומה צריך לדריעי,
14 כדאמר "השוכר את הפעלים" (בבא מעיטא
15 ז"א): מותר להכניס כמחול בשפותר.
16 **ורבי** יהושע רבי חוששין לטניף – ואם
17 תאמר: הא קא מסקנין לקנן רדבי יהושע לא
18 חישי למיעוט, כדריק ממתנין דיחצה
19 הישיב רבי יהושע אמר איתא חוששה, ואם כן
20 היכי חישי הבא למיעוט מטנפת? ועוד, רבבי
21 האי גונא דרבא אפילו רבי מאיר לא חישי,
22 כדאמר בריש פרק בתרא דיבמות (קט"ב)
23 ודבא דיכא רובא רובא וחוקה הוי היטעטא מיטע
24 דמיטעטא. והכא איכא רובא דאין מטנפת,
25 וחוקה שהיא בחוקת שלא יולדת וש לומר:
26 דמכל מקום לא הוי רדאי בדי שניתן לבחן.
27 דאיכא חוקת מוטסו אפילו. והמתניא
28 מתבירי עליו דהיא, ואפילו לרב דאול
29 בממונא אחר הוה כהיא דהמכור ש
30 לחיבו נומאן גרוב (בבא קמא ז"א), הינו
31 משום דאמר. קים לוי בנפשי שאני מן הרוב
32 אי נמי, יש לחלק בין ממונ שאין לו חובצק
33 לממונ שיש לו חובצק, ומיהו דאי קצת תימה
34 לדענין ללקוח בגויה ועבדה ולעיל לקיב
35 למנחם – חשיב רדאי כבור, דאולין בתר רובא
36 וחוקה. ולענין תיעולו לבחן חושב ספקו נראה
37 לתרץ: דלחבי חישינן למיעוט מטנפת –
38 משום דבתרובות מעיבתו כשמניח לזמן
39 שראייתו להתערב בו (מתעברות).
40 **לקולא** לא חישי – אפילו לבחן יתן, כיון
41 דקרב למנחת. ומיהו, גבי מורה
42 קשה, דהוה לן להעמיד ממונ ביר בעלים ולא
43 ניול ספק, דאפילו בר מודה באה דאין
44 הלכין בממונ אחר הרוב כדפרסיתא לעילי ש
45 לומר: דגור מנורה אטו בתמה חסרה.
46 **ואיבעית** אימא בין לקולא בין לחומרא
47 חישי – מעיקרא נמי, דהיה בעי למיעד
48 לקולא לא חישי, משמע דהיני רבי
49 ישמעאל, אבל לרבי מאיר בכל מקום חישי.
50 ומכל מקום אין לרוב כמאן דהא רדבי מאיר חישי למיעוט – היינו מדארייתא, מדחייש הבא אפילו להקל, דהינו של אמר
51 נמי, משום דיכא רוב מתעברות כשמניעה לזמן הראוי להתעבר, שמסיע למיעוט. ובפרק "אין עמדין" (עבדה זרה ל"ב) גבי
52 למיעוט, וגור רובא אינו מיטעטא, אל שוה מקומות אטו אהו מקום. משמע דבארות מוקם נמי לא מדארייתא אלא
53 דחולין (ב"ב). נמי דפרין לרבי מאיר: פסח וקודש מאי איכא למימר דשרא רחמנא? ולא קאמר: בשר תאנה מאי איכא למימר דשרא רחמנא. משמע
54 דחולין דמיטעטא, ואפילו גור בשער אהר – בפסח וקודש יא, גור, לא אפשר. דאף על פי שלא יכלו להעמיד שם גיטת, ומעמידה היכא דאפשר. הכי
55 אפשר. היכא דלא אפשר – לא אפשר. אלא איתא בדארייתא אין חילוק בין אפשר ללא אפשר – לא היה להכניס לרשע ולגור
56 מקום שלא חשו, כגון היכא דלא אפשר. ומיהו, היכא דחוקה מסייעת למיעוט, נראה דחייש רבי מאיר למיעוט מדארייתא. מדטור
57 הדח"ס (וחליץ פ"ב) לטעות אהו ואת בני אחר שחידת ריש שטור וקטן. דאף על גב דאין רוב מעשהו מקולקלן, ואם תאמר: דבפרק
58 חומשין וק, חזק דרמאי הוי מורבנן אפילו לרבי מאיר. דקאמר: עשו חזוק דלבריהם. ולמה אינו טבל דארייתא? דסמוך מיטעטא
59 דהוה חוקה, ודלמא כרבי אשעאי עבדה. שדכניסה במוץ (ברכות ל"א), ועוד, דאין לחזוקת שום אדם ברישע כשבול מעשין.

בבורות. פרק שלישי - הלוקח בהמה דף כ עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
תוספת

1 **חלב** פטר איכא בנייהו — פסק רבנו תם דחלב אינו פטר. דלקמן בפירוק (ברא)
 2 מסקינן ברבן שמעון בן גמליאל. דאמי ברלוקח בהמה מניקה מגוי דפטורו מן
 3 הבורה, ולא מרמנא אלא אם כן ילדה. אבל מטעם חלב לחדו לא מיפטרא אי
 4 לוא דאיכא ולד בהדה, דהוינא מרמנא ולו ונעתיקו. ומתוך כך מדוקדק רבנו תם
 5 דרבי יוחנן, ולמכתא, דהיישקין למיעוטא היכא דאיכא
 6 חוקה בהדה, הכי בא, שהיא בחוקה שלא ילדה.
 7 ואפילו לא קיימא לן ברבי מאיר דפטור בהדיא
 8 דרוב תניקות מטפחים (גדה י"ג) מטעם סמוך
 9 מיעוטא הישקין — דהיישקין מיחא הישקין, ואף
 10 על גב דבפרק קמא דחולין (א.ג.) משמע דאין
 11 הלכה ברבי מאיר אפילו לחמיר, דקאמרי
 12 לרבי מאיר דהיישקין למיעוטא היכי אבל כשלא
 13 משמע דאין הלכה כן, דלא קאמר "היכי אבלין?
 14 בישא", מכל מקום היכא דחוקה מסייעתו
 15 הישקין, והכא איכא חוקה, דהעמד בהמה
 16 בחוקה שלא ילדה, וטמון מיעוטא דחולבות
 17 ואף על פי שאינן יולדות לחוקה. והא דאמרין
 18 פרק קמא דחולין (ג.ג.) דרוב מציין אצל שחיטה
 19 ממוחזק הן, ולא מצינא סמוך מיעוטא דאין
 20 ממוחזק לחוקה בדומה בחוקה איסור עומדת
 21 עד שלא נשחטה — ההוא רובא מצד הוא.
 22 ושיכח טובא. כענין משמענו בריש גיטין (ס"ב)
 23 ואפילו לרבי מאיר דהיישקין למיעוטא — (בתם)
 24 ספרי דרייני נגמר מגמיר, דהמיעוט לא שכיח
 25 ואלא הישק ילד רבי מאיר, כדאמרין בריש
 26 "בנות כותים" (גדה ל"ג). וכן שי לומר בהדיא
 27 דבבמות (קכ"א). ומיהו שאין לומר סוף, דריעב
 28 אשתו מותרת. ולא אמרין: סמוך מיעוטא
 29 דנמליטין לחוקת אשת איש. ומה שהחמירו
 30 כש מלכתה — משום חומרא דאשת איש
 31 וגוסט נמי לא אמרין ביה ברב רובא להעיד
 32 עליו להשיא את אשתו, וגם באהרי דרובא
 33 מסבלי, דהיישקין מרדא ודאין ברישא.
 34 מיעוטא לחמיר, לפי גירסת רבינו תנאל
 35 בדקדוקין פפרק שני (ג.ג.) וכן תלמוד אהא
 36 דפרקי האב דרבי יוחנן דהיישקין חלב אינו פטר,
 37 מהא דאמר רבי יוחנן בבבמות (קט"א): יצתה

1 לגמריה לא אמרין יולדת למקוטעין — הלכך רב נקט טוהו. לפמריה אמרין
 2 — דלא נגמר בהמה מאשה. מקצת יום אחרון של חודש חמישי לעבודה כבולה,
 3 יולדת בו ביום. הלכך, אפילו אתו לן דועירי, ונתעברה במרחשון — יולדת ביום
 4 אחרון של אדר, דהוי שנתו. **מקצת היום** — שגמר חודש חמישי, ואו שיל טוהו. הכי
 5 נרטינן: לגמריה לא אמרין מקצת היום
 6 ככולו. **מאי איכא בין רבי עקיבא לרבי**
 7 **יוהנן** — דבבעיני מיהי מי יולדה? **חלב**
 8 **פוטרי** — אם חולבת, אפילו בתוך שנתה. ואו
 9 שנולדה בבית ישראל ולא ראינוהו מקצת עד
 10 לאחר שנתה. והרי היא חולבת. **רבי יוחנן**
 11 **סבר** שיתוף פוטרי — ולא חלב. והתה ליה
 12 **הפוטרי** — אשה שחלבה היא ובעלה
 13 למדינת הים, ומת בעלה בלא בנים ואח אין
 14 לו, ויש לה חמותה במקומה שיצאת משם.
 15 **אינה חוששת** — שגמא נולד כן לחמיה ורואי
 16 זקוקה ליבם. **יצאת מליאה** — שהיתה
 17 חמוטה מעוברת כשיצתה זו משם —
 18 חוששת, ומצאה נקיבות — שאינה זוקקת
 19 לייבום. **מלא איפוך** — הרצתא, דרבי
 20 יהושע סבר: שיתוף פוטרי, והוא הדין לחלב.
 21 ואתא רבי עקיבא למימר: אין שידוע
 22 שביבדה, ואפילו על ידי שיתוף — אין כאן
 23 לכתוב כן, ספק — ואפילו לחולבת. **והתניא** —
 24 בניחותא. גייה — נקט משום דרביה לילד
 25 ולולדת הרבה בעבור אחר. **מאי ראיתי**
 26 גייה שיעירה שנתה — כגומא,
 27 בתוך אותה שנה ילדה חשלת שלש בנות —
 28 חזרו הבנות ולדו, עד שבנסכו כולן לידו
 29 לחתשער באותה שנה הן ובנותיהם. ולקמן
 30 בעי מאי נפקא מיניה להנא קמא.

לימא

למריה - לא אמרין יולדת למקוטעין, לפמריה
 - **אמרין יולדת למקוטעין, ואיפיעות איפוא: לא**
אמרין יולדת. והכא במקצת היום ככולו קמפליגי,
לפמריה - אמרין מקצת היום ככולו, למריה -
לא אמרין מקצת היום ככולו. "אמר רבי עקיבא:
אני לא באתי לידו מדה זו ולא כל שידוע" כו',
מאי איכא בין רבי עקיבא לרבי יוחנן? אמר
רבי יוחנן מספריא: חלב פוטרי, והוא רוב בהמות,
וקוב בהמות אין חולבות אלא אם כן יולדות. ורבי
יוהנן סבר: הא איפא מיעוטא דחולבות אף על
פי שאין יולדות. ומי הייש רבי יוחנן למיעוטא
והתני: היתה לה חמותה - אינה חוששת; ויצאה
מליאה - חוששת, רבי יוחנן אמר אינה חוששת.
ואמרין: מאי טעמא דרבי יוחנן? קסבר: רוב
מעוברות יולדות, ומיעוטא מפילות, וכל תולדות -
מחצה זכרים ומחצה נקבות; סמוך מיעוטא דמפילות
למחצה דנקבות - והווי להו זכרים מיעוטא, ולמיעוטא
לא היישקין אלא אפודא. והתניא: חלב פוטרי
רבי יוחנן, רבי עקיבא אמר: חלב אינו פוטרי.
תנו רבנן: גייה שילדה שלש בנות, וכל בנותיה
ילדו שלש שלש - כולן נכנסות לידו להתעשר. אמר רבי שמעון: אני ראיתי שיעשרה
בתוך שנתה. לפיה לי למיתני "שלש שלש"?
תוליד חד מיניהו חלת, ואיך תרתי
תרתי? - אידי דאיכא חדא דלא סניא בלא שלש, תנא פוליהו ילדו שלש שלש.
ולמה לי למיתני שלש כלל? לילדו פוליהו תרתי, ותתדר אוהו ותוליד בתיהו!

לימא

מליאה אינה חוששת כדמפרשי, דלא חיש למיעוטא דזכרים. ודחוק מתוך כך לומר "איפוך". ומאי קשה? בהדיא דבמות ליכא חוקה בהדי מיעוטא, אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חוקה, ולפיכך הייש ועל כרחין מתניחן דהתם נמי מוכחא דיש חילוק, דרישא דלא נגשא ולא תתייבם כו' ומפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחוקה, ולא פליג עליה רבי יוחנן. דאין לומר דפליגי כסיפא והוא הדין ברישא. דאדרבה הוה ליה לאשמעונין דפליגי ברישא ואף על גב דאיכא חוקה, וכן שכן בספרא! וכן לומר: כיון דמשכח ברייתא איפכא לא חש מלתיחן. מיהו תימה דלמנא דמפך — כל שכן דתקשי לן, דכאן אמר רבי יהושע חלב פוטרי — אלמנא לא חיש למיעוט ואף על גב דאיכא חוקה בהדה, ובהדיא בחוקה משמע דלרבי רבי יוחנן איכא סיפא, אלא ברישא מרדה ואי הוה אמרין דלא חשיב מיעוט, דאיכא חוקה בהדה מן שהיא חוקה שלא ילדה. שארבה, העמד ולד דבמות שאני קודם בבבבדה, והוא חולין בבעי אמנ — או זה אתי שפיר, וגם את דרבינו לומר "איפוך". אבל קשה, דאם כן ברבן שמעון בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטרי — אלמנא חיש למיעוטא, ואף על גב דליכא חוקה בהדה. וברשי "כל הצלמים" (עבודה זרה מג.) משמע דלא חיש למיעוט, ולא גזר שאר מקומות אטו אותו מקום כדגרו רבי מאיר מטעם דהיישקין למיעוט. ועוד קשה: דבסוף "אין מעמידין" (שם ל"ט) משמע דרבי יוחנן סבר כרבי מאיר בנבנית בית אניתקי, דסמנא כרבי מאיר. וטעמא דרבי מאיר משום דהיישקין למיעוט, כדמפרש בהדוא פרקא. ובפרק קמא דחולין (ה.ג.) דרבי יוחנן אבל משחטת כותי, ואל חיש למיעוט החושדים, כדקאמר רבי מאיר התם גבי יינא, אבל גב דאיכא חוקה בהדה דלא נשחטתו ולא חיש למיעוט, והוא שפיר, ודעתה סתם ואתר כן מחולקת. בריש "כל הצלמים" פלוגתא דרבי מאיר ורבנן. על גב דרבי יוחנן דלמקן (בבורות כ"א.) משמע דרבי יוחנן אינו ליה הלכה כרבן שמעון בן גמליאל, גבי ההוא דהוא חזיר כרוך אחר חילי ויש להרץ: דאין להחוקה כל הכותים כרשעים אלא להרשע לבדו. ועוד קשה: דברק "יערה למיח" (קדושין פ"א.) בני רוב תניקות מטפחים, משמע דרבי יוחנן סבר כרבנן. וקתני: שני דברים אין בהם דעת ליסאל ועשאום תמנים כמו שיש בוח דעת ליסאל ויהיה מצוין למיח דלעילא דבמלתיה דרבן שמעון בן גמליאל סבר ר' יוחנן כוחיה בהדיא, דמשמע דמדפטר מיעוטא דחוקה אלא אם כן ילדה. ובתנא מיהו, היכא דהוא חולין דהוא ליה חלב קדור דהיישקין, דהיישקין לא מיפטרא מטעם חלבא, אי לא טעמא דלא מרמנא. ולפי הוה אפטר דהוי רבן שמעון בן גמליאל סבר חלב פוטרי, ואין אהא השתא לריבנו תם למיעוט היכא דאיכא חוקה בהדה מוא דפסקין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל. ומיהו קשה, דרבן שמעון בן גמליאל דמנא: כל ששהה לטעום הים באדם אינו נפל, הא לא שהה — ספיקא הוי. ומפרש (אם לא בלאומו) — אפילו נפל מן הגג או אכלו ארי, אלמנא חיש למיעוט נפלים. וברשי "כל הצלמים" לא חיש למיעוט, ובלאו כרבן שמעון בן גמליאל חיש למיעוט, כדמסמע בחולין דלא פריך "היכי אבלין בישא", ובהדיא דשבת (קל"א.) קיימא לן כרבן שמעון בן גמליאל, כדמוכח התמו ויהי לומר: דמן הדין היה לנו לפסוק כרבנן, ואורבנן סמכין בשעת הדוקה, כדמוכח ב"החולין" (בבמות ל"א). אלא מדרבנן החמירו ביבמה הואיל ומת רובן שלשים, ואף על פי שגבל מן הגג או אכלו ארי, שמה ששקע הרוב יאמרנו העולם שפדחה ומת, ובא לידו לנו ללקולק. ולכן עשאוהו כספק גם לענין אבילות, ואין יבא להלקל בעדותו. ועוד, שבכל מקום הלכה כדברי המיקל באבאל, ובלא שהה שמונה ימים כבהמה העמידו כרבן שמעון בן גמליאל, דאי לא — לא קיימא

בבורות. פרק שלישי – הלוקח בהמה דף כא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזון)"
רש"י תוספות

לימא קסבר מנפנת כו' בתוך שנתה – כלומר, בתוך שנתה לטינופה. אבל
האי 'בתוך שנתה' דלעיל גבי פלוגתא דרבי שמעאל ורבי יוחנן, לא הוי
אלא בתוך שנתה ללידה שהיא עצמה גולדה, כדפרישית בריש הלכתא. איכא
בנייהו תא דרועיי – ומקרייה בגון שטינופה הבנות ביזם אחרון של ששה חרשים
ללידהו, ולא ביזם תחלת רובי שביעי.

דהשתא, כי ירבת שלשים דטינוף חמשה
חרשים ועדוהו, נמצא דילדו ביזם אחרון
של שנתו, ונבנסתו חן ובנותו לידר
להתעשר, דבשנה גולדה נולדו. ורבי שמעון
לית ליה דרועיי – ולהכי קאמר.
שעישרה בתוך שנתה, כלומר, יום או
יומים או עשרה ימים בתוך שנה שנוולדו.
שלא יעקבו לילד עד יום אחרון של שנתו,
אף על פי שטינופה לטוף ששה. פירוש אחר:
אני ראייה גרייה שעישרה בתוך שנתה –
כלומר, בתוך אותה שנה שהיא עצמה
גולדה. כיצד? דלאחר שהיה לה חוש
נענברה, וילדה לטוף חמשה חרשים
לששה הבנות, וחזרו הבנות ותעברו לטוף
חרשי, וילדו לטוף חמשה חרשים – וכו'
שנה. לימא קסבר מנפנת כו' בתוך
שנתה – כלומר, בתוך השנה שהיא
עצמה גולדה. דבנה לילדה לטוף ששה חר'
כטינוף, ולהכי אינה יולדת עוד עד חוש
או עד חרשים שבנה שניה. ותנא קמא

מייירי בגון שעישרה בתוך שנתה, ולקמן מפרש במאי
פליגי. והאי 'בתוך שנתה' מנפנת בהרוא דלעיל, גבי פלוגתא דרבי שמעאל
ורבי יוחנן דאמרין בריש הלכתא: במנפנת וכו' קמיפליגי. תנא קמא אית
ליה דרועיי – אין לך טוהן גדול מלידה, ולהכי לא מיציא ליה למיחד
ולילידי בתוך שנתה עד לארסו יום. ורבי שמעון לא נחת להכי,
סבר דמנפנת לה דהורא וילדה בתוך שנתה, דלית ליה האי דרועיי. והשתא
מענין למימר דתנא קמא סבר דאפילו יולדת חזרת וילדת בתוך שנתה. דהאי
'בתוך' מפרשים לעיל בריש פירקין דלאו חן טוהן שדוקא, אלא בסוף יום או
יומים. לטון לא אינו עיקר. דאיכא פירכא למאן דרייק ביה: דבבת הדין משתא
להו ילדו בתוך שנתו – בגון שעבירו ביזם שלשים ללידתו וילדו לאחר חמשה
חרשים ביזם אחרון, אי הוי, כי מנפנת לה דהורא ותלי בתוך שנתה ושייך
ליה (כו. ו) והתניא – בנייהו תא דרועיי – בבית אחר, כולו בנותיה
ילדו שלש שלש. להכי נקט 'שלש' לטון נקבה – דהו וכוירם לא הו
מועשירי, דאיכא שלשה בבורות, ותו לא מיישי עשר. בולן נבנסים לידר
להתקשר יחד – דכולן יכולין להיות בנות מאלול אלול, השלש בנות ותשע
בנותיהן. דאי לא הו גולדים שבנה אתן – לא הו מעשירי אהדי, דבאחד
באלול ראש השנה למעשה, ואין מצטרפין אותן שנוולדו לאחר אלול, כדמפרש
בפרק 'עשרה בהמה' (בבא בתרא נ"ג). והיך יכולין ליהדות בנות שלש בנות אתה,
בגון שנוולדו הבנות באלול ותעברו לטוף חרשי וילדו קודם
אלול, ולמה לי למינאן שלש בנות – דילדו כולוהו השלש בנות כו. לימא
קסבר מנפנת אינה חזרת ויולדת בתוך שנתה – משעת טינוף עד שנה שנה.
האי נמי אינה יכולת לילד, הואיל וילדה שלש בנות בתחלת השנה. ולהכי
נקט מנפנת – ודלקא דרעך אמיתא דמונפת נמי שחא לילד ביוולדה. ובעי
למיפשע נמי מינה סתמא אי כתנא קמא אי כרבי יוחנן דפליג לעיל במנפנת.
ומשני: אפילו אם יומיצי לומר מנפנת חזרת ויולדת – שילדה דאי אינה חזרת.
דברי רבי שבי. איכא בנייהו דרועיי – ובגון שטינופה הבנות לטוף ששה ללידהו,
בתחלת השנה שהיא עצמה גולדה וילדה בתוך שנתה – אית ליה דרועיי, ותו
לא מקבלי וכו' עד ראש חוש שמיני. ומי עיבור חמשה חרשים שלימין, אישתכח
דלא ילדו עד יום אחד בשבוע שניה. ומשתכח לה אפילו בהי גולדה נולדו לידר
אשהות ונותו בגין חן מן הוקינה – בגון שטינופה שנה מעברתה. וילדה אחד חוש
שניה שלחן עדיין ראש חוש אב. ורבי שמעון דנקט 'תוך שנתו' ביזם אחרון של
שנה גולדה ומוחזיר זמן הן עד שבעת ימים. ורבי שמעון סבר: מחזור זמן הן עד

קימא דא. ועוד, דמשום היא גופה, שאם נתרד לאכול ויחשוב בראי – יכול
לשחוטו בשואה וחלה וקרבן לפידוק של מיתה, דהשתא איכא ריעותא. ואין לדרוק
דרי שמעון כן גמליאל לא חישי למיעוט, מהא דחישי למיעוט רבי עקיבא ורבי טרפון
בפרק קמא דמכות (א.ו.) שזא במוקם סוף היה רבי שמעון כן גמליאל קאמר:
אין הן נבנסים שופכי דמים בישראל. ודע, דא

לימא קסבר מנפנת אינה חזרת ויולדת בתוך
שנתה? – אם תימצי לומר מנפנת חזרת ויולדת
בתוך שנתה, וילדת – ונדא אינה חזרת ויולדת
בתוך שנתה. אמר רבי שמעון אני ראייה דרועיי
כו. מאי איכא בין תנא קמא לרבי שמעון? איכא
בנייהו דרועיי, תנא קמא – אית ליה דרועיי, ורבי
שמעון – לית ליה דרועיי. ואיבעית אימא: דכולי
עלמא אית להו דרועיי, והכא ויולדת למקומינן
קא מפיילגי, לתנא קמא – אינה וילדת למקומינן,
לרבי שמעון – וילדת למקומינן, והכא למקומינן,
אינה וילדת למקומינן, והכא במקצת היום ככולו,
קמיפליגי, לתנא קמא – לא אמרינן מקצת היום ככולו,
לרבי שמעון – אמרינן מקצת היום ככולו. ואיבעית
אימא: דכולי עלמא אמרינן מקצת היום ככולו,
והכא במוחזר זמן נבנסם לידר להתעשר קמיפליגי.
והתניא

ודייין שלם. ובתולין דחושבנין ליה לא איפשר – לפי שדוקא להענימין בו הפסוק. ומאן
דפטר סבר שבקיף לקרא דרוקא ומוקוס אנפשיה. לימא קסבר מנפנת אינה חזרת
ויולדת תוך שנתה – וכל שכן זו שילדה וולדת גמורים. ובתוך שנתה לאו דוקא,
אלא גם את שנתה מעט. דהא לא באוהא שנה גולדה התריגה, שאם כן תתעשר
עם בנותיה. ותנא קמא לא חשיב לה. כל כולמה, בת שנתה – אם שאר שנותה
ופרש בקנטרס דהוי כרבי ישמעאל, ועדיפא מרבי ישמעאל. והוי עמו, דהא לרבי
ישמעאל חזרת ויולדת ביזם ראשון של שנה שניה. דהא אית ליה מבאן ואליך ספק.
דקשה בקנטרס: כיון דאינה נבנסת עמון, לוקמה בגון שנוולדה היא ביסין וילדה לה
באלול, דאפשר לה לחזור לילד עם בנותיה קודם אלול באהא ואל רק בלישנה, דהא
בסמך אמרינן דתנא קמא אית ליה דרועיי, והוא הדין שאין בהמה מתעברת אחר
שנוולדה פחות משלשים יום. אם כן ירין כפי חמשה חרשי העיבור
דהו לה למעט שנוולדה בעשרים חרשים ומושה באר. לימא קמא אית ליה דרועיי – גם
כאן פירש בקנטרס מי עיבור חמשה חרשים שלימים. משמע שרועיה לומר – של
שלשים יום. כמו שפירשנו לעיל, ואי אפשר לומר כן כלא. ולמאי דמוק פלוגתיהו
במקצת היום ככולו. דצריך למנות דכל מאחד באלול של שנה זו באלול שנה
שנה באהא לשנת הלגנה, דאחד באלול ראש השנה למעשה בהמה, ולא משבות
לה בשום ענין אלא אם כן הוי חרשי העיבור כפי חרשי הלגנה. והשתא לתנא קמא
לא אמרינן מקצת היום ככולו, ובנוולדה באחד באלול לאו קבלה וכו' עד מלאת
שלשים יום שנוולדה. כיון, דאמר ועירא אין טוהן פחות משלשים יום – כל שכן
בהו. והשתא שלש אינוהו שלשים יום ביום של חרשי, ובענין שלשים יום מעת
לעת. כיון דאין מקצת היום ככולו, ואולו חסה הוא. וכו' ביום אפשר להיתעבר. וחמשה
חרשים של עיבור שלמי יום וכו' של ארד, וכו' ביום ילידה. וישוב שלשים יום מעת
לעת לבנותה קודם שקיבלו וכו' וכן ביום שלשים של יום. וכו' ביום תנעבר. ונמצא
שכלו חמשה חרשי עיבורן ביום שלשים של אלול, וכו' ביום ילדו. ורבי שמעון סבר
דאמרין מקצת היום ככולו, וכליש שלשים יום ביום אחד של חרשי, וכו' ביום תנעברת.
ונמצא שכלו חמשה חרשי העיבור ביום אחרון של שבט, דמקצת היום ככולו, וכו'
ביום ילדה. חשבו שלשים יום לבנותה, ויכלו ביום אחרון של אדר שהוא חסה, וכו'
תנעבר, ונמצא שלשים בעשרים ותשעה באב חמשה חרשי העיבור. ואין לתמוה על
שפירש חרשי העיבור של בהמה דקה לפי שיש חלגנה. דהכי נמי אפמין שרישלימי
בפרק קמא דנדה. דמורה קא על פי חרשי יולדת למקומינן משמע שש
חרשי עיבורן לפי שנה החמה. פעמיים לפי שנה הלגנה. דקאמר ר' חייא בר
אשי הוה יתיב קמיה דרב, מחתיה מבועית, אמר ליה: מה נהן אמר ליה: מחתיה בעיא
מלא דאנא בעי (מרבנא) שלא תצטון. אמר ליה: אימתי עלה עליה וכו' אמר ליה
ביום פלו, וחשיב מיהו ליה: בעיא היא עד שדרי. ותני כן: שפיות – אינה פורת ליה

מימות הלגנה, המוספת – אינה מוספת על ימות החמה. ואחר כך אמר שם: וכל מילתיה דרבי יוחנן פליגי, דאמר רבי יוחנן כן ליה בקרות של בית רבי, ממנה שוריים
והתניא

בבורות. פרק שלישי - הלוקח בהמה דף כא עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שטיינזולץ"

1 יש ממנו שילוח עשירי, ושמו שילוח למקוטעין, ויש מהן שילוח לאחר זמן, ואחר כך
2 אומרים: כאן בבהמה טמאה כאן בבהמה טהורה, כלומר, לא פליגי. ופרקי: הא כתיב
3 'הידעת עת לדת יעל טלע וזלל אילות תשמור תספור ירוחם תמלאנה הידעת עת
4 לזנות', ופרש"י "תספור ירוחם תמלאנה" - דאיתא יולדת למקוטעין ולא משה. היה טהורה
5 בבהמה טמאה, כלומר, דאיתא יולדת למקוטעין.
6 אבל בהמה טהורה יולדת למקוטעין, ובשמעתין
7 פולגתא בבהמה טהורה. **א** מחסור זמן קודש
8 לפני זמנו - הוא דאמר בתמורה פרק "אלו
9 קדשים" (ט"ז). ודרי מוסרס זמן דלא חזי, ואמר
10 רבי שמעון: קודש - היינו במעשר בהמה,
11 כדמוכח בהא. ופליגי רבי שמעון ורובן. אבל
12 בשאר קדשים מורה אפילו רב בשמעתין.
13 **שכן** - נוטל מום כו' - דלא דא קאמר נמי: ואין
14 באים מורחה לארץ בשאר קדשים -
15 משום דפולגתא הוא דחתם בגמרא המורה
16 (כ"א.כא.) **אביה** - פירש ג' קדושים: שנאכלו
17 במומן בלא פדיון. וקצת קשה: הוא מכלל "גואלי"
18 הוא! ונראה לפרש: ומעשה אביהתה משאר
19 פסולי המוקדשין, דאין נשחטין באשתל"ו
20 ונתמרים באשתל"ו ועסקים בשמיע"א.
21 ונתארויחא הוא, בדשמינע פפרק קמא
22 התמורה (הכא וטא) "חלק" (סנהדרין כ"ב).
23 גבי עיר תדחתה, דמשמע בכור מעשה מוכריב
24 "בהמה" - מי שנאכל בתורת בהמתך, ינאו
25 בכור ומעשר שאין נאכלין בתורת בהמתך.
26 דתנן: כל פסולי המוקדשין מוכריבין באשתל"ו חוץ
27 מן הכהן ומעשר **העברה** העברה גמרי -
28 ואף על גבי דאיכא למילף נמי "תחת" "תחת"
29 מקדשים. כדאמר קמא (כ"א) בהמה שיש
30 בה מצת טימון, הבא לענון קודש שייך
31 למילף טפי מהעברה, דמשמע "כל אשר יעבור
32 תחת השבת" לשון קדוש.
33 **אשתתו** - משתבת ליה - פירש בקונטרס
34 שכבר ביהרה - ביהרה - לא התקב
35 בלידה עדי. אבל נוי, אי נמי אמר ליה הכי -
36 אין ברביאי אמת, ויש ללמוד מפרשו, ויג'
37 אפילו מטיח על תומנו אינו נאמן, ולהשתט
38 מקחו אומר כן. ועוד יש לפרש: ד"אישתתו"
39 דהבא היינו שכבר נפטרה מן הבהרה.
40 **רבי** יוחנן אמר תליון דאי - בהלכות גדולות
41 פסק כרבי יוחנן. ובביצה (ד"ה) אמרין: רב רבי
42 יוחנן - הלכה כרבי יוחנן. ובפרק "מי שהוציאהו" (עירובין מה.) אמרין: שמואל ורבי
43 יוחנן - הלכה כרבי יוחנן. **התם** מוכר תליא מילתא - שודיע המוכר בלוקח שקונה
44 לשותע, ועובר בלאו ד"הלפני ער" - אם אינו מודיע. ולוקח לא איבעי ליה לאסוקיה
45 לדעתיה שמכר אמה או בתה. **הכא** בלוקח תליא מילתא - שעליו לחקוק בהבנתו
46 אם היא חיבת בבחורה.

והתניא, רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון:
מחוסר זמן נכנס לירי והתעשר. והרי הן בכבור, מה
בכור - קדוש לפני זמנו וקרב לאחר זמנו, אף מחוסר
זמן - קדוש לפני זמנו וקרב לאחר זמנו. ואמר
מכבוד, גילוף מקדשים? - מקמתבא, מכבוד הוה ליה
למילף, שכן: גואל, מום, תמורה, אביה - אדרבה,
מקדשים הוה ליה למילף, שכן: קרב, קדוש, פתמות,
פשוט! **א**ף רבי שמעון העברה העברה גמרי. הכי
דמי מוניה? **אמר** רבא, כדאמרי **עונות** **עונות** **א**מר
חיותא. ושמאל **אמר**: בעבעי דרמיא. וצריך להראותו
הכחם. **הכחם** מנא ידע? **אמר** רב פפא: רועה **הכחם**.
אמר רב חסדא, **הרי אמרו**: יצירת הוולד באשה -
ארבעים יום. **עני** רב חסדא: **בהמה** **בכמה** **אמר**
ליה רב פפא **לאמי**: לאו היינו דועירי, דאמר יועירי?
אין מוניה פחות משלשים יום? - הווא לקבל איתמר.
מצינו לוקח כונוי, לוקח מישראל או? **אמר** רב: בכור
רואי, דאם איתא דבפרה - אישתתו הוה מישתבת
ליה. ושמאל **אמר**: בכור ספק, סבר לשחיבה קא **עני**
ליה. ורבי יוחנן **אמר**: חולין רדאין. מאי משמא? אם
איתא דליה **בפרה**, פיון דאיכא אספרא - אודועי הוה
מודיע **ליה**. תניא **גמרי** דרבי יוחנן דאמר חולין: אם
לא הודיעו - חולף ושוחט ואינו נמנע למילא מיהו
תיובתא דרב ושמאל? - התם - פומור תליא מילתא,
הכא - בלוקח תליא מילתא. **משנה** רבי אליעזר בן
עקיבא **אמר**: בהמה נפשה שפועה חרות דם - הרי זו
תקבר, ופסוהי מן הכבורה. **גמרא** תני רבי תיא:
איה **מטמאה** לא במנע ולא במשא. **גמרא**
דיניה **מטמאה** לא במנע ולא במשא. **אמאי** תקבר?
כו'

והתניא - בנחואה. והרי הוא - כלומר, ובדבר זה יש לך בכור. מה בכור
קדוש לפני זמנו - שהרי קדושתו מוחה. אף מעשר קדוש לפני זמנו - דהמסור
וזמן בנס לריר, לילף מקדשים - משלמים, שאין יכול להקדישן מחוסר זמן. שאין
קדושה חלה עליהן, כדאמרין בתורת כותבים: וימים השמיני והאלה רינה לזמן
אשה לה" - אין לי אלא לאשה. מן אף
להקדיש? תלמוד לומר: "לקרב". שכן נוטל
מום תמורה אביה - בכור ומעשר אין
נפיון, דבכור נאמר (מנחות יח): "לא
תפדה" ובמעשר (ויקרא כז): "לא יגאל",
אבל קדשים נפיון במומן. וקדושין במומן
קדושה גמורה, מה שאין בקדשים,
כדאמרין בפירוקי לדעיל (י"ב). כל
הקדשים שקדם מום קבוע להקדישן בו חוץ
מכבור ומעשר. ובכור ומעשר אין תמורתן
קריבה, דכתיב: "לא תפדה קדש שה את דמם
תורק" וגו'. ואמרינן: הוה קריבין ואין תמורתן
קריבה, במסכת תמורה פרק "אלו קדשים"
(כ"א.כא). אבל שאר קדשים תמורתן קריבה,
כדאמרין בפירוקי לדעיל (י"ב). ד"ק
קדושי" - אלו תמורתן. אביה - בכור
ומעשר נאכלין במומן. וה לשראל זה
לכון. אבל קדשים שנפל בהן מום - נפדין.
פשוט זכר קדוש נמנע - מעשר שבמנע
נוהגין בפשוט, ואינם צריכין להיות זכרים,
ועריכים להקדישן בידים, ואינם ממונות
כהנה, ומעשר ושלמים נאכלין לבגלים,
כדמפרש פפרק "מעשר בהמה" (בבברות
ג"ג). דמעשר לא שלמים. אבל בכור לאו
פשוט הוא. ואינו נוהג אלא בזכרים, כגו'
צריך להקדיש, ומדמח קדוש, וממונות
כהנה הוא. העברה העברה - "והעברת כל
פטר רחם הזכרים" - כל אשר יעבור תחת
השט"ט. **אמר** חיזאא - נעצר רחמה ונימוק
העובר. בעבעי **דמא** - פולטת אביבעיות
של דם. להראותו להכנס - לידע אם עובר
היה ויפטר מן הבהרה. **ארבעים** יום -
התמול יום ארבעים עריבה ליש ימי
טומאה וטהור. בעיר מחבא - מאי בעלמא
הוא. כבהמה בכמה - שזדהה משקבלה
זכר עד הטינוף, דנימא: ולד הוא ומיפטר
זכר מן הבהרה? לאו היינו דועירי? ושלטק
דעתך אמנא דהכי אמרי. דשלשים יום שהוה הוולד להבראות, וביום שלשים ואחד
נימוק וירצא. והכי קאמר ועירי: אין טינוף מעכב בלידה, שאינה מתעברת ולד
אחר פחות משלושת ימים. לקבל **איתרם** - מהשפילה את עובר דרשון אינה
מקבל זכר עד שלשים יום. אבל בימי יצירת הוולד לא איצרי. מצינו לוקח מן תני
מה דנין. כדתיני מתניתין. אישתתו משתבת ליה - המוכר אומר: קנתה
שכבר ביורה ואין צריך עוד ליתן ולדה לכון. **ספק** - הואי דלא אשחבה מוכר
דכי - דסבר לשתטש בעי לא. **לא** חוליוני - בארבעה פרקים משתבת. מוכר
שמכר פרה לשחוט, ובו ביום מכר בנה לאחר לשחוט - צריך להודיע: אקח
מכרתי לשחוט. ואם לא חוליוני - הולך לוקח ושחוט לבן, ואינו צריך לחזור
ולשאל אם היום נשחטה האם. **הולך** **מכור** **לא** **המנא** - שצריך להודיע,
כדאמרין בשחטת חולין (פ"ב). "יום אחד" - יום המיוזר שטח עובר, דרשון אינה
המיוזר - ארבעה פרקים בשעה מיוחדין לכך שישטען מוכר להכריז: אמה מכרתי
לשחוט. **הכא** בלוקח תליא מילתא - דכתיב (דברים טו): "בכורך ובצאנך", דמי
שהבמהה שלו עליו להפריש בבורותיו. **משנה** הרי זו תקבר - החרדת
שמו ולד נימוק. אמאי תקבר?

שמו ולד נימוק. אמאי תקבר?

עניין המצוות (ציוויים) הוא שהאדם יקיים את המצוות, והכוונה בה היא בכדי לצרף את הבריות, בכדי לברר ולזכר ולחוקר להעלות הכוחות והאברים של המצוות (ציוויים) הוא שהאדם יקיים את המצוות, וגם את הדברים שבעולם שבהם מקיימים את המצוות ולעשותם כלים אלוקות.

ממאמר שבת פרשת אמור, ה'תשל"ז

בבורות. פרק שלישי – הלוקח בהמה דף כב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (טשינז'ץ)"
 הרש"י
 תוספות

1 **רבי** אליעזר רובי שמעון אמרו דבר אחד – אף על גב דרנבנן מודו לרבי שמעון דבטל
 2 כשדעיאיהו כספלי לבית הדיעון, כדאמר בנדר פרק 'דמפולח' (בבא, מכל מקום לא
 3 אשכח 'אמרו דבר אחד' אלא רובי אליעזר כן עיקב רובי שמעון, דלשרשמי דבי תחלת
 4 לידה, ואף על גב דמילתא דרבי אליעזר כן עיקב לא דייקא כלל דבטל, אלא דרבי יחיאל
 5 הוא דקאמר הכי – שי לומר דר'נני ר'בי יחיאל

6 דקאמר, היינו שהיה שונה בו במילתיה דרבי
 7 אליעזר כן עיקב דאינה מטמאה במגע ולא
 8 במשא, ורבי יוחאי כדריא בתוספתא.

9 **עד** שיעגלו ראש כפיקה – הא ר'נני ברק
 10 'המקשה' (חולין עב, ב) בהמה שמת עברה
 11 במעיה, והישיש הורעה ידו תרוד – כשאל

12 העגיל כפיקה, וכן אריך לקנותה תחת שמת
 13 ולדה במעיה ופשטה חייה כו' האשה שחורה
 14 עד שיצא הולד, ומשנעמ בגורא דסוחרה משום

15 כדריא טומאה בלועה, והייה טמאה שמת אמא יציא
 16 ולד ראשון כן לפרוורו ולא אצרתה –
 17 כשאל העגיל ראש כפיקה גמי אמי, דאין לומר

18 לדלעול חיי כפיקה, קודם פתיחת הקבר, ורא
 19 לא מטמא אלא גוריה שמת דריא ראשון חוץ
 20 לפרוורו, שמעמ דקודם לבן טווריה, אף על גב

21 דפתיחת הקבר הוא קודם לבן, ודא ביציאת
 22 ראש חוץ לפרוורו חיי כילוד לגמרי.
 23 **בבא** העגיל של מטפת הדיפת – שי באותה

24 מגופה כעין בית יד שעושין לאחורה, והוא עגל
 25 כעין אותה שקוין פיל מייל בלעו.
 26 **הגנן** מיעטא דמיא בטילן לזו הרבא – ולא

27 דמי לשרא אסורין שזוחו בבתין טעב, ואל
 28 אחרו 'טעם כעיקר' לענין טומאה, וכן ביבילה
 29 בטילה בשחוסה לענין טומאה, אפילו חוד

30 ותבילה הכל ביתו, **בבבא** לזו הרבא –
 31 ואפילו היו מחצה על מחצה, מכל מקום מטעם
 32 דלא בטל – סלקא לזו השקא.

33 **אבל** לקרייה לא מצא מין את מינו ויעור –
 34 לא דמי לזא חתא מוטמאן איתו, ויעור השד
 35 (חולין קב) ובפרק 'הקומץ רב' (נזירות בבא)

36 ובפרק בראא דעבריה וזה (עא, ע) סלק את מינו
 37 במי שאינו, ושאינו מינו רב ונבטלו.
 38 הדיהם אין מינו נאסר אלא מכה האיסור

39 שנתערבו ואי אפשר להבדיל, ובכל מקום שישנו
 40 היתר הוא, לפיכך שייך לומר, סלק אבל
 41 היכא דמינו עצמו מטמא מחמת מגע מינו

42 דטמאים – אין שייך לומר בו סלק.
 43 **ויעורו** – פירש הקונטרס, שדמיים חזירים
 44 ורובים ודמי מוטמאן איתו, ואלד, ריעי לאו

45 בר קבולי טומאה וזא, אלא וזו יעור – דמקמי
 46 דכי כשל היצר מן הדיים טומאת משקין מחמת רוב
 47 ציר, ועכשיו שדמיים טומאת משקין לכמו שהן תחלה

48 קודם שנתערבו בעיר, **ויתר** רב דימי וקאמר
 49 לזא שמעתי כו' – הקשה הרב רבי אפרים, דהבא
 50 אית ליה לרב דימי דאפילו טרדה עזרת טומאה,
 51 ובפרק בראא דעבריה וזה (עא, ע) אית ליה דאפילו
 52 איסור אין עורא איסור, ויעור דמיערה

1 ופשיני; **כדי לפרסמה** – לאם שפטורה מן הכבורה, דמקבירין לחירה מחזקין
 2 ליה כולו, וקפירין כיון ופסרת ליה מנכורה – לזמירא דולד מעליא הוא, ואמאי
 3 אינה מטמאה ביטול **ברוב** – לרובי אינה מטמאה – בשטל הבשר ברוב דם
 4 ונגונים שיוצאין עמה **נגעו בה** – הא דאמרן דלא מטמא במגע, משום ביטול
 5 ברוב, **השליש בבית** – ושהפילה האשה

6 שליא ואין ולד ניכר בה, **הבית טמא** –
 7 כדקנינה טעמא – דאין שליא בלא ולד אלא
 8 שנימוק, ואף על פי כן מטמא, **רבי שמעון**
 9 **אומר** הולד ניבוח – ומקומין חסות,

10 העטמא דרבי שמעון דאמר הבית טהור –
 11 משום ביטול ברוב נגעו בה, במסכת נדה
 12 בפרק 'המפלה' (בבא, פתיחת הקבר –

13 אשה שמת עברה במעיה, ורשבה על
 14 המזכר ונפתח קבר הרהם בביתו ולא יצא
 15 הולד, והוציאה לבית אחר – טמא הבית
 16 הראשון כאילו נולד שם, וטומאה בקובעה.

17 והוא הדין פתיחת הקבר – אינו לנפלים,
 18 אלא לנפל אשה ראשון כדבר, שעב ראשה,
 19 **פיקה של צמר** – למושיל, רבי פריש –

20 דקייץ פיקה של שתי – שטקנה, ואי פיקה
 21 של ערב – שדנולה, אמר ליה ר'נני –
 22 דפלגיני ביה **משיראו טפספיות** – רבי אלעזר

23 בר צדוק פליג אמרן קמא, ואמרן אף על גב
 24 שלא העגילו ראש כפיקה, יש פתיחת הקבר
 25 שפתיחת הרמה כל כן שיראו בתוך הרמה

26 טפספיות, כדריהו על שבורות לחייל יום –
 27 ויכרעת יתור מנזמה וידי ומתוך כריעה
 28 נפתח הרמה מוא, ונראין קמטיים ברחם,
 29 פיקה מתוך פיקה – והיינו "טפספיות" –

30 תרי וזמני "פפי", היינו פיקה, ואין לי לפרש
 31 – איני יודע לפרש, של אשה – דין להיות
 32 לזה פתיחת הקבר, של בהמה – שלא תהא

33 כטומאה בלועה טומאת מגע משום נבילה
 34 של נפל, אלא הושיט הרועה יד ונגע בו
 35 להציאו מן הרהם, כשל ערב – משהעגיל

36 ראש כפיקה של ערב, ואי לאו – טמא
 37 בלועה פיקה, ולא מטמאה כדתיב; **התנא**
 38 שמת עברה בתוך מעיה והושיט הרועה את

39 ידו ונגע בו – סתור, בפרק 'בהמה המקשה'
 40 (חולין עב, ב), נש – עפר, שיערו לטמא
 41 באהל ולשרוף עליו תרומה וקדשים, **כפיקה**

42 נדולה של פסאן – מרצועין, סקאין גדולים
 43 של גמי, וכשנעולין איתו תותמין אותן, וישנו
 44 בצד העליון של מטפת הבית הלחמית, וראי

45 כלומר, שישנו לאותו חותם בצד העליון
 46 כיוסו שעושין לביתו של חרס רוב מלמטה
 47 לבסות החבית, והולך ומתקצר למעלה כדי

48 שיאחו בידים, ואותו עד שהולך ובלה קרי
 49 עד העליון, הלחמית = שעושין בבית לחם,
 50 משקין בצמים – שמא טמא מחמת מגע עם

51 המערך, ואזו – מיה רובא – ודאי מיס
 52 ערובים בו, ויהי מיה נאכא – ובטלי חרס
 53 ברוב, ומקבל טומאה מחמת חמיים, ומיא
 54 סלקא לזו טבילה בהשקה, שנתן חרסו בעיניו

בכורות. פרק שלישי - הלווקח בהמה דף כג עמוד א - מותר מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזליץ) רטו

אלא לרבי אליעזר - דאמרי: שאני אומר, מי חשבין להו כטורין לגמרי וקאמר: איבטלו נקדיין או ילושו. מה פעם - לא חשבין להו חולין גמורין, לרננו - כיון דבטלה לרבי אליעזר - הואיל ואית ליה "שאני אומר" טירה **ששא ביאי בוי** - דאי חשבין להו טורין לגמרי, איבא מיריח ליה הוה הדין **קב שריא חיי** - מיתרי לו טמאין. ומעורב לה, ומערב **לה בקב ועוד ממין זה**, וקסבר: איבטלה לקב **קמא ברובא דהאי קב ועוד**, ויבין דאיבא **בדאי קב ועוד משדו אחד ממינא טמא מן** המין הדרומה ושפלו שם ובטלין. עבשין מוצא טמא ראשון את טמא שני, וניעהו מתורת טורא ומצטוץ ע ה, והוה חיי **פלא ופלא** והוה מיבטל. אלא, טמאה שבתלה חזרה וניעהו מתורת טורא **אמר ליה אם טומאה עוורת את טומאה מהרה עוירת את הטומאה** - בתמיכה, כלומר, משם שבקדה: שטריוח - היך עיוורו - מים שבצור לטמא **איתוביה** - לרבי ירמיה. **אמר דעלמא** - לבפא - את תנוגע בה - כדכתיב: "והונגע בני נדה שטמא" (מכריב) **טו ואי אמרת טומאה** - ההתבטלה ברוב אל בטלה לגמרי, אלא כמאן דאיתיה **דמי**, דאי משבת טומאה אחרתי מעטפת בודה. נהי דדאי אפר במגע לא מטמא, דכיון דרובו טהור אמרינן באפר מקלה גנוג שהוא חרוב. אבל במשא מיהא ליתמא, דיכא **מכל מקום טומאה בשא דהסי**, וקאמר **לן דמי טהרא ואפר טהרא טמאןא במשא בפרק קמא דיומא (ד"א)**, במילה בטהושה **התורה** נבילה שנתערבה בחיבתו **שחוטות** - בטלה נבלה ברוב מלטמא, דמיין **מיינו דמי נבלה** - הואי - מין בשאינו **בימי הווא**, דאי אפשי שחוטות שתיעהש **נבילה** - ומאן דגרסי שאני אפשי לנבילה **שתיעהש שחוטות** - שבשעת היא, דהא **אפשי לנבילה שתהא לה תורת שחוטות**. **שלא תטמא כלום**, כגון כי מטרחה לן - פרוחה טומאה מינה, כדאמרינן לקמן: **הראיה לנר קריה "נבילה"**, והני מפרש **במנותח בפרק "הקומץ רבה" (כ"א)** -

לרבי אליעזר מה תהא עליה - ואכלו נקדיין או קליית, או ילושו במי פירות, או תתחלק לעיסות, ובכלבד שלא יהא פביצה במקום אחד. ואמר עוליא: מה פעם גזירה שמאן ביאי קב חולין טמאים במקום אחר, וקב ועוד ממין זה, סבר: איבטליהו בריבא; וכיון דאיבא האי משהו - מוצא מין את מינו ויעוור. אמר ליה: אם טומאה עוורת מהרה עוורת טומאה איתוביה; אפר פשר שנתערב מקלה הולקין אתר הרוב למטמא. ואי רובא אפר מקלה הוא - לא מטמא. ואי אמרת טומאה כמאן דאיתיה איתרמ עליה, אמר רבי יוסי ברבי חנינא: טהור מלמטמא במגע, אבל מטמא במשא. והאמר רב חסדא: נבילה בטילה בשחוטות, שאי אפשי לנבילה שתיעהש שחוטות; נהי דבמגע לא מטמא, למטמא במשא! אמר ליה: איתון בדריב חסדא מתניניהו לה, און בדריבי חייא מתניניהו לה; תני רבי חייא: נבילה ושחוטתה בטילות זו בזו; ואיתמר עליה, אמר רבי כמשיא. והא דתנן, רבי אליעזר דם - עקב אומר: בהמה גסה שתיעהש רגרי דים - תרי זו תפטר, ונפסקרה מן הכבוד; והני רבי חייא: אינה מטמאה לא במגע ולא במשא, אמאי דנתי במגע לא מטמא, מטמא במשא! אישתיק. - דלמא דראי שאני הכא דהויא לה טומאה טרוחה! - הניחא לבר פדא, דאמר: טומאה המויה עד לגר, וטומאה קלה עד לכלב - הא לא חויא לגר. אלא לרבי ויהני, דאמר: אחת

הכירו ובטלנו, חייק מינה שמע מינה איסורין במטלין זה את זה. ומשמע דבהתרי פישא לכליז גמליטא וכו', מכלא דאיתיה חיהו וניעהרו טמא - יהיה פטור, אפילו היה אוכל כבדי אכילה פרוס, אף על דג מה נפשו דרי אבל כותי נבילה כבדי אכילה פרוס. וגי דני גישה פריין בחולין (ע"ב), וליבטל ברובאו ומשני: בריה שאני. שמע דאיסור מהתגבל ברוב בכל מקום כי לא חיהו, או "את שדרכי" ויכל שדרכי". ובסוף ביצה (ל"ח), בני לבטל מים ומלח לגבי סניח, מייחי עלה. מערבב קב היטין של חציו מקבים שלו, ונדי דלרבי הוה אסור לכלב. לרננו ביבטל ביטולו לרבי. ולענין אכילה כל משהו ומשהו שכונסם בדין הביעוה - קמא גמא כולל ברוב חיתור. ודמי לגנוג, שכנגע וחור ונגע טהור. אף על גב דמרבח טומאה משא נופיה ליאת אלא מרובב, דהא נהבטל ברוב. שבו מוקד דם גזיר רננו לענין משא - לא אור לענין אכילה. ורבי דמי, מטעמא דפרשיתא. הניילא לבר פדא כו - תימה אמאי לא פריך מהדיא דרבי שמעון דלעיל, דנימוק הילד עד שלא יצא; ומשמע ביטול ברוב חיהו. כדפרשי רבי יוחנן בהדיא בפרק "המפלט" (נדב כ"א). והניילא נמי קאמר דאמר דבר אחד, שמע דטעמא דרבי שמעון כטעמא דרבי אליעזר כו, עקב. והמהדיא הוה מצי לאקשויי אפילו רבי פרי, דאין טומאה מכל לא קריי טעמא דאיהו לנר. ומדאיהו בטומאה אחרת - אלאו טומאה כמאן דליתא רוי לומר: הוה מצי לדחייה כושי פדליא אדריבי יוחנן בפרק "המפלט" (שם ע"ב) כו. דפרשמי טעמא משום כלבלו צודה. דהאי נפל בשביליא אין עליו אל תורת בשר ולא תורת עצמות, ולא תולין כמו שפרשייהו בגדה. אי נמי, מטעמא דמת שלם כי כאן הוא דרמטינין שפיר. לפיכך לרבי יוחנן כמטיל כל שדו ממו ביה חלידה - טהור, ונתו ליבא חבא מן שלם. וריש לקיש שמרד ליה מטעם כלבלו צודה, ועוד ליה לומר: דהיה מצי לשיעוי תרתי כמאן דאמר. אן מהליה חזור ומאהליה. **טומאה** תהורה עד להו - דאין דרבי חסדא, ודאי על לבלב. אבל לבר פדא - מכלא טעמא **דיבול ברוב טומאה** קלה עד לבלב - בטומאה קלה שפיעא ליה תולדה עד לבלב. כדתנן טרוחין (פרק ח' משנה 1) כל גמיוווי לאוכל ארס טמא עד שפדא לבלב. ובקנטרס פריש, וטומאה חמורה - משא, וטומאה קלה - דיהי גנוג. והא דאין חרת דם טמא במגע - דאמרינן: ברם חלידה גנוג, שהוא אב. והשאה לפרושה, אית נמי לבר פדא **הא דאמר רבי יוחנן** עליל: משום ביטול ברוב גנוג בה. ויא ראה, דבל טומאה נבילה, כן גנוג בן מטמא, קריא טומאה חמורה. והוא עד לגר. דהא דרבי טעמא במשא

סבר אבטליהו ברובא - תימנו מה יעיל? והא אן במטלין (איסור) לכתחילה אפילו שגוג אם בטלו - אינו מבטל, למאן דאמר בניסין (נד"ב), נפלו ותפגעין, בין בשוגג בין במדיד לא יעלו מידה. איבא למאן דאמר התם: בשוגג יעלו. וטמא את חשב שגוג, כשסבור שמהוה לבטל. **וא** - מיתרי לו טמאין כמאן דאיתיה רי - מן חוקן פירוש השטות, מטעמא שבא לרקדק דאן טומאה דאן טומאה.

מדהשבין טומאה כמאן דליתא, וזה אינה סוגית הלמוד, שיבא אבי לחקשות על עצמו דפרש דטמאה שררת טומאה. ועוד, שזמא שייק ליה ממתניתין אלא אפילו לא חשיבא טומאה כמאן דאיתא, מכל מקום בדין הוא על טומאה שעררת טומאה, דאי נמי לא דהי טומאה כמאן דאיתא.

נבילה בטלה בשחוטות - ומסיק לענין גנוג, אבל לענין ששא - מטמא. ועל כרחק כביש נבילה כותי במקום אחד, דאי לאו היה - גמשה אל טמא. כדפרשי בחי"ה דהרשב"א (תולין קכ"ב), דשני חנאי זיתים נבילה שתחבם בקיסם, אפילו חולק הדיא כל היום כולו - טהור, אלא הכא דמרווד דרוק זה בה קלה - ותימה: אי גנוג עם חויתים, ממה שפיר טרוחי דאפילו גנוג בכולו שמענע טהור, דומי דמשא, ומהדי, הכא דאל גנוג כולו טהור אחת. אלא על גב זה חוה ונגע גנוג - אבל פשר טהור, כן דבכל פעם שגנוג אין יודע שיהא גנוג בטומאה. ולא היו נמי ספק טומאה בשות הדייא, וזהו נבילה ברוב. ועוד שי פירשי: שכמוהו הכל יודי נבילה וחוטותה, אלא כמו מרווד. והוא שפיר אפילו לרבי עקיבא ד"הערב" והרשב"א (שם), דאף על גב דפליגי חנאי אפילו חסדא, דלא מטמא במשא דהיינו טהור, אבל במרווד הקיסם - אפילו רבי עקיבא מודה, כדאמר התם: ומודה רבי עקיבא כמא חנאי זיתים שתחבם בקיסם היטטין שהוא טמא, ומיקו לה במרווד. ואפילו לא ידא היטטין דהתם דוקא, אלא אפילו במשא מנוא, דאי גנוגע לא מטמא - לא הוה טמא במשא, מכל מקום דהיא הדיא אל חשיבא גנוג, דבטל ברוב וקנת תימה ריכין חסיהו אלא במרדו מרווד בקיסם, מהדהוא טעמא דטמא חמורה משום דטמאה כמאן דאיתא דמיא - מהדהוא טעמא גופיה טמא במגע ויש לחלק, ואם האמר ויכן

דלא איתו לכלב גנוג, דהכי מטמא במשא לרבי עקיבא: ויש לומר: דתיני מילי כגון קולית החומה, שאין יכול ליגע. או כגון שני חנאי זיתים על העור, דפליגי רבי שמעאל ורבי עקיבא. אבל כאן, דאכ"כ שם שיעור טומאה במקום אחד, לרבי טהור הוא אלא דאין יודע איחוד - אבל לכלב מצי קרינא ביה. וזהו חמא אמר שאן לאו גנוגע טמא משא לא מתי ביטול ברוב. משום דסוף סוף דרי: כמיטב ברוב. שבו מוקד דם גזיר רננו לענין משא - לא אור לענין אכילה. ורבי דמי, מטעמא דאיסורין במטלין זה את זה, דאמר ריש לקיש בפרק "התערוכה" (זבחים ע"א), דפניול גנוג ונתור טמא שבכלל זה הוא ואכלן - פטור לכולי עלמא. אי אפשי שלם ירבה מין על גבוי ומעט נבילה וחיוביה, אף על גב דבמשא טמא - יהיה פטור, אפילו היה אוכל כבדי אכילה פרוס, אף על דג מה נפשו דרי אבל כותי נבילה כבדי אכילה פרוס. ומשני: בריה שאני. שמע דאיסור מהתגבל ברוב בכל מקום כי לא חיהו, או "את שדרכי" ויכל שדרכי". ובסוף ביצה (ל"ח), בני לבטל מים ומלח לגבי סניח, מייחי עלה. מערבב קב היטין של חציו מקבים שלו, ונדי דלרבי הוה אסור לכלב. לרננו ביבטל ביטולו לרבי. ולענין אכילה כל משהו ומשהו שכונסם בדין הביעוה - קמא גמא כולל ברוב חיתור. ודמי לגנוג, שכנגע וחור ונגע טהור. אף על גב דמרבח טומאה משא נופיה ליאת אלא מרובב, דהא נהבטל ברוב. שבו מוקד דם גזיר רננו לענין משא - לא אור לענין אכילה. ורבי דמי, מטעמא דפרשיתא. הניילא לבר פדא כו - תימה אמאי לא פריך מהדיא דרבי שמעון דלעיל, דנימוק הילד עד שלא יצא; ומשמע ביטול ברוב חיהו. כדפרשי רבי יוחנן בהדיא בפרק "המפלט" (נדב כ"א). והניילא נמי קאמר דאמר דבר אחד, שמע דטעמא דרבי שמעון כטעמא דרבי אליעזר כו, עקב. והמהדיא הוה מצי לאקשויי אפילו רבי פרי, דאין טומאה מכל לא קריי טעמא דאיהו לנר. ומדאיהו בטומאה אחרת - אלאו טומאה כמאן דליתא רוי לומר: הוה מצי לדחייה כושי פדליא אדריבי יוחנן בפרק "המפלט" (שם ע"ב) כו. דפרשמי טעמא משום כלבלו צודה. דהאי נפל בשביליא אין עליו אל תורת בשר ולא תורת עצמות, ולא תולין כמו שפרשייהו בגדה. אי נמי, מטעמא דמת שלם כי כאן הוא דרמטינין שפיר. לפיכך לרבי יוחנן כמטיל כל שדו ממו ביה חלידה - טהור, ונתו ליבא חבא מן שלם. וריש לקיש שמרד ליה מטעם כלבלו צודה, ועוד ליה לומר: דהיה מצי לשיעוי תרתי כמאן דאמר. אן מהליה חזור ומאהליה. **טומאה** תהורה עד להו - דאין דרבי חסדא, ודאי על לבלב. אבל לבר פדא - מכלא טעמא **דיבול ברוב טומאה** קלה עד לבלב - בטומאה קלה שפיעא ליה תולדה עד לבלב. כדתנן טרוחין (פרק ח' משנה 1) כל גמיוווי לאוכל ארס טמא עד שפדא לבלב. ובקנטרס פריש, וטומאה חמורה - משא, וטומאה קלה - דיהי גנוג. והא דאין חרת דם טמא במגע - דאמרינן: ברם חלידה גנוג, שהוא אב. והשאה לפרושה, אית נמי לבר פדא **הא דאמר רבי יוחנן** עליל: משום ביטול ברוב גנוג בה. ויא ראה, דבל טומאה נבילה, כן גנוג בן מטמא, קריא טומאה חמורה. והוא עד לגר. דהא דרבי טעמא במשא

כשטמא

בשניה ראייה לר' אבהו קרייה נבילה, והאי טעמא שייך בין למגע בין למשא. וטומאה קלה היא טומאת אבהו, למנות בו ראשון ושני. ומצינו לשון טומאה מזהרה וקלה (דבר) על זה בהריתות (כא.א.) ונבדה בפרק 'אין סבא' (ג.ב.) גבי גזול שנפל לנת. **אחת** זו ואחת זו דכלב - אין לפרש טעמא דרבי יוחנן: 'יבשה בשרה טרפה לא תאכל' דכלב שתיבתין אותה, והדיא

אבילה (לכלב) ולאו אכלבו קיימא. אלא יש לפרש: מרובים (מליכין ב ט): 'זאת אביל' יבאלו הכלבים בחלק עורגאל' - אלמא אבילה כלבים שמא אבילה. ומנה מוכח בפרק שני דרובים (לא.א.) דחשב על מנת שאכלוהו הכלבים למחר - דחי פירל. **ואידך** למעשה טרחה מעיקר דרבי יוחנן - ותימה: מדמון סוויא דפרק תריא דמסתב עבודה זרה (סו.ג.) משמע לרבי יוחנן טרחה מעיקרא לא יצריבא קרא למעשה, דבהדיא דקאמר רבי יוחנן: טעמא ומשנה, ואמר רב נחמיה: כולן גלמוד קתו טעם לפגם מותר, דמוקי על ההם כרבי שמעון. ומפרש טעמא דרבי שמעון מהאי קרא ראייה לר. וקאמר ואידך, כלומר, מאן דאסר טעם לפגם - הוון למעשה טרחה מעיקרא. **ואידך** כלומר, רבי שמעון - טרחה מעיקרא לא צריך קראו ויש לומר: דלענין איסור אבילה דהאי לא צריך קרא, מעיקרא שפיר דהא. אבל לענין טומאה היה אמינא דמטמא דאף על גב דלא הוויא לאבילה, מדי דהוא אשירן ושבתת דרע חיבה.

תנן תהם - במסכת משריין (פרק ו משנה ג.) רבי אליעזר אומר: ציר טהור. פירש בקונטרס: כיון שהשיקו במים. חזון דרבי. ודביע של עם הארץ מירי הבא. כדומכב משנתא. וירשאי דרך משנה. ואי אפשר לומר שיהא טהור בלא טומאה, דסתמיה דהו רובא ציר, ולאו בר קבלי טומאה הוא. דהא אמרן לעיל דבש השקה. (ועד תהמנא "ציר טהור", לא נתא שפ"ל (ציר טמא) (סתם) שנתרה בהשקה). **שנפ"ל** תהם מים כל שהוא טמא - כדמפרשי: נחשושי מעם בני ישראל - מחצה עם בניצין. וכי נפל ביה כל שהוא - מצא מין את מינה, ורבו מים על הציר טמא. ולמאן דלית ליה טומאה בשתלה חזרה ונערה - מוקי לה שפגלו ביה לאחר השקה מי עם הארץ כל שהוא. כר פירש בקונטרס. ודך דפירש מים של עם הארץ ולא כיון מים נמי - משום דמתניתין קתו, ומי סתם. אלא האמר: ולמאן דמוקי לה שפגלו בו מים של עם הארץ - פשיטא, דטמא, ממו מחלוקין, דבעי השקה. דמאיזה טעם בעי השקה מתחלוקי: אי ירוב אף - הא אמרו לעיל דמישטע מים בטלי לזו ברובא, ובלא השקה נמי טהור! אלא הישטע דלמא רובא מים. ומאי טעמא גופיה, נפלי ביה לאחר השקה מים טמאים כל שהוא - דרי מים טמאים הללו חזורים ומטמאן אותן מים וטהורים ואי לאשמעוהו היא גופה, דריע של עם הארץ בעי השקה - בפירוש הזה ליה למיתני: הלוקח ציר מעם הארץ - משיק במים וטהור ויש לומר: דלמי סופו ויתחלתו. וקאמר דיער: מתחלתו נעשה הציר במים טמאים - לא יצא מחוקת טומאה על ידי שנתלה לומר שמימין הם מעט. וכל באה השקה, דמי נשך טהור - דהא אמנא שפגלו בו טמאים כל שהוא. מים חששא ושדמא מים רוב לא נויטאין מחוקה. והשתא, למאן דרבי דיקי: 'כר שהוא' מים טמאים הוא, ודיק מינה רב נחמיה דא אמתא נחשוו עמי הארץ לערב מחצה מים בניצין. כלומר, פעמים שמערבין בו מחצה מים - לאו למימרא שאם היה בו רוב לא היה טמא כשפגלו בו מים כל שהוא. דכמו כן היה טמא, כדפירשית. אלא למימרא, אם מתחלתו לא הווי רגילין לערב בו אם מועטין, אם כן (אם) לא היה טמא מים כל שהוא. דהא אבתי רובא ציר ביה. **אלא** אדריב אלעור בן יעקב כו - ואם אמרתי לא מפלגי רבי שמעון דשילאי דלעיל! ואין לומר דרלמא רב סבר רדמא לשי, דמפרש טעמא בפרק 'המפתח' (הה.כ.ב.) משום דתבליבלה צורתו. דכל שכן קושטא שפי, דאי טעמא דבבלול ברוח - אלמא דרבי שמעון לא טמא ברובו ויש לומר: דרלמא רב דמפרש טעמא דרבי שמעון דהוה רב. לר. לדרידיה לא צריכין לטענא דביטול ברוב. וכמו שפירשתי לעיל, דכל טומאת נבילה קרי טומאת חמורה. אפילו טומאת גנוע אי נמי, לא חשיב פלוגתא, כיון דלא נחלקו עליו בהדיא באותו דבר עצמו. **משנת** רבי אליעזר בן יעקב קב גנקי - אף על פי שיש שקומות שפוסק הלכה כרבי אליעזר בן יעקב, כדאשכחן בריש "הדר עם הנכרי" (עירובין ס.ב.ג.) ורב גופיה בפרק "חבא על יבמתי" (בבמות ס.א.) - שיש דלא מסתבר כותיה, לפיכך הוצרך לפסוק הלכה.

אחת זו ואחת זו עד לפלג - הא חוויא לפלגי קשיא. גופא, בר פדא אמר: טומאה המזורה - עד לר, וטומאה קלה - עד לפלג. ורבי יוחנן אמר: אחת זו ואחת זו עד לפלג. מאי טעמא דרבי פדא דקתיב: "לא תאכלו כל נבילה לר", וגו', הריאיה לר - קרייה נבילה, ושאינה ראייה לר - אינה קרייה נבילה. - ואידך: למעשה היכא דהריחיה מעיקרא. - ואידך: הריחיה מעיקרא לא יצריבא קרא למעשה, עקבא דהיינו, ורבי אליעזר בן יעקב אמר: בהמה נפשה ששפעה חררת דם - הרי זו תקבר, ונפטר מן הכבורות; והני רבי תיאי: אינה מטמאה לא כגמול ולא כבמשא; ואמר רבי יוחנן: משום ביטול ברוב גנעו בה. מאי איריא משום ביטול ברוב תיפוק לי דלא איתוחייה פללי - הא נמי איתוחי מעיקרא אנב אימייה. תנן תהם, רבי אליעזר בן יעקב אמר: ציר טהור שפגלו לתוכו מים כל שהוא - טמא. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו, זאת אומרת: נחשוו עמי הארץ לערב מחצה בציר. - ולמה לו מחצה אפילו בציר ממוחצה נמי, והני משהו - הוה ליה פלגא, ופלגא לא כמילוי. - אימא: "עוד מחצה". אפיתית אימא: טומאת עם הארץ - דרבנן, טומאת משקין - דרבנן, ברובא - גזרו רבנן, כפלגא ופלגא - לא גזרו בה רבנן. **משנה רבן שמעון בן גמליאל אומר: הלוקח בהמה מניקה מן הגוי - אין חוששין שמא בנה של אחת הדי. נכנס לתוך עירו וראה את המבביות מניקות ואינן מבביות מניקות - אין חוששין שמא בנה של זו כה לו אצל זו, או שמא בנה של זו כה לו אצל זו. **גמרא** אמר רב נחמן משמיה דרב: הלכתא כבבליה פירוקן, בר מפלוגתא. אמר רב ששת: אמניא, פי גוים ושכיב רב אמר להא שמעתיא; איתייא אלימא אירישא - מפליגי רבקי - משנת רבי אליעזר בן יעקב אדריב אלעור בן יעקב - משנת רבי אליעזר בן יעקב קב גנקי! אלא אדרבן שמעון בן גמליאל - מפלג פליגי כברייתא! אלא אדרבי יוסי בן המשולם - הא אמר רב הדיא זמניא, דאמר רב: הלכתא כרבי יוסי בן המשולם! אלא אשער בעל מום - מפלג פליגי עקביא בן מהללאל ורבנן! - לעולם אדרבן שמעון בן גמליאל, והא קא משמע לן: דברייתא לא פלוגתא היא. וכוין דאמר רב: הלכתא כבבליה פירוקן בר מפלוגתא, הלכה**

בכורות. פרק שלישי – הלוקח בהמה דף בר עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" – (חטיבתו) ר"ט רש"י

1 **ופלוגתא** דברייתא פלוגתא היא – ואם תמורה דרכי יוסי בן המשולם נמי פליגי
2 עליה ממה נפשך דברייתא. מדאיצטריך לפסוק הלכה כמתוה וש לומר: דשמוא אן
3 מתלוקת שניה לא במשנה נהי. אלא דקיס ליה דפליגי רבנן עליה.
4 **הנכנס** לתוך עדרו בלילה בר ולמחר השכים בו – תימה! למה ליה למיקט בעינן
5 זהו לימא: הנכנס לתוך עדרו וראה זכרים תלים
6 בר ונקבתו בה? ויש לומר: דלברותא נקט הכי,
7 דאף על גב דדאי היתה תחלת ליתרון בלילה
8 שעדיין אין האמהות מכירין בולדותיהן וירקן
9 לטעת בליילה, ובא לו בנה של זו אצל זו –
10 אפילו הכי לא חישינן.
11 **ראה** חזיר שזקא חזיר אמר רחל – קצת
12 קשה, דנקט חזיר ולא חזיר רחל – קצת
13 כרבי שמעון (בבבבבב) וכו'. דאמר לטות וירבאן
14 מזהו, ואפילו היה ידוע שהיא בנה של רחל
15 היה נאמר באבילה ומיהו, וקצת לומר דאב
16 דנקט רבא בר רהאי מיהו – קצת חזיר. אי
17 נמי, נחא למיקט למלתיה כבולי עלמא.
השוחט

1 הלכה בר' יוסי בן המשולם למה לי הא מרן שמעת מינה דהלכתא כותיה, דהא
2 לא פליגי רבנן עליה? אי אמר הלכה כבבולי פירקין – ולא אמר לקמן "הלכה
3 כרבי יוסי", הוה אמנא: "הלכה כבבולי פירקין" – ארבי יוסי קאי. ופלא כבבולי
4 פירקין – ומשמע טובא – בעינן דרבי יוסי תרתי מילי אמר במתניתין: עשה
5 מקום לפוקין, וכו' ותלש את השער וראת
6 את מקום המום. אבל אדרבן שמעון ק' לא
7 אמר יב, הוה אמר "בר מפלוגתא", ואדרבן
8 שמעון איכא פלוגתא כבבולי, דברייתא, ופלוגתא
9 היא. דלכבי אשמעוין הלכה כרבי יוסי כדריא
10 לגלוי ולמימרא דאדרבן שמעון בן גמליאל
11 קאי האי "הלכתא כבבולי פירקין", ופלוטא
12 דהייחא לאו פלוגתא. מרחמת – ארבת
13 כבירה. ומצא זכרים – שנולדים עכשיו
14 תלמין וכוכרין וניקין תקנות שפטרן כבר
15 מן הבכורה. תקנות וולדות עכשיו מצא
16 תלויות במכביות. והדעות אין כאן לכת
17 כלום, דבוכרין אי שום בכור – שהרי בני
18 תקנות הן, ונקבות תלויות במכביות –
19 אין דן בכורות נהנה בתן. אין חוששין
20 לתחמיר ולמקט בספק בכורות, ולומר
21 שמת בנה של זו בא לו אצל זו, וזכרים בני
22 המכביות. שאינה מרחמת – וולד בהמה
23 אלא אם כן יולדת – אם היה לה
24 וולד מתחלה. להאי דרבי אי נמי לא היה האי
25 וולד ידיה – פטורה מן הבכורה, דהא הוה
26 לה אחרינא. ומיהו היכא יולדת – חישינן
27 לרומי, שמתרמא וולד בהמה אחרינא. לומר
28 נפקא מינה – הא לענין בכורה ממה נפשך
29 פטורה, דהא ידיה לאו ידיה – אלא הוה
30 לה אחרינא ולמילן עליה – דהאי שברך
31 אחריה, משום "אותו ואת בני" לא לך –
32 דלמא לאו ידיה הוא. אין חוששין בו" –
33 אלמא בדאי דילה מחוק ליה, דלא מרחמא
34 אלא ידיה מי קתי – "אין חוששין שמוא
35 בנה של אחת הוא" היה קתי – והכי קאמר.
36 ממה נפשך פטורה מן הבכורה, דאין חוששין
37 שמוא מרחמא מן חברתה אלא אם כן היה לה
38 וולד אחרי מיעקרא. הלכך לענין בכורה דאי
39 פטורה, אבל לענין אותו ואת בני – ספקא
40 הוה. אי למא רחמי רחם – הואיל ולכולן
41 היו ידיה. לאו דרבי, אפילו יולד – אינה
42 מרחמת אלא שלה ומשני: במקום ידיה בו.
43 הדין בחוקין וכן – כלומר, דקתיני סיסא
44 (וכך) וזוהי רבן שמעון בן גמליאל אומר
45 דכנס בו, מאי לאו כדסיפא דקתיני "וכן בו"
46 – לכי חאי דאין תלמי בה – ידיה היא,
47 דהא אמרת במקום ידיה לא שבקא ידיה
48 ומרחמת לדא ידיה. רישא נמי דקתיני: הרב
49 בחוקתו – כדאי ידיה מחוקתן לה. ולענין
50 "אותו ואת בני" נמי לקי הא ברייתא –

1 **בליילה**, וראה פערש פחמש עשרה מכבירות ושאינן מכבירות יולדות, למחר השכים ומצא
2 זכרים תלויות בשאינן מכבירות, ונקבות תלויות במכבירות – אינו חושש שמוא בנה של זו פא
3 לו אצל זו, איבעיא להו: "דבר בהקתו" דקאמר רבן שמעון בן גמליאל – דאינה מרחמת אלא
4 אם כן יולדת; הא היכא דאוליד – חישינן לרחומי. או דלמא: ידיה – מרחמא, דלא ידיה –
5 לא מרחמא ליה למאי נפקא מינה – למלקא עליה משום "אותו ואת בני", אי אמרת: ידיה
6 מרחמא, דלא ידיה לא מרחמא – לקן, ויא אמרת: דלא ידיה נמי מרחמא – לא לקן. מאי תא
7 שמעו, רבן שמעון בן גמליאל אומר: הלוקח בהמה מן הגוי – אינו חושש שמוא בנה של אחת
8 הוה. – מי קתיני "הוא" "היה" "היה" הכי קאמר: אינו חושש שמוא בנה של אחת, אלא אם כן
9 היה לה ולד מיעקרא. תא שמעו: כנסם בתוך עדרו וראה חזיר ומכבירות מניקות, ואת שאינן
10 מכבירות מניקות – אינו חושש שמוא בנה של זו אצל זו, או שמוא בנה של זו פא לו אצל
11 זו; אמאי לחוש דלמא רחמי רחמי! – במקום ידיה – לא שבקא ידיה ומרחמא דלא אידיה.
12 תא שמעו: דבר בהקתו בו; מאי לאו רישא דוקיא דסיפא מה סיפא – ודאי ידיה, אף רישא
13 – ודאי ידיה! – מדיי אידיה תאי פדאיחא, ותאי פדאיחא. ומאי "וכן" – אפטורה דבבבבב.
14 אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: ראה חזיר שברך אחר רחל – פטורה מן הבכורה,
15 ואסור באבילה "עד יבא ויורה צדק לכם". פטור מן הבכורה כמאן – ברבן שמעון בן גמליאל,
16 ואסור באבילה – ברבנן ותו, אי ברבנן, מאי "עד יבא ויורה צדק לכם" "עד שיוודע לך דבר"
17 מביעי ליה! וכי תימא: מספקא ליה אי הלכה ברבן שמעון בן גמליאל אי ברבנן, אי מספקא
18 ליה – אמאי פטורה מן הבכורה ותו, מי מספקא ליה והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן:
19 פל מקום פשענה רבן שמעון בן גמליאל במשנתניו – הלכה כמותו, חזן מערב וצדון ויראה
20 אחריותו! – לעולם פשיטא ליה הלכה ברבן שמעון בן גמליאל מיהו מספקא ליה אי סבר רבן
21 שמעון בן גמליאל יולדת מרחמת או אינה מרחמת. – אי הכי, עד דאשמעין חזיר – לאשמעין
22 מלה, ולמילן עליה משום "אותו ואת בני" – חזיר איצטריבא ליה; דאי אשמעין מלה, תה
23 אימא: אם תמצא לומר דסבר יולדת מרחמא – דמיהו, דלא מינה – לא; אשמעין חזיר
24 דמרחמת ואפילו דלאו מינה נמי, דאיפא למימר דלמא מרחמא. והיינו דאמר רבי יוחנן, בעי
25 אחאי

1 הלכה בר' יוסי בן המשולם למה לי הא מרן שמעת מינה דהלכתא כותיה, דהא
2 לא פליגי רבנן עליה? אי אמר הלכה כבבולי פירקין – ולא אמר לקמן "הלכה
3 כרבי יוסי", הוה אמנא: "הלכה כבבולי פירקין" – ארבי יוסי קאי. ופלא כבבולי
4 פירקין – ומשמע טובא – בעינן דרבי יוסי תרתי מילי אמר במתניתין: עשה
5 מקום לפוקין, וכו' ותלש את השער וראת
6 את מקום המום. אבל אדרבן שמעון ק' לא
7 אמר יב, הוה אמר "בר מפלוגתא", ואדרבן
8 שמעון איכא פלוגתא כבבולי, דברייתא, ופלוגתא
9 היא. דלכבי אשמעוין הלכה כרבי יוסי כדריא
10 לגלוי ולמימרא דאדרבן שמעון בן גמליאל
11 קאי האי "הלכתא כבבולי פירקין", ופלוטא
12 דהייחא לאו פלוגתא. מרחמת – ארבת
13 כבירה. ומצא זכרים – שנולדים עכשיו
14 תלמין וכוכרין וניקין תקנות שפטרן כבר
15 מן הבכורה. תקנות וולדות עכשיו מצא
16 תלויות במכביות. והדעות אין כאן לכת
17 כלום, דבוכרין אי שום בכור – שהרי בני
18 תקנות הן, ונקבות תלויות במכביות –
19 אין דן בכורות נהנה בתן. אין חוששין
20 לתחמיר ולמקט בספק בכורות, ולומר
21 שמת בנה של זו בא לו אצל זו, וזכרים בני
22 המכביות. שאינה מרחמת – וולד בהמה
23 אלא אם כן יולדת – אם היה לה
24 וולד מתחלה. להאי דרבי אי נמי לא היה האי
25 וולד ידיה – פטורה מן הבכורה, דהא הוה
26 לה אחרינא. ומיהו היכא יולדת – חישינן
27 לרומי, שמתרמא וולד בהמה אחרינא. לומר
28 נפקא מינה – הא לענין בכורה ממה נפשך
29 פטורה, דהא ידיה לאו ידיה – אלא הוה
30 לה אחרינא ולמילן עליה – דהאי שברך
31 אחריה, משום "אותו ואת בני" לא לך –
32 דלמא לאו ידיה הוא. אין חוששין בו" –
33 אלמא בדאי דילה מחוק ליה, דלא מרחמא
34 אלא ידיה מי קתי – "אין חוששין שמוא
35 בנה של אחת הוא" היה קתי – והכי קאמר.
36 ממה נפשך פטורה מן הבכורה, דאין חוששין
37 שמוא מרחמא מן חברתה אלא אם כן היה לה
38 וולד אחרי מיעקרא. הלכך לענין בכורה דאי
39 פטורה, אבל לענין אותו ואת בני – ספקא
40 הוה. אי למא רחמי רחם – הואיל ולכולן
41 היו ידיה. לאו דרבי, אפילו יולד – אינה
42 מרחמת אלא שלה ומשני: במקום ידיה בו.
43 הדין בחוקין וכן – כלומר, דקתיני סיסא
44 (וכך) וזוהי רבן שמעון בן גמליאל אומר
45 דכנס בו, מאי לאו כדסיפא דקתיני "וכן בו"
46 – לכי חאי דאין תלמי בה – ידיה היא,
47 דהא אמרת במקום ידיה לא שבקא ידיה
48 ומרחמת לדא ידיה. רישא נמי דקתיני: הרב
49 בחוקתו – כדאי ידיה מחוקתן לה. ולענין
50 "אותו ואת בני" נמי לקי הא ברייתא –

1 יספא – ודאי, רישא – ספק, ומאי וכן – הואיל ולא דמו. ומשני: לפטורא – לאח דמו, דכי היכי דסיפא פטורה ודאי, דהא ודאי נקבות תלויות במכבירות, דלא שבקא ידיה
2 דקאי מקה ומרחמא ולדא ידיה. רישא נמי פטורה מן הבכורות דאי, דאי נמי לא ידיה הוא – ידא יולדת אחרינא, ואינה מרחמת אלא אם כן יולדת. ולעולם עלה "אותו
3 ואת בני" – ספק, שברך אחר רחל – שברך אחריה ומניקה. פטורה מן הבכורה – והבא אחריה לאו היה בכור. ברבן שמעון – לא מרחמא ללא ידיה. והאי חזיר גופיה
4 לא קודש, דנדהה הוא. ואסור באבילה ברבנן – דחישינן לרומי. דאי ברבן שמעון בן גמליאל, הוה טמא הירצא מן הטורח. ומותר באבילה, כדארבין פירקין קמא (בבבבב) וכו'.
5 דהב, עד יבא ויורה צדק לכם – עד שבא אליו ויורה את מותר אם אסור. מאי יבא ויורה – בין דברבנן סבירא ליה, דחישי לרומי – מאי יבא ויורה? גלוי מלמא
6 הוא, שיגיד לנו אם בנה הוא אם לאו. והוראה לא שייך למימר אלא בדבר הלכה עד שיוודע דהר – אם בנה הוא אם לא. וכי תימא מספקא ליה בו" – והכי קאמר עד
7 שבא ויורה אי הלכה ברבן שמעון ומותר באבילה. אי ברבנן ואסור באבילה מספקא שמוא ריחמיה. לעולם פשיטא ליה הלכה ברבן שמעון – ופטורה מן הבכורה. דאי
8 אי נמי לאו ידיה הוא, אי לאו הוה לה ולד – לא היא מרחמתא. ומיהו מספקא ליה אי סבר רבן שמעון בן גמליאל מיהו מספקא ליה אי סבר רבן
9 רבן שמעון בן גמליאל יולדת מרחמת – והאי אסור באבילה. ולענין בכורה מיפט, משום דאי הוה ידיה – שפיר, אלא ידיה – הוה לא אחרינא. ובאבילה אסור,
10 דאיכא לממרה ולד אחרינא הוה לה, ומיהו, ורמתייה להאי. או אינה מרחמת – ומותר באבילה, דהאי ידיה הוא. (דאי) לאשמעין מלה – וללקי עליה משום "אותו ואת
11 בני. ולימא: ראה טלה כרוך ברחל – פטורה מן הבכורה, ממה נפשך. אי האי לאו ידיה – אחרינא הוה ליה, ומיהו, ורמתייה האי. משום אותו בני לא לקי עד יבא ויורה
12 לנו טמא של רבן שמעון. הוה אמנא אפילו אם תמצא לומר – יולדת מרחמת – הני מילי דמינה, אבל חזיר מותר באבילה, דלא דמינה לא מרחמא, דהא רבא בנה הוא.
13 אחאי

בכורות. פרק שלישי - הלוקח בהמה דף כד עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

השוחט

אין חבבור עושה מקום בקופיץ - בגמרא אמרין: תני 'לְקוֹפִיץ', כלומר, לערוך קופיץ. ודעת ר' לוי טעמו בקופיץ, מולא קתני בסבין. ותימה בפסחים פרק 'אלו דברים' (ע"א) לא משמעו כן. גבי סבין שנמצא בארבעה עשר - שחוט במי, הקופיץ - שחוט ומגביל: משום דסבין חיי לפרש לשחוט. והמגבילוה משלושה עשה, אבל קופיץ לא חיי לפרש, דרש בו משום

שכירת עצמו ונראה לפרש: דנקט הכא קופיץ משום דבעי עשיית מקום פני מסבין, ורמיב' עשיית מקום גדול, ולא כמו שפירש הקונטרס עשיית מקום או משום הלחיה. דאם כן - סבין הזה ליה למנקט הכא, דאיכא למיחש טפי (ב"ב) תחת צמר מסוכר, מהו דאי אפישטא. אלא דרך לעשות מקום לפרש בדי שיהא גזי ותר חלקו לשחוט, לפי שאין קופיץ נוח לחתוך בלא עשיית מקום. ומטעם זה גבי נקט בכור ולא [סתם] קופיץ - לפי שהקדשים נשתחוין בעודה, יש שם סכנין מומזנים, ואין עריבים עשיית מקום. ועוד יש לומר: דנקט בכור - לפי שנתנה במונ' היה. וגם דרך להיות צמר גדול, מתוך שישלח אתו עד שיפלו בו מום. כן יהיה דתני בפרק 'כל פסולי המוקדשין' (בכורות לה"א): עושה בכור של רחלים וכן ושחוט מודולו. וערך עשיית מקום טפי מטלאים. ועוד, משום דלאו דרולא תנא' - בכבור תיב.

והיינו טעמא דשרי דהיה ליה דבר שאין מתכוין - וחולש דמתניתין - לאו בתולש ומתכוין קאמר, אלא עושה מקום, אם נתלש - נתלש. אבל אי טעמא משום ותולש לאו היינו גזי - ככל לר' לוחה תולש במתכוין, כן נראה לפרש הסוגיא. ויש לתמוה: מה שייך לשאלוהו על יום טוב? אי במתכוין - פשיטא ליה דאסור, ואי שאין מתכוין - פשיטא ליה דשרי ומתה, ואי גופה קמביעית להו: שאין מתכוין מהו ביום טוב, אם מותר או אסור.

וקשיא: רבא לאו יום ויבולין לשלש: או דמתני' ומתני' 'תולש את השער' - במתכוין קאמר, ומשום דתולש ליה דבר שאין מתכוין - וחולש דמתניתין - לאו בתולש ומתכוין קאמר, אלא עושה מקום, אם נתלש - נתלש. אבל אי טעמא משום ותולש לאו היינו גזי - ככל לר' לוחה תולש במתכוין, כן נראה לפרש הסוגיא. ויש לתמוה: מה שייך לשאלוהו על יום טוב? אי במתכוין - פשיטא ליה דאסור, ואי שאין מתכוין - פשיטא ליה דשרי ומתה, ואי גופה קמביעית להו: שאין מתכוין מהו ביום טוב, אם מותר או אסור.

אחאי רביי' - אדם גדול וחשוב בדרה: תיבעי ליה טלה. דהא כמלא פליגי - קמביעית ליה לבבורה אליבא דרבנן. ואליבא דרש פשיטא נפסורה דאפי' דמינה לא היה מרומא אלא אם כן ילדה, וכל שכן דלאו מינה. ולענין אבילה מביעית ליה ואפילו לרבן שמעון, וכל שכן לרבנן. דלאו מינה לא - מרומא. והא דהא דידה היא, ופסורה נמי הבכורה. או דלא

אחאי רביי' - אדם גדול וחשוב בדרה: תיבעי ליה טלה. דהא כמלא פליגי - קמביעית ליה לבבורה אליבא דרבנן. ואליבא דרש פשיטא נפסורה דאפי' דמינה לא היה מרומא אלא אם כן ילדה, וכל שכן דלאו מינה. ולענין אבילה מביעית ליה ואפילו לרבן שמעון, וכל שכן לרבנן. דלאו מינה לא - מרומא. והא דהא דידה היא, ופסורה נמי הבכורה. או דלא

אחאי רביי' - אדם גדול וחשוב בדרה: תיבעי ליה טלה. דהא כמלא פליגי - קמביעית ליה לבבורה אליבא דרבנן. ואליבא דרש פשיטא נפסורה דאפי' דמינה לא היה מרומא אלא אם כן ילדה, וכל שכן דלאו מינה. ולענין אבילה מביעית ליה ואפילו לרבן שמעון, וכל שכן לרבנן. דלאו מינה לא - מרומא. והא דהא דידה היא, ופסורה נמי הבכורה. או דלא

אחאי רביי' - אדם גדול וחשוב בדרה: תיבעי ליה טלה. דהא כמלא פליגי - קמביעית ליה לבבורה אליבא דרבנן. ואליבא דרש פשיטא נפסורה דאפי' דמינה לא היה מרומא אלא אם כן ילדה, וכל שכן דלאו מינה. ולענין אבילה מביעית ליה ואפילו לרבן שמעון, וכל שכן לרבנן. דלאו מינה לא - מרומא. והא דהא דידה היא, ופסורה נמי הבכורה. או דלא

אחאי רביי' - אדם גדול וחשוב בדרה: תיבעי ליה טלה. דהא כמלא פליגי - קמביעית ליה לבבורה אליבא דרבנן. ואליבא דרש פשיטא נפסורה דאפי' דמינה לא היה מרומא אלא אם כן ילדה, וכל שכן דלאו מינה. ולענין אבילה מביעית ליה ואפילו לרבן שמעון, וכל שכן לרבנן. דלאו מינה לא - מרומא. והא דהא דידה היא, ופסורה נמי הבכורה. או דלא

מַסְכַּת מַעֲשֵׂרוֹת

פֶּרֶק ראֲשׁוֹן

[דף א' ע"א]

מתני' כָּלל אָמְרוּ בַּמַּעֲשֵׂרוֹת: כָּל שֶׁהוּא אוֹכֵל, וְנִשְׁמַר, וְגִידוּלָיו מִן הָאָרֶץ – חַיִּיב בַּמַּעֲשֵׂרוֹת.

וְעוֹד כָּלל אַחֵר אָמְרוּ: כָּל שֶׁתְּחִילָתוֹ אוֹכֵל וְסוּפוֹ אוֹכֵל, אִף עַל פִּי שִׁשְׁמִירוֹ לְהוֹסִיף אוֹכֵל – חַיִּיב קָטָן וְגָדוֹל. וְכָל שֶׁאִין תְּחִילָתוֹ אוֹכֵל, אֲכָל סוּפוֹ אוֹכֵל – אִינוֹ חַיִּיב עַד שִׁיעֲשֶׂה אוֹכֵל.

גמרא כָּלל אָמְרוּ בַּמַּעֲשֵׂרוֹת כו'. כִּתְּיִב: עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר אֶת כָּל תְּבוּאוֹת זֶרְעֶךָ, הֵייתִי אֹמֵר: כָּל הַדְּבָרִים יִהְיוּ חַיִּיבִין בַּמַּעֲשֵׂרוֹת, תְּלָמוּד לֹאֵמַר: אֶת כָּל תְּבוּאוֹת זֶרְעֶךָ, רִיבָה. וְרִיבָה שְׂאֵר זֶרְעוֹנֵי גֵינָה שֶׁאִין נֶאֱכָלִין?

כִּתְּיִב: וְתְבוּאוֹת זֶרְעֶךָ, וְכִתְּיִב: הֵיטָא הַשְּׂדֵה שְׁנָה שְׁנָה, הָא פִּיֶּדֶד? טוֹל מִבְּנֵתִים דְּכֶר שֶׁהוּא אוֹכֵל וְנִשְׁמַר.

אֵית דְּבָעֵי מוֹשְׁמַעִינָה מִן הַדָּא: עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר – כָּלל, אֶת כָּל תְּבוּאוֹת זֶרְעֶךָ – פֶּרֶט, כָּלל וּפְרֵט – אִין בְּכָלל אֵלָא מַה שֶּׁבִּפְרֵט. אִין לִי אֵלָא תְבוּאָה. קִיטְנִית מְנִיין? תְּלָמוּד לֹאֵמַר: וְכָל מַעֲשֶׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרֵי הָעֵץ, לַה' הוּא. לְרַבּוֹת זֶרַע שׁוּם, שְׁחֲלִים וְגַרְגַּר.

אִין יָכוֹל שְׂאֵנִי מִרְבָּה לֹחַף הָעֲלִיּוֹן וְזֶרַע פְּרִישֵׁי, זֶרַע בְּצֻלִים, זֶרַע לְפֶת וְצַנּוֹנוֹת, וְשְׂאֵר זֶרְעוֹנֵי גֵינָה שֶׁאִין נֶאֱכָלִין? תְּלָמוּד לֹאֵמַר: מִזֶּרַע הָאָרֶץ – וְלֹא כָּל זֶרַע הָאָרֶץ.

פְּרֵי הָעֵץ – לְרַבּוֹת כָּל פִּירוֹת הָאֵילָן. יָכוֹל שְׂאֵנִי מִרְבָּה תְּרוּבָה שִׁטָּה וְצִלְמוֹנָה וְתְרוּבֵי גְדִירָה? תְּלָמוּד לֹאֵמַר: מִפְּרֵי הָעֵץ וְלֹא כָּל פִּירוֹת.

[דף א' ע"ב] הָאֵילָן.

יִרְקוֹת מְנִיין? תְּלָמוּד לֹאֵמַר: וְכָל מַעֲשֶׂר הָאָרֶץ. אִיִּסִי בֶן יְהוּדָא אֹמֵר: הַמַּעֲשֵׂרוֹת לִירְקוֹת – מִדְּבָרֵיהֶם.

רַב הִסְדָּא אֹמֵר: הַבְּקִיר קָמָה וְתוֹר וְזָכָה בָּהּ, וְעֵבֶר וְהִפְרִישׁ מִמֶּנָּה תְּרוּמָה – תְּרִי זֵו תְּרוּמָה. הַבְּקִיר שְׂבָלִים וְתוֹר וְזָכָה בָּהֶן, וְהִפְרִישׁ מֵהֶן תְּרוּמָה – אִינָה תְּרוּמָה.

¹ (דברים יד, כב) עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר אֶת כָּל תְּבוּאוֹת זֶרְעֶךָ הֵיטָא הַשְּׂדֵה שְׁנָה שְׁנָה:

מה בין קמה לשיבלין? קמה, עד שלא הבקירה עבר והפריש ממנה תרומה – אינה תרומה. שיבלין עד שלא הבקירן עבר והפריש מהן תרומה – הרי זו תרומה.

רב היננא בשם רב הסדא: אף בהקדש – גז. מיליהון דרבנין פליגי! דאמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי: **ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך**. ממה שיש לך ואין לו – אתה חייב ליתן לו. יצא לקט שידך וידו שווין בו. היא לקט, היא שכחה, היא פיאח, היא הבקר.

אמר רבי יוחנן: חבורה היתה מקשה: הרי הקדש, הרי אין ידך וידו שווין בו כמו שידך וידו שווין בו! אמר רבי אילא: מה נן קיימין? אם בשנתמרח הפרי ברשות ההבקר ובכרשות ההקדש, אמרה תורה: **ראשית דגנך – ולא של הבקר, ראשית דגנך – ולא של הקדש!**

אלא כי נן קיימין: בשבבקר שיבלין, וחור וזכה בהן, בהבקר – פטור, ובקדש – חייב. בהבקר פטור, מן ההיא דאמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי: **ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך**. כמה שיש לך ואין לו – אתה חייב ליתן לו. יצא הבקר שידך וידו שווין בו.

בהקדש חייב, מן הדין, הקדיש קמה ופדה קמה – חייב. מה בין הבקר מה בין הקדש? הבקר – יצא ידי בעלים. הקדש –

[דף ב' ע"א]

לא יצא ידי הגזבר. אמר רבי אבין: אפילו ידי בעלים לא יצא. מאחר שאמר לו "פדה את ראשון!" רבי זעירא, רבי יסא בשם רבי לעזר, היוזע שדה הבקר – חייב במעשרות. רבי יונה מפיק לישנא בזכה בשדה הבקר וגדוליה.

רבי תייא בר אדא בעי קומי רבי יוחנן: כמהין ופטירות מהו שיהיו חייבין במעשרות? אמר ליה רבי יוחנן בשם רבי יסאי, כתיב: **עשר תעשר את כל תבואת זרעך**. דבר שהוא נזרע ומצמיח, יצאו כמהין ופטירות – שאינן נזרעות ומצמיחות.

רבי יונה מפיק לישנא, מפני שהארץ פולטתן.

אף על פי שהוא שומרו להוסף אוכל – חייב קמן וגדול. הא אם אינו שומרו להוסף אוכל – אינו חייב קמן וגדול. רבי יאמי בשם רבי שמעון בן לקיש: זו להוציא מדברי רבן גמליאל. דתנינן תמן: רבן גמליאל אומר: תמרות של תלתן ושל חרדל ושל פול תלכן – חייבות במעשרות.

אמר רבי יוסי: וכי מחמת האוכל רבן גמליאל מחייב? מעתה, אפילו ירקון! אלא, רבן גמליאל אומר: חשבות הן לאוכל. ורבנן אמרי: אין חשבות לאוכל.

וְעוֹד מִן הַדָּא דְתַנִּי, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ, מִיָּמַי לֹא מְלַאֲנִי לְבִי לֹאמַר לְאָדָם: "צֵא וּלְקוּט לְךָ תְּמֵרוֹת שֶׁל תִּלְתָּן וְשֶׁל חֲרָדֵל וְשֶׁל פּוּל הַלְבָן וְשֶׁל זֶלְזוֹק לְפֹטְרָן מִן הַמַּעֲשֵׂרוֹת.

תַּנִּי: כָּל שֶׁתְּחִילָתוֹ אוֹכֵל וְאִין סוּפוֹ אוֹכֵל. מַה אֵיִת לָךְ? כִּתְדָא דְתַנִּיא: הַמְקִיִּים מְלַאֵה שֶׁל אֲכָרְעֵי לְזַרְע – בְּמַלְאָה דְעֵתוֹ. קְלָחִים יְחִידִין – לֹא בְּמַלְאָה דְעֵתוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: וְהוּא שְׁלִיקַט יֶרֶק. אָבֵל לֹא לִיקַט יֶרֶק, כִּד אֲנִי

[דף ב' ע"ב]

אוֹמְרִים: עֲצִים – חֵיבִין בְּמַעֲשֵׂרוֹת? וְכַל שְׁאִין תְּחִילָתוֹ אוֹכֵל אָבֵל סוּפוֹ אוֹכֵל – אִינּוּ חֵיבִי עַד שְׁיַעֲשֶׂה אוֹכֵל.

מַה אֵיִת לָךְ? כִּתְדָא דְתַנִּינָן דְּבִתְרָה: מֵאִימְתֵי פִירוֹת חֵיבִים בְּמַעֲשֵׂרוֹת? הַתְּאֵנִים – מִשְׁיַבְחִילוֹ.

הַלְכָה ב' מֵתַנִּי' מֵאִימְתֵי הַפִּירוֹת חֵיבִים בְּמַעֲשֵׂרוֹת? הַתְּאֵנִים – מִשְׁיַבְחִילוֹ. וְהַעֲנָבִים וְהַבְּאוּשִׁין – מִשְׁחַבְּאִישׁוֹ. הָאוֹג וְהַתּוֹתִים – מִשְׁאִידִימוֹ. וְכַל הָאֲדָמִים – מִשְׁאִידִימוֹ.

הַרְמוּזִים – מִשְׁמִימוֹ. הַתְּמָרִים – מִשְׁיַטִּילוֹ שְׂאוֹר. הַפְּרָסְקִי – מִשְׁיַטִּילוֹ גִידִים. וְהָאֲגוּזִים – מִשְׁיַעֲשׂוֹ מְגוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: הָאֲגוּזִים וְהַשְּׁקָדִים – מִשְׁיַעֲשׂוֹ קְלִיפָה.

הַתְּרוּבִין – מִשְׁיַנְקִידוֹ. וְכַל הַשְּׁחוּרִים – מִשְׁיַנְקִידוֹ. וְהָאֲגוּזִים וְהַקְּרָסְטוֹמִלִין, וְהַפְּרִישִׁין, וְהַחֲזָרְדִין – מִשְׁיַקְרָהוּ. וְכַל הַלְבָנִים – מִשְׁיַקְרָהוּ. הַתִּלְתָּן – כִּדִּי שֶׁתְּצַמַּח. הַתְּבוּאָה וְהַזֵּיתִים – מִשְׁיַכְנִיסוֹ שְׁלִישׁ.

גְּמָרָא מִשְׁיַבְחִילוֹ – בְּחִילוֹ. רַבִּי חֵיִיא בַר רְוֵא אָמַר: הַתְּתָה. כִּמְהַ דְּתִימַר: וְגַם נַפְשָׁם בְּחִלָּה בִּי.

רַבִּי אָבָא בַר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִשְׁאִידִימוֹ פְּנִיהֶם.

וְכַל הַתְּאֵנִים פְּנִיהֶם מֵאִידִימוֹת? רַבִּי תַנְחוּם בַר מְרִיזֵן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹקַח אַחַת וּמְנִיָּה, אִם בְּשֶׁלָּה כִּתּוּף כִּדִּי מַעַת לְעַת – תְּיִבּוֹת. וְאִם לֹא – פְּטוּרוֹת.

הַעֲנָבִים וְהַבְּאוּשִׁין – מִשְׁיַבְּאִישׁוֹ. רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵא – מִשְׁיַקְרָא בְּאוֹשָׁה. רַבִּי אִיבּוֹ בַר נַגְרִי, רַבִּי תַנְחוּם בַר עֵילָאִי בְּשֵׁם רַבִּי נַחוּם בַר סִימְאִי: וְהוּא שֶׁתְּהֵא הַרְצָנָה שְׁלֵהֵן נְרָאִית מִכְּחוּץ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּיב חוּינָא עַל כִּתְפֵי דְסָבִי וְשִׁמְעִית קָלִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן כִּן אֶלְעָזָר יְתִיב מֵתַנִּי: מַכְנִיסִין כְּמַעֲי מְלַפְפוֹן, וְאִין מַכְנִיסִין כְּמַעֲי אֲבַטִּיחָה.

מַה בֵּין מַעֲי מְלַפְפוֹן לְמַעֲי אֲבַטִּיחָה? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בַר בְּרַסְנָא: מַעֲי מְלַפְפוֹן – לְאֲכִילָה. מַעֲי אֲבַטִּיחָה – לְזִרְיָעָה. אִם אֶתְּ אוֹמַר כִּן – נְמוּצָתָּ מַכְבֵּד אֶת הַקְּרָקַע בְּשֶׁבֶת.

כָּל הָאֲדִימוֹ – מִשְׁאִידִימוֹ. מִיִּישָׂא תַנִּי: רִימוֹן שְׁנִיקְרָה בּוֹ אֶפִּילוֹ פְּרִידָה אַחַת – כּוּלָּה

[דף ג' ע"א]

חיבור למעשר. אשכול שבישל בו אפילו גרגיר יחידי – כולו חיבור למעשרות. אמר רבי חנינא: פשטו הוא לן כל אותה הנפן כל אותו הרמוז, חזרו ופשטו לן, כל אותה הרוח. רבי יוסי בי רבי בון אומר: כל אותו הכרם.

היה כרם קטן ועשאו גדול, או שהיה גדול ועשאו קטן. כרם אחד ועשאו שנים, שנים ועשאו אחד. שמואל אומר: דלעת שניקרה בבית אביה – כל אותה הגומא אסורה. אף במקבדות תמרה כן? אמר רבי יוסי: שאל יונתן בן הרשא איש גינוסר את רבן גמליאל וחכמים בכבנה, ניקורי רטב באביהן מה הן? אמרו לו: כל אותו הדקל אסור. אמר רבי יוסי: לכן צריכה לשניקרו בולן. שלא תאמר: הואיל ואין דרך הנחש לעשות בו, אני אומר ענן של ציפורים שכן עליהן וניקרו.

רבי יונה בשם רבי שמעון חסידא: ניקורי רטב באביהן – אסור, והרבים נהגו בהן היתר ואינו ניוזקין.

הרימונים – משוימפו. רבי זעירא בשם רבי יסא: משיתמעד האוכל תחת ידיו. רבי יודה בר פזי בשם רבי יהושע בן לוי: משויכניסו מחצה. רבי יונה בעי: דילמא מן רבנין דאגדתא הוא שמע לה (דברים א, כח) **אחינו המסו את לבבנו** – פלגין לבבנו.

התמרים משויטילו שאור. רבי חייא בר ווא אומר: משיתמלא התרין.

רבי יונה בעי: מה נן קיימין? אם פשיתמלא התרין – נובלת היא! אם משתפרוש גרעינה מתוך האוכל – בשלה היא כל צורכה! רבנין דקיסרין אמרו: משוישטחם ויהיו ופות לאכילה.

הפרסקין – משויטילו גידים. רבי זעירא בשם איסי: משויטילו גידים אדומים.

האגוזים והשקדים – משויעשו מגורה. רבי יודה אומר: האגוזים והשקדים משויעשו קליפה. אמרו: בקליפה התחתונה שהיא סמוכה לאוכל. מודים חכמים לרבי יודה באלצרין ובאיפסקטין ובאיצטורובילין – משויעשו קליפה.

תני רבי חיינא בר פפא: הרובין, שילשולן – היא חנטן.

וכל השחורין, כגון ענבי הדם וענבי סנה – משוינקידו. תני רבי חיינא בר פפא: משויעשו נקודות נקודות שחורות.

הפרישין – איספרגליו. ולמה נקרא שמן פרישין? שאין לה מין אילן שהוא פריש לקדירה אלא זה בלבד.

וְכָל הַלְבָנִים, כְּגוֹן אֵילִין מִרְפֵּייהָ – מִשְׁיֶקְרִיחוּ. רַבִּי חִינְנָא בַר פֶּפְאָ אָמַר: מִשְׁיַעֲשׂוּ קְרָחוֹת קְרָחוֹת לְכַנּוֹת.

תַּנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי מִשְׁיִזְחִילוֹ מִיּוֹם. אֲתָא עוֹבְדָא קוּמִי רַבִּי חִינְנָא, וּבָעָא לְמִיעֵבַד כְּרַבִּי חִינְנָא בַר פֶּפְאָ. חוֹר וְאָמַר: וְכִי מַחֲמַת הָאוּכַל הֵן מְקַרְיָהוּת? לֹא מַחֲמַת הַתּוֹלַעַת שְׁיִישׁ בְּהֵן? הַתְּלָתָן – מִשְׁתַּצְמִיחַ. בִּינֵי מַתְנִיתָא: כְּדִי שְׁתַּזְרַע וְתַצְמִיחַ.

כִּי צַד הוּא

[דף ג' ע"ב] בּוֹדֵק? רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: נוֹטֵל מִלֵּא קוּמְצוֹ וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַסֶּפֶל שֶׁל מַיִם. אִם שָׁקַע רוּבָה – תֵּיבַת. וְאִם לֹא – פְּטוּרָה.

רַבִּי יוֹנָה בְּעֵי: מַעֲתָה, מַה שְּׁשִׁיקַע – יְהֵא חַיִּיב, וּמַה שְּׁלֹא שִׁיקַע – יְהֵא פְטוּר! אֲלֵא בְרוּב כָּל פְּרִידָה וּפְרִידָה אֵיתְאָמְרַת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: וְכִינֵי בְרוּב כָּל פְּרִידָה וּפְרִידָה אֵיתְאָמְרַת.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא: כְּתִיב (דברים יד, כג) עֹשֶׂר תַעֲשֶׂר אֶת כָּל תְּבוּאוֹת זְרַעְךָ – דְּכַר שֶׁהוּא נִזְרַע וּמְצַמִּיחַ. יֵצֵא פְחוֹת מְשָׁלִישׁ – שְׁאִינוֹ נִזְרַע וּמְצַמִּיחַ.

רַבִּי חִינְנָא בְּשֵׁם רַבִּי: זֵיתִים וְעֵנָבִים שְׁלֹא הִבִּיאוּ שְׁלִישׁ, אִף הַמְשַׁקֵּין הֵיוּצֵא מִהֶן לְהַכְשִׁיר – אֵינֵן מְכֻשָּׁרִים.

רַבִּי חֵייה בְּשֵׁם רַבִּי חִינְנָא: זֵיתִים מְאִימְתֵי תְּיִיבוֹת בְּמַעֲשְׂרוֹת? מִשְׁיַכְבֵּר צְמִייא קִיטָא. לֹא בִיכֵר צְמִייא קִיטָא – מִשְׁבִּיכְרוּ בְּנוֹת שְׁבַע. לֹא בִיכְרוּ בְּנוֹת שְׁבַע – מִשְׁיִזְרוּ מְרִוּוֹת, שְׁנִייה לְפַמּוֹקְצָה.

רַבִּי לְעִזֵּר בִּי רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי תַנְחוּם בַּר חֵייא: מִשְׁיַכְבְּרוּ בְּנוֹת שְׁבַע לְבָנוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: וּבְלֵבֶד בְּנוֹת שְׁבַע שְׁבָאוֹתוֹ מְקוּם.

הַלְכָה ג'

מַתְנִי' וּבִיֶרֶק, הַקִּישׁוּאִין, וְהַדְּלוּעִין, וְהָאֶבְטִיחִין, וְהַמְלַפְפוֹנוֹת. הַתְּפוּחִים, וְהָאֶתְרוּגִים – תְּיִיבִים גְּדוֹלִים וְקַטְנִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר אֶת הָאֶתְרוּגִים בְּקוּמְצוֹן.

הַחַיִּיב בְּשִׁקְדִים הַמְּרִים – פְּטוּר מִן הַמְּתוּקִים. הַחַיִּיב בְּמְתוּקִים – פְּטוּר מִן הַמְּרִים.

גְּמֵרָא תַמּוֹן תַּנְיִנָן: הַלּוֹקַח שְׂדֵה יֶרֶק בְּסוּרְיָא, עַד שְׁלֹא בָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת – חַיִּיב. מִשְׁבָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת – פְּטוּר וְלוֹקַח בְּדַרְכּוֹ וְלוֹקַח. וְכֹא אֵת אָמַר הַכִּין?

הַזִּקְיָה אָמַר: בְּשִׁדָּה שֶׁל קִישׁוּאִין וְשֶׁל דִּילוּעִין הִיא מַתְנִיתָא. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: אֲפִילוּ תִימַר בְּשִׁדָּה יֶרֶק עֲצָמוֹ, עוֹד הוּא יֵשׁ לוֹ גְּבוּל, מִשְׁיַכִּיבֵי שְׁלֹשׁ פְּתִילוֹת.

נְהוֹרָאֵי בַר שֵׁינְיָא אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: תְּפוּחִים קַמְנִים – פְּטוּרִים. תְּפוּחִים גְּדוּלִים – תְּחִיבִים. תְּפוּחֵי מִילֵי מִילָה בֵּין גְּדוּלִים בֵּין קַמְנִים תְּחִיבִים.

וְדָא מִתְנִיתָא מַה הִיא? מֵאן דְּאָמַר קַמְנִים – בְּמַחְלוּקַת. מֵאן דְּאָמַר תְּפוּחֵי מִילֵי מִילָה – דְּבַרֵי הַכֹּל. אֶתְרוּג הַבּוֹסֶר, רַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: אֵינּוּ פְּרִי. וְהַכְּמִים אָמְרִים: פְּרִי. רַבִּי אֵילָא, רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי לְעֹזֵר: אֶתְיָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשִׁטַּת רַבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. בְּמָה דְרַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: אֵינּוּ פְּרִי, כֵּן רַבִּי

[דף ד' ע"א]

שְׁמַעוֹן אָמַר: אֵינּוּ פְּרִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: כֹּל שֶׁהוּא כְּשֶׁר לְלוּלָב – תְּחִיב בְּמַעֲשָׂרוֹת, וְכֹל שֶׁאֵינּוּ כְּשֶׁר לְלוּלָב – אֵינּוּ תְּחִיב בְּמַעֲשָׂרוֹת.

הַתִּיבוּן: הֲרֵי הַמְּנוּפָּר, הֲרֵי גְדֹל בְּטַפּוּם, הֲרֵי עֲשׂוּי כְּכַדּוֹר – הֲרֵי הוּא פָּסוּל לְלוּלָב וְתְּחִיב בְּמַעֲשָׂרוֹת! מִסְתַּבְּרָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן יוֹדֵי לְרַבִּי עֲקִיבָה, וְרַבִּי עֲקִיבָה לֹא יוֹדֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן יוֹדֵי לְרַבִּי עֲקִיבָה: דְּכַתִּיב וַיִּקְרָא כֵּן, מ: פְּרִי, וְאֵינּוּ פְּרִי. רַבִּי עֲקִיבָא לֹא יוֹדֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, הֲרֵי הַמְּנוּפָּר, הֲרֵי גְדֹל בְּטַפּוּם, הֲרֵי עֲשׂוּי כְּכַדּוֹר – הֲרֵי הוּא פָּסוּל לְלוּלָב וְתְּחִיב בְּמַעֲשָׂרוֹת.

הַתְּחִיב בְּשִׁקְדִים הַמְּרִים – פְּטוּר בְּמִתּוּקִים. קַמְנִים.

הַתְּחִיב בְּמִתּוּקִים – פְּטוּר בְּמְרִים. גְּדוּלִים.

תְּנִי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל בִּי רַבִּי יוֹסִי מִשּׁוּם אָבִיו: שִׁקְדִים הַמְּרִים – הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין. וּמִתּוּקִים אֵינָן תְּחִיבִים עַד שֶׁתְּפָרוּשׁ קְלִיפְתָן הַחַיּוּצוֹנָה. הוֹרֵי רַבִּי חֲנִינְיָא בְּצִיפּוּרִין כְּהֵדָא דְרַבִּי יִשְׁמַעְיָאל בִּי רַבִּי יוֹסִי.

בְּמָה הוֹרֵי? צִיפּוּרָאֵי אֲמַרִי: בְּמַרִים. רַבִּי זְעִירָא אָמַר בְּמִתּוּקִים. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: יְרֵדוּ לְכָאן – נִתְחַיְיבוּ. עָלוּ – כְּבַר נְפָטְרוּ.

הוֹרֵי רַבִּי פִּינְחָס: בֵּינּוּן שְׂרָאָה שְׁלִשָּׁה שְׁפִירְשָׁה קְלִיפְתָן הַחַיּוּצוֹנָה – שֶׁהוּא תוֹרֵם אֶת כָּל הַקּוּפָה. אָמַר רַבִּי מְנָא: וּבִלְבַד שְׁלֹא יִתְרוֹם מְקוּפָה עַל חֲבִירָתָהּ.

הַלְבָּה ד'

מִתְנִי' וְאֵיזוּהוּ גּוֹרְנָן לְמַעֲשָׂרוֹת? הַקְּשׁוּאִין וְהַדְּלוּעִין – מִשְׁיִפְקִיסוּ. וְאִם אֵינּוּ מִפְּקָם – מִשְׁיִעְמִיד עֲרִימָה.

אֲבַטִּיחַ – מִשְׁיִשְׁלֵק, וְאִם אֵינּוּ מִשְׁלֵק – עַד שִׁיעֲשָׂה מוֹקְצָה.

יֶרֶק הַנְּאָגָד – מִשְׁיִזְגָד. וְאִם אֵינּוּ אֲזוּגָד – מִשְׁיִמְלָא אֶת הַכְּלִי. וְאִם אֵינּוּ מְמַלָּא אֶת הַכְּלִי – מִשְׁיִלְקוּטָא כֹּל צוּרְפוּ.

הַכְּלָפָה – מְשִׁיחָהּ. אִם אֵינוֹ מְחַפֵּה – מְשׁוּמְלָא אֶת הַכְּלִי. וְאִם אֵינוֹ מְמַלָּא אֶת הַכְּלִי – מְשִׁיחָהּ בְּלִי צִוּוּן.

בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים?? בְּמִוּלִיד לְשׁוּק. אָבֵל בְּמִוּלִיד לְבֵיתוֹ – אוֹכֵל מִהֵן עָרָאֵי עַד שֶׁהוּא מְגִיעַ לְבֵיתוֹ. הַפֶּרֶד, וְהַצְּמוּקִין, וְהַתְּרוּבִין – מְשִׁיעֵמִיד עָרִימָה.

הַבְּצָלִים – מְשִׁיעֵמִידוֹ. וְאִם אֵינוֹ מְפַקֵּל – מְשִׁיעֵמִיד עָרִימָה.

הַתְּבוּאָה – מְשִׁיעֵמִידוֹ. וְאִם אֵינוֹ מְמַרְחֵה – מְשִׁיעֵמִיד עָרִימָה. הַקְּטָנוֹת – מְשִׁיעֵמִידוֹ. וְאִם אֵינוֹ מְכַבֵּר – עַד מְשִׁיעֵמִידוֹ. אִף עַל פִּי שְׁמִירָח – נוֹמֵל מִן הַקְּטָנוֹת וּמִן הַצְּדִידִים וּמִמָּה שֶׁבְּתוֹךְ הַתְּכָן וְאוֹכֵל.

הַיֵּין – מְשִׁיעֵמִידוֹ. אִף עַל פִּי שְׁקִיפָה – קוֹלֵט מִן הַגֵּת הַעֲלִיּוֹנָה וּמִן הַצִּינּוֹר וְשׁוֹתָהּ.

הַשֶּׁמֶן – מְשִׁיעֵמִידוֹ. אִף עַל פִּי שְׁמִירָח – נוֹמֵל מִן הַעֲקֵל וּמִן הַמְּמַל וּמִבֵּין הַפְּצִים, וְנוֹתֵן לְחַמִּיטָה וְלִתְרוּף הַתְּמַחֵוֹי, אָבֵל לֹא יִתֵּן לְפֶסֶם וְלִקְדִירָה בְּשֶׁחַן מְרוֹתָהִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְכָל הוּא נוֹתֵן, חוּץ מִדְּבַר שֵׁשׁ בּוֹ הוֹמֵץ וְצִיר.

גמרא מאן דו ירים פקסוסיה, מאן דו ירים שלקוקיה.

הִיָּה מְפַקֵּם רְאִשׁוֹן רְאִשׁוֹן, מְשַׁלֵּק רְאִשׁוֹן רְאִשׁוֹן – לֹא נִמְבְּלוּ עַד שִׁיפְקֵם בְּלִי

[דף ד' ע"ב] צוּרְכוֹ, וְיִשְׁלַק בְּלִי צוּרְכוֹ.

פִּיקֵם וְשַׁלֵּק בְּרִשׁוֹת הַקְּדוֹשׁ וּפְדוּוֹ – פְּטוּר.

אוֹנְדוּ צִינוּק גְּדוֹל לְשָׁדָה, אָבֵל אִם אָנְדוּ צִינוּק קָטָן לְשׁוּק – נִמְבְּלוּ.

רַבִּי זְעִירָא בְּעֵי: אֲדִיין לֹא נִמְכְּרָה מְלֵאכַת הַשָּׁדָה, וְאֵת אָמֵר הֲכִינוּ? אֵלָּא פִּינִי: אוֹנְדוּ צִינוּק גְּדוֹל בְּשָׁדָה, וְהוּא עֲתִיד לְאוֹנְדוּ צִינוּק קָטָן לְשׁוּק – נִמְבְּלוּ.

הִיתָה כְּלָפָה אַחַת, וּבִדְעָתוֹ לְמַלְאוֹת אֶת הַצִּיָּה, כִּיּוֹן שְׁמִילָא חֲצִיָּה – נִמְבְּלָה. בְּדְעָתוֹ לְמַלְאוֹת אֶת כּוּלָּה – לֹא נִמְבְּלָה עַד שִׁימְלָא אֶת כּוּלָּה.

הֵיוּ שְׁתַּיִם, וּבִדְעָתוֹ לְמַלְאוֹת שְׁתֵּיהֶן – לֹא נִמְבְּלוּ עַד שִׁימְלָא אֶת שְׁתֵּיהֶן. בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים?? בְּמִוּלִיד לְשׁוּק. אָבֵל בְּמִוּלִיד לְבֵיתוֹ – אוֹכֵל מִהֵן עָרָאֵי עַד שֶׁהוּא מְגִיעַ לְבֵיתוֹ.

מַה בֵּין הַמִּוּלִיד לְשׁוּק מַה בֵּין הַמִּוּלִיד לְבֵיתוֹ? בְּשַׁעָה שֶׁהוּא מוּלִיד לְבֵיתוֹ – בְּדְעָתוֹ הַדְּבַר תְּלוּי. וּבְשַׁעָה שֶׁהוּא מוּלִיד לְשׁוּק – לֹא בְּדְעָתוֹ הַדְּבַר תְּלוּי, בְּדְעָת הַקְּלוּחוֹת הַדְּבַר תְּלוּי, שְׁמָא יִמְצָא לְקוּחוֹת וְנִמְבְּלוּ מִיָּד.

תְּנִי: מִשְׁיַעְמִיד עֲרִימָה. בְּרֹאשׁ גַּג. רַבִּי יוֹנָה בְּעֵי: הָא בַּשְּׂדֵה – לֹא? אָמַר רַבִּי הֵינְנָא דְרוּבַה: אֲתָא מִימַר לָךְ, אֲפִילוּ מִשְׁיַעְמִיד עֲרִימָה בְּרֹאשׁ גַּג.

הַבְּצֻלִים מִשְׁיַעְמִידוֹ. מִן דִּי יָרִים פּוֹדָגְרָה.

תְּבוּאָה מִשְׁיַתְמָרָה. רַבִּי הֵנְנָיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִן דִּי יִשְׁפֹר אַפּוּי דְכַרְיָה. וְהָא תְּנִי רַבִּי יַעֲקֹב בַּר סִיסִין: מֵאִימְתִי הוּא

[דף ה' ע"א]

תוֹרֵם אֶת הַגּוֹרֵן? מִשְׁתִּיעֶקֶר הָאֵלֶּה. פֶּאן – בְּשֵׁישׁ בְּדַעְתּוֹ לְמַרְתָּ. וְכֵאן בְּשֵׁאִין בְּדַעְתּוֹ לְמַרְתָּ.

תְּנִי: אֲכַל כּוֹבֵר הוּא מְקַצָּת, וְתוֹרֵם מִן הַכּוֹבֵר עַל שְׂאִינוֹ כְּבוֹר. אָמַר רַבִּי אֵילָא: שְׁבִין דְּרָף בְּעַלֵי בְּתִים לְהִיּוֹת מְכַנְּסִין לְתוֹף בְּתִיָּהֶן. מֵאִי טַעְמָא? (ישעיה ל, כד) וְהָאֵלֶּפִים וְהַעֲרִים עֲבָדֵי הָאֲדָמָה, בְּלִיל חֲמִיץ יֵאָכְלוּ.

כְּבֵר בְּרִשׁוֹת הַהַקְדָּשׁ וּפְדִיּוֹ, מֵאַחַר שֶׁהוּא יָכוֹל לִזְכֹּל מִמּוֹנֵי עֲרָאֵי, וְעַכְשָׁיו אֵינּוּ יָכוֹל לִזְכֹּל מִמּוֹנֵי עֲרָאֵי – כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה מְעָשָׂה בְּרִשׁוֹת הַהַקְדָּשׁ וְהוּא חַיִּיב.

הַחַיִּיב רַבִּי הֵינְנָא: שִׁילָה וְקִיפָה בְּרִשׁוֹת הַהַקְדָּשׁ – פְּטוֹר. אָמַר רַבִּי יוֹדֵן: תַּפּוֹן – אֵי אִיפְשָׁר לֹא שְׂלָא יִכְבוֹשׁ וְשְׂלָא לְשַׁלֹּק. בְּרַם חֵכָא אִיפְשָׁר לֹא שְׂלָא לְמַרְתָּ. דְּאָמַר רַבִּי אֵילָא: וְהָאֵלֶּפִים וְהַעֲרִים וְגוֹמֵר.

תְּנִי: אֲכַל קוֹלֵט הוּא מִתְחַת הַכְּבָרָה וְאוֹכֵל. רַב חֲסֵדָא אָמַר: שְׁהֵן מְחוּסְרִים לְרוּחָה. רַבִּי אֵילָא בְּשֵׁם רַבִּי יִסָּא: שְׁהֵן מְחוּסְרִים

[דף ה' ע"ב] נִיחָה. וְהַתְּנִינָן: הֵיִין – מִשְׁיַקְפָּה! מֵאֵין דְּאָמַר שְׁהֵן מְחוּסְרִים נִיחָה – נִיחָה. מֵאֵין דְּאָמַר שְׁהֵן מְחוּסְרִים לְרוּחָה – מְחוּסְרִים הוּא בְּשִׁמְרִיו.

הַחַיִּיב רַבִּי בְּנִימֵן בַּר גִּידֵל: וְהַתְּנִינָן: הַשְּׁמֵן – מִשְׁיַרְד לְעוֹקָה. מֵאֵין דְּאָמַר שְׁהֵן מְחוּסְרִין נִיחָה – נִיחָה. מֵאֵין דְּאָמַר שְׁהֵן מְחוּסְרִין לְרוּחָה – מְחוּסְרִים הוּא לְחֻצִיל.

הִיָּה אוֹכֵל וְחֻשְׁיָה לִילֵי שַׁבָּת, אוֹ שֶׁנִּתְּנָה לְאָדָם אַחֵר – לֹא נִטְבָּלוּ. רַבִּי יִרְמְיָה סָבַר מִימַר: בְּנִתּוֹן בְּחֻמִּיטָה וּבְתַמְהוּיָה. אֲכַל בְּנִתּוֹן בְּצִלּוֹחִית – נִטְבָּל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֲפִילוּ בְּנִתּוֹן בְּצִלּוֹחִית – לֹא נִטְבָּל. אָמַר לִיהֵ רַבִּי יִרְמְיָה: וְאֵין שַׁבָּת טוֹבְלָתָּ? אָמַר לִיהֵ: וְאֵין מְקַח טוֹבְלָתָּ? אָמַר לִיהֵ: כִּתְהִיא דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי יוֹנָה, רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעוֹרֵי: אַף מַה שְּׁבַלְגִין – לֹא נִטְבָּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא עֲתִיד לְהַחְזִירוֹ, בְּדַכְּרָה שְׂלָא נִגְמָרָה מְלֹאכְתּוֹ.

הייליה דרבי ירמיה מן הדא: ועוד אמר רבי ליעזר: עומד אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית, ואומר: "מיפן אני אוכל למחר". לא אמר אלא בשביעית, הא שאר שני שבוע – לא.

מה עבד ליה רבי יוסי? להחזירו למקומו אי אתה יכול, שהוא עושה מוקצה. לפיכך נמבל.

מתניתא פליגא על רבי יוסי! אין עראי לשבת! פתר לה: ובלבד דבר שיש לו מוקצה.

על דעתיה דרבי ירמיה לא שנייא, היא דבר שיש לו מוקצה, היא דבר שאין לו מוקצה.

רבי מנא בעי: היתה צלוהית מליאה ונתונה בין פצים לחבירו – נמבלה? או מאחר שהיא נתונה במקום שלא נגמרה מלאכתו – לא נמבלה?

עד היכן? רבי יודה בר פזי, רבי סימון בשם רבי יוסי בר הנינא: עד כדי שיהא נתון ידו לתוכה והיא נכוית. הפל מודים.

[דף ו' ע"א]

בכלי שני – שהוא מותר. מה בין כלי ראשון מה בין כלי שני? אמר רבי יוסי בי רבי בון: כגון – היד שולמית, וכגון – אין היד שולמית.

אמר רבי יונה: כגון וכגון אין היד שולמית. אלא עשו הרחקה לכלי ראשון, ולא עשו הרחקה לכלי שני.

אמר רבי מנא: ההין פינכא דאוריזא – מסייע לאבא. ההין פינכא דגריסא – מסייע לאבא. דאת מפני ליה מן אתר לאתרי, ועד כדון הוא רתח.

מהו ליתן תבלין מלמטון, ולערות עליהן מלמעלן? רבי יונה אמר: אסור, ועירווי – בכלי ראשון הוא.

הייליה דרבי יונה מן הדא: אחד שבישל בו, ואחד שעירה לתוכו רותח. וכא הוא אמר הכין.

אמר רבי יוסי: תמון – כלי הרם בולע. תבלין – אינן מתבשלין.

התיב רבי יוסי בי רבי בון: והתני: אף בכלי נחושת כן! אית לה מימר כלי נחושת בולע?

מהו לערות עם תקילוח? אמר רבי חנינה בריה דרבי הלל: מהלוקת רבי יונה ורבי יוסי.

רבי יצחק בר גופתה בעי קומי רבי מנא: עשה כן בשבת – חייב משום מבשיל? עשה כן בכשר וחקל – חייב משום מבשיל? אמר ליה: כפי דאמר רבי זעירא: איזו חלומ ברור? כל שהאור מחלף

תחתיו, וכא, איזו תבשיל ברור? כל שהאור מחלף תחתיו.

על דעתיה דרבי יודה, מלח – בציר. יין – כחומין.

הלכה ה' מתני' העגול – משניחליקנו.

מחליקין בתאנים ובענבים של טבל. רבי יהודה אומר.

המחליק בענבים – לא הוכשר העיגול. רבי יהודה אומר: הוכשר.

וגרזגרות – משידוש. ומגורה – משיעגל.

היה דש בחבית ומעגל במגורה, נשברה החבית, ונפתחה המגורה – לא יאכל מהן עראי. רבי יוסי מתיר.

גמרא חנניא בריה דרבי יסא אומר: מה פליגין רבי יהודה ורבנן? בטבל שנמבל מדבריהן, אבל טבל שנמבל דבר תורה – אוף רבנן מודיי.

רבי מנא אומר לה סתם. רבי אבין בשם רבי יוחנן. רבי יודן בדעתיה, ורבנן בדעתון. דתני: זית שפיצעו בידיים מסואבות – לא

[דף ו' ע"ב] הוכשרו. לסופגן במלח – הוכשרו. לידע יש בו מים – לא הוכשרו. רבי יודן אומר: הוכשרו. רבנן אמרין: במימיו הוא בודק. רבי יהודה אומר: בגופו הוא בודק.

והבא, רבנן אמרין: במימיו הוא מחליק. רבי יודא אומר: בשיש שלו הוא מחליק.

רבי אומר לרבי שמעון בריה: עלה והבא לנו גרזגרות מן החבית. אומר ליה: ואינו אסור משום מוקצה? אומר ליה: ואדיין את לזו? אין לך אסור משום מוקצה אלא תאנים וענבים בלבד. אומר רבי שמואל בר סיקרטאי: מפני שהן מסריחות בגתיים.

רבי זעירא בעי קימי רבי יסא: לא מסתברא באילין פיצוליי תוה עובדא? אומר ליה: אוף אנא סבר כן. אתא רבי יוסי בי רבי בון, רבי יצחק בר ביסנא בשם רבי יוחנן: באילין פיצולייא תוה עובדא. אומר ליה: אין לך אסור משום מוקצה אלא תאנים וענבים בלבד.

רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו: הדיא דתימא לעניין שבת. אבל לעניין מעשרות כל הדברים יש להן מוקצה.

אמר רבי: מתניתא אמרה כן! גרזגרות – משידוש. ומגורה – משיעגיל

אמר רבי יוחנן: דברי שונה ראשון – לא התחתון צריך לעליון, ולא העליון צריך לתחתון. דברי שונה אחרון – [התחתון] צריך לעליון, ולא העליון צריך לתחתון.

אמר רבי לעזר: דרבי מאיר היא! דלא תסבור מימר: סתמא ורבי יוסי היא – הלכה כסתמא. לפום כן צריך מימר: דרבי מאיר היא! דרבי מאיר ורבי יוסי – הלכה כרבי יוסי.

הדרן עלה כולל אמרו

פֶּרֶק שֵׁנִי

הַלְכָה א' מַתְנִי' הִיָּה עוֹבֵר בְּשׁוּק, וְאָמַר: "מָלוּ לָכֶם תְּאֲנִים" – אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. לְפִיכָּה, אִם הִכְנִיסוּ לְכַתִּיבָהּ –

[דָּף ז' ע"א]

מִתְקַנִּים וְדָאֵי. "מָלוּ וְהִכְנִיסוּ לְכַתִּיבָכֶם" – לֹא יֵאכְלוּ מִהֶם עֲרָאֵי. לְפִיכָּה, אִם הִכְנִיסוּ לְכַתִּיבָהּ – אֵינָם מִתְקַנִּים אֲלָא דְמֵאֵי.

הָיוּ יוֹשְׁבֵינָא בְּשַׁעַר אוֹ בְּחִנּוּת, וְאָמַר: "מָלוּ לָכֶם תְּאֲנִים" – אוֹכְלִין וּפְטוּרִין, וּבְעַל הַשַּׁעַר וּבְעַל הַחֲנוּת – חֲיִיבִים. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר עַד שֵׁיחֻזִּיר אֶת פְּנֵיו, אוֹ עַד שֵׁיִשְׁנָה מְקוּם יוֹשִׁיבָתוֹ.

גְּמָרָא הִיָּה עוֹבֵר בְּשׁוּק בּוֹ. שְׁמוּאֵל אָמַר: דְּרַבִּי מֵאִיר הִיא! דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: אֵין מִתְנָה כְּמִכָּר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: דְּכָרִי הִפֵּל הִיא! אִישְׁאֲלִית לְאֵילִין דְּבִי רַבִּי יַנְאִי, וְאָמַרִין: גְּהִיגִין הַוִּיגִין יְהִבִין אֵילִין לְאֵילִין בְּחַקְלָא, וְאִכְלִין וְלֹא מִתְקַנִּין. מִי גְדוּזָא? כְּמֵאֲזַן דְּאָמַר: מֵאֵילִינָא קִיבְלוּ עֲלֵיהוֹן אֶת הַמַּעֲשֵׂרוֹת. מִתְנִיתִין – בְּמִקּוּם שָׂרׁוּב מְכַנְסִין לְפִתִּים. אֲבָל בְּמִקּוּם שָׂרׁוּב מְכַנְסִין לְשׁוּק – אֵינָן מִתְקַנִּין אֲלָא דְמֵאֵי.

אִם בְּמִקּוּם שָׂרׁוּב מְכַנְסִין לְפִתִּים, בְּדָא תְּנִינָן: "מָלוּ וְהִכְנִיסוּ לְכַתִּיבָכֶם" – לֹא יֵאכְלוּ מִהֶן עֲרָאֵי מִפְּיָן שְׁאָמַר: "מָלוּ וְהִכְנִיסוּ" – כְּמֵי שְׁאָמַר: "מָלוּ וְאֲנִי מַעֲשֵׂר עַל יָדֶךָ". אֲבָל בְּמִקּוּם שָׂרׁוּב מְכַנְסִין לְשׁוּק – אֵינָן נִאָמְרִין לֹאמַר לוֹ: "עִישְׁרִיתִי". וְאֵינָן נִאָמְרִין לֹאמַר לוֹ: "לְתוֹךְ בֵּיתִי אֲנִי מְכַנְסִין". נִתֵּן לוֹ דְּכָר מְרׁוּבָה, אֲפִילוּ אָמַר לוֹ: "מָלוּ וְאִכְלוּ" – כְּמֵי שְׁאָמַר לוֹ: "מָלוּ וְהִכְנִיסוּ".

נִתֵּן לוֹ דְּכָר שְׁאֵין דְּרַכּוּ לְהֵיִאכְלָה הֵי, אֲפִילוּ אָמַר לוֹ: "מָלוּ וְאִכְלוּ" – כְּמֵי שְׁאָמַר לוֹ: "מָלוּ וְהִכְנִיסוּ". הִיָּה אָדָם גְּדוּל וְאֵין דְּרַכּוּ לֹכֵל בְּשׁוּק, וְאָמַר לוֹ: "מָלוּ וְאִכְלוּ" – כְּמֵי שְׁאָמַר לוֹ: "מָלוּ וְהִכְנִיסוּ".

הָיוּ שְׁנַיִם, לָזָה אָמַר לוֹ: "מָלוּ וְאִכְלוּ" וְלָזָה אָמַר לוֹ: "מָלוּ וְהִכְנִיסוּ", זֶה שְׁאָמַר לוֹ מָלוּ וְאִכְלוּ – פְּטוּר. וְזֶה שְׁאָמַר לוֹ מָלוּ וְהִכְנִיסוּ – חֲיִיב. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְלֹא מִתְנִיתָא הִיא? אוֹכְלִין וּפְטוּרִין, וּבְעַל הַשַּׁעַר וּבְעַל הַחֲנוּת חֲיִיבִין! אָמַר רַבִּי יוֹנָה: דְּכָרִי הִפֵּל הִיא, כָּאֵן – בְּדָמָא,

[דָּף ז' ע"ב] כָּאֵן – בְּדָמָא.

"צֵא וְלָקוּט לָךְ עֵשְׂרִים תְּאֲנִים מִשְׁלִי, וְאֲנִי מְמַלֵּא כְּרִיסִי מִשְׁלֶךְךָ" הַמְּמַלֵּא אֶת כְּרִיסוֹ – פְּטוּר, וְהָאוֹכֵל כְּמִנְיָין – חֲיִיב.

רַבִּי בּוֹן בַּר חֲזִיָּה כְּעֵי קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: וְאֵין אָדָם אוֹכֵל אַחַת אַחַת בְּרִשׁוֹת הַפֵּל וּפְטוּר? אָמַר לֵיהּ: אֵין! וְהָכָא לָמָּה הוּא חֲיִיב? אָמַר לֵיהּ: כְּמִצְרָף. אִם כְּמִצְרָף, אֲפִילוּ הַמְּמַלֵּא אֶת כְּרִיסוֹ – יְהֵא חֲיִיב.

וְאִינּוּ אָמְרוּ מִשּׁוּם הַלִּיפּוּי? אָמַר רַבִּי שִׁימִי: אֵין לֹו הַלִּיפּוּי, שְׁלֹא נִתְכַּוְּוִין הָאִישׁ הַזֶּה אֲלָא לְהַגִּים אֶת לְבוּ שְׂיֵאכֹל.

”צֵא וּלְקוּט לָךְ עֲשֵׂרִים תְּאָנִים מִשְׁלִי” – אוֹכֵל בְּדַרְכוֹ וְהוּא פְטוּר. ”צֵא וּמִלֵּא אֶת הַכֶּלְכֶּלֶה” לֹא יֹאכֵל עַד שְׂעִישֵׁר. בְּמַה דְּבָרִים אָמְרוּיִם? בְּעַם הָאֶרֶץ. אֲכָל בְּחֶבֶר – אוֹכֵל וְאִינּוּ צָרִיד לְעִישֵׁר; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּמַה דְּבָרִים אָמְרוּיִם? בְּעַם הָאֶרֶץ. אֲכָל בְּחֶבֶר – מִתַּנְן וְדַאי, שְׁלֹא נִחְשְׁדוּ חֲבָרִים לְתֵרוֹם שְׁלֹא מִן הַמוֹקֵף.

אָמַר רַבִּי: רוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי מוֹדְבְרֵי רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מוּטָב שְׂיִתְרַמוּ שְׁלֹא מִן הַמוֹקֵף, וְלֹא לְהֵאכִיל לְעַמֵּי הָאֶרֶץ מְבָלִים!

אָמַר רַבִּי וְעִירָא: מוֹדְבְרֵי שְׁנִיחָם, אֲפִילוּ חֶבֶר שְׂשִׁילַח לְחֶבֶר – צָרִיד לְעִישֵׁר.

הוּוֹן בְּעִיָּין מִימֵר: מֵאֵן דְּאָמַר שְׁלֹא נִחְשְׁדוּ חֲבָרִים לְתֵרוֹם שְׁלֹא מִן הַמוֹקֵף, וְזֶה חֶבֶר – צָרִיד

[דף ח' ע"א]

הוּא לְעִישֵׁר. וּמֵאֵן דְּאָמַר: מוּטָב שְׂיִתְרַמוּ שְׁלֹא מִן הַמוֹקֵף וְלֹא לְהֵאכִיל לְעַמֵּי הָאֶרֶץ מְבָלִים, וְזֶה חֶבֶר – צָרִיד הוּא לְעִישֵׁר.

רַבִּי יוֹנָה בְּעִי: הֲכֵא אֲתָּ עֵבִיד לִי? הֲכֵא אֲתָּ עֵבִיד לִי? עִם הָאֶרֶץ! אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בָּאֵן וְכָאֵן – עִם הָאֶרֶץ הוּא, אֲלָא בְּשִׁבִיל אֶחָד שְׁהוּא מִתַּנְן, הוּא נִקְרָא חֶבֶר.

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי שִׁשְׁתִּי, רַבִּי לְעֶזֶר בִּי רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי אֲבִין: הָאוֹמֵר לְחֶבִירוֹ: ”אֲנִי מַעֲשֵׁר עַל יָדְךָ” – אִינּוּ צָרִיד לְעַמּוֹד עִמּוֹ. תַּמָּן תַּנְיִנּוּ; נִתְּנוּ בְּאֵילָן, לְמַעַלְה מַעֲשֵׁרָה טְפָחִים – אִינּוּ עִירוּב. לְמַטָּה מַעֲשֵׁרָה טְפָחִים – הָרִי זֶה עִירוּב. אָמַר רַבִּי לְעֶזֶר: וְצָרִיד לְעַמּוֹד עִמּוֹ. וְהֲכֵא אֲתָּ אָמַר חֲכִיזוּ! אָמַר רַבִּי הִיִּיה בֵּר אֲדָא: בָּאֵן – בְּגִדּוּל, בָּאֵן – בְּקַטָּן.

רַבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רַבִּי חֲנַיְנָא: אֲפִילוּ תִימֵר: בָּאֵן וְכָאֵן בְּגִדּוּל, בָּאֵן וְכָאֵן בְּקַטָּן, תַּמָּן – בְּאוֹמֵר לוֹ: ”אֲנִי (מְעַרְב) מַעֲשֵׁר עַל יָדְךָ”. בְּרַם הֲכֵא – בְּאוֹמֵר לוֹ: (עִשֵׁר) עֵרַב עַל יָדִי.

הֲדָא יִלְפָא מִן הִיא, וְהִיא יִלְפָא מִן הֲדָא. הֲדָא יִלְפָא מִן הִיא, בְּאוֹמֵר לוֹ: ”אֲנִי מְעַרְב עַל יָדְךָ” – שְׂאִינּוּ צָרִיד לְעַמּוֹד עִמּוֹ. וְהִיא יִלְפָא מִן הֲדָא בְּאוֹמֵר לוֹ: ”עִשֵׁר עַל יָדִי” – שְׁהוּא צָרִיד לְעַמּוֹד עִמּוֹ.

”צֵא וּלְקוּט לָךְ עֲשֵׂרִים תְּאָנִים מִשְׁלִי” – אוֹכֵל וְהוּלָךְ וְהוּא פְטוּר. ”צֵא וּמִלֵּא אֶת הַכֶּלְכֶּלֶה” – רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, שְׁהוּא צָרִיד לְהִרְאוֹת לוֹ אֶת הַכֶּלְכֶּלֶה. וְכַמָּה הוּא שְׂעִיור הַכֶּלְכֶּלֶה? רַבִּי שְׁמוּאֵל בֵּר נַחֲמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: סַתָּם בְּלִכְלַח

[דף ח' ע"ב] אֲרַבְעַת קַבִּין, וּגְדוּלָּה – סָאָה. וְקַטָּנָה – שְׁלוֹשֶׁת קַבִּין.

מסכת ערובין פרק שני

א. שירה שחנתה בבקעה והקיפיה באכפין, בעביטין, בשליפות, ובקנין, ובקולחות, אפלו שלשה חבלים, זה למעלה מזה - מטלטלין בתוכה, ובלבד שלא יהא בין גמל לגמל כמלא גמל, ובין עביט לעביט כמלא עביט, ובין איכוף לאיכוף כמלא איכוף. מקיפין בקנים, ובלבד שלא יהא בין קנה לחברו שלשה טפחים, כדי שיכנס הגדי.

ב. נמצאת אתה אומר, שלש מדות במחצות: כל שהוא פחות משלושה - צריך שלא יהא בין זה לזה שלשה, כדי שלא יזדקר הגדי בבת ראש. כל שהוא שלשה, ומשלשה ועד ארבעה - צריך שלא יהא בין זה לזה כמלואו, כדי שלא יהא פרוץ כעומד. ואם היה הפרוץ מרבה על העומד - אף כנגד העומד אסור. כל שהוא ארבעה, ומארבעה עד עשר אמות - צריך שלא יהא בין זה לזה כמלואו, שיהא פרוץ כעומד. ואם היה פרוץ כעומד, כנגד העומד - מתר. על הפרוץ, כנגד הפרוץ - מתר. נפרצה ביותר מעשר - אסור. היה שם קנים דוקרנים ועשה להם פאה מלמעלה, אפלו ביותר מעשר - מתר.

ג. שירה ששרתה בתל גבוה עשרה טפחים, ובקנע עמק עשרה טפחים, ובגנה מקפת גדר גבוה עשרה טפחים - מטלטלין בתוכה, ובלבד שימלאו את כלה, ולא שירו בה בית סאתים פנוי. אם אין בכלה בית סאתים - מטלטלין בתוכה, אף על פי שלא ימלאו את כלה. היתה גבוהה משלש רוחותיה, ונמוכה מרוח אחת - רואין את הנמוך כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא נמוך יותר על הגבוה. היתה נמוכה משלש רוחותיה, וגבוה מרוח אחת - אין צריך לעשות מחיצה אלא לגבוה בלבד.

ד. אחד שירה ואחד יחיד לחבלים, ומה בין יחיד לשירה? יחיד - נותנים לו בית סאתים. שנים - נותנים להם בית סאתים. שלשה -

נעשו שירה; דברי רבי יהודה בן רבי יוסי. וחכמים אומרים: אחד יחיד ואחד שירה - נותנין להם כל צרפן, ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי. אחד שירה ואחד מחנה, מה בין מחנה לשירה? אלא אהלים שבשירה - חיבין בערוב. שבמחנה - פטורין מן הערוב. ושאינן להם אהלים הרי הן פטורין בחצר. מחנה היוצא למלחמת הרשות - מתרין בגזל עצים בשין. רבי יהודה בן תימא אומר: אף חונין בכל מקום, ובמקום שנהרגו - שם נקברין.

ה. רבי אליעזר אומר: הגנה והקרפף שהם שבעים אמה ושירים על שבעים אמה ושירים, המקפת גדר גבוה עשרה טפחים, וכן אם היתה ארפה יתר על רחבה פי שנים, אפלו אמה אחת - אין מטלטלין בתוכה בשבת. וכן היה רבי אליעזר אומר: קרפף הסמוך לעיר, ויש בארכו שבעים ושירים - אין מטלטלין בתוכה בשבת. רבי שמעון אומר: אפלו עשר קרפפות זה לפניו מזה, והיתה אחת מהן בית דירה, או שהיתה אחת מהן סמוך לעיר - מטלטלין בכלן.

ו. ברגנין שבשדה בית סאתים - מתר. יתר על בית סאתים - אסור. אבל דיר וסהר או מקצה או חצר, אפלו יתר מבית סאתים - מתר. אפלו בית עשרה כורין - מתר. כלל אמר רבי שמעון בן אלעזר: כל אור שתשמישו לבית דירה, כגון דיר, וסהר, ומקצה, וחצר, אפלו בית חמשת כורין, אפלו בית עשרה כורין - מתר. וכל בית דירה, שהוא תשמיש לאור, כגון ברגנין שבשדות בית סאתים - מתר. יתר מבית סאתים - אסור.

ז. מערבין במעשר שני בירושלים, ולא בגבולין, הנודר מן הכפר - מערבין לו בה. אימתי? בזמן שאמר: 'שבועה שלא אטעמנה'; ואם הקדישה - הרי זה אסור, שאין מערבין בהקדש.

ח. אמר רבי מאיר: לא נמנעו בני ישראל מלשלח עירוביהן ביד בניהם וביד בנותיהם -

מִשְׁחָשְׁכָה נְטִמָּאת, עָרַב בְּפִירוֹת, סִפְק מִבְּעוּד יוֹם נִתְקַנו סִפְק מִשְׁחָשְׁכָה נִתְקַנו - עָרוּבו עָרוּב. אָבֵל עָרַב בְּתֵרוּמָה, סִפְק טְהוּרָה סִפְק טְמֵאָה, וְכֵן בְּפִירוֹת, סִפְק נִתְקַנו סִפְק לֹא נִתְקַנו - אֵין עָרוּבו עָרוּב.

הַקְטָנִים - כְּדֵי לְחַנְכֵן בְּמִצְוֹת. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: מִשָּׁם רָאִיָּה? אֹמֵר לְחִבְרוֹ: 'קִבֵּל הַיְמָנִי', נִתְּנו לְקוֹרֵף וְהוֹלִיכוּ, לְפִיל וְהוֹלִיכוּ - אֵין זֶה עָרוּב. וְאִם אָמַר לְאַחַר לְקִבֵּל הַיְמָנִי - הָרִי זֶה עָרוּב.

מִסְכַּת עָרוּבִין פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אֵין אָדָם מִתְּנֶה עַל שְׁנֵי דְבָרִים כְּאֶחָד. אֵלֹא אִם בָּא חֶכֶם לְמִזְרַח - עָרוּבו לְמִזְרַח. וְאִם בָּא חֶכֶם לְמַעַרְב - עָרוּבו לְמַעַרְב. אָבֵל בָּא לְכָאן וְלְכָאן, לֹא בָּא לְכָאן וְלְכָאן - הָרִינִי כְּבִנֵי עִירִי. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִם הָיָה אֶחָד מֵהֵן רַבּוֹ - יִלָּךְ אֶצֶל רַבּוֹ. שְׁנֵיהֶם רַבּוֹתֵיו - יִלָּךְ אֶצֶל הָרַגִּיל אֶצֶלוֹ. אִם הָיָה רַגִּיל אֶצֶל שְׁנֵיהֶם - יִלָּךְ לְאַיְזָה מֵהֵן שְׁיֹצֵהָ.

ט. נִתְּנו עַל גְּבֵי קוֹרָה בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים שֶׁהָיָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים - עָרוּבו עָרוּב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִם הָיָה רְחִיבוֹ אַרְבָּעָה - עָרוּבו עָרוּב. וְאִם לֹא - אֵין עָרוּבו עָרוּב. נִתְּנו בְּאֵילָן, לְמַעַלָּה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים - אֵין עָרוּבו עָרוּבו עָרוּב. לְמַטָּה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים - עָרוּבו עָרוּב, וְאֶסוּר לְטָלוֹ. בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה - מִתָּר לְטָלוֹ. נִתְּנו בְּכֹלֵהָ וּתְלָאָה בְּאֵילָן, לְמַעַלָּה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים - אֵין עָרוּבו עָרוּב. לְמַטָּה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים - עָרוּבו עָרוּב, וְאֶסוּר לְטָלוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחֻקִּים אֹמְרִים: כָּל שֶׁאֶסוּר לְטָלוֹ - אֵין עָרוּבו עָרוּב, אֶחָד הָעָרוּב וְאֶחָד כָּל הַכֵּלִים.

ב. מִתְּנֶה אָדָם עַל עָרוּבו, וְאָמַר: 'עָרוּבִי לְשִׁבְתָּ זֶה וְלֹא לְשִׁבְתָּ אַחֲרָי' - לְשִׁבְתָּ אַחֲרָי וְלֹא לְשִׁבְתָּ זֶה' - 'עָרוּבִי לְשִׁבְתוֹת וְלֹא לְיָמִים טוֹבִים' - 'לְיָמִים טוֹבִים וְלֹא לְשִׁבְתוֹת' - 'לְשִׁבְתָּ וְלֹא לְיָמִים הַכְּפוּרִים' - 'לְיָמִים הַכְּפוּרִים וְלֹא לְשִׁבְתָּ'.

י. שְׂרָשֵׁי אֵילָן שֶׁגְבוּהֵין מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טַפְחִים, אוֹ שֵׁישׁ חָלָל תַּחְתִּיהֵן שְׁלֹשָׁה טַפְחִים, אִף עַל פִּי שֶׁצִּדּוֹ אֶחָד שׁוּה לְאָרֶץ - הָרִי זֶה יֹשֵׁב עֲלֵיהֵן. וְלֹא יִסְמַךְ עֲלֵיהֵן, לְפִי שֶׁאֵין עוֹלִין בְּאֵילָן, וְאֵין נִתְלִין בְּאֵילָן, וְאֵין נִשְׁעָנִים בְּאֵילָן. וְלֹא יַעֲלֶה בְּאֵילָן מִבְּעוּד יוֹם כְּדֵי שֶׁתַּחֲשֹׁף, וְיֹשֵׁב שָׁם כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. אֶחָד אֵילָן וְאֶחָד כָּל בְּהֵמָה. אָבֵל בּוֹר, שִׁיחַ, וּמְעָרָה, וְגֵדֵר - מִטְּפֵס וְעוֹלָה מִטְּפֵס וְיוֹרֵד, וְאֶפְלוֹ הֵן מֵאָה אֵמָה.

ג. הָאֹמֵר לְחִבְרוֹ: 'עָרַב לִי בְּתַמְרִים', וְעָרַב לוֹ בְּגִרוּגָרוֹת. 'בְּגִרוּגָרוֹת' וְעָרַב לוֹ בְּתַמְרִים. 'בְּמַגְדָּל' וְעָרַב לוֹ בְּשׁוֹבֵךְ. 'בְּשׁוֹבֵךְ' וְעָרַב לוֹ בְּמַגְדָּל. 'בְּבֵית' וְעָרַב לוֹ בְּעֵלְיָה. 'בְּעֵלְיָה' וְעָרַב לוֹ בְּבֵית - אֵין עָרוּבו עָרוּב. אָבֵל אָמַר לוֹ סֵתֵם: 'עָרַב לִי' וְעָרַב לוֹ, בֵּין בְּתַמְרִים, בֵּין בְּגִרוּגָרוֹת, בֵּין בְּמַגְדָּל, בֵּין בְּשׁוֹבֵךְ, בֵּין בְּבֵית, בֵּין בְּעֵלְיָה - עָרוּבו עָרוּב.

יא. נִתְּנו בְּמַגְדָּל וְנַעַל בְּפָנָיו וְאָבֵד הַמִּפְתָּח - הָרִי זֶה עָרוּב. בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּיוֹם-טוֹב, אָבֵל בְּשִׁבְתָּ - אֵין עָרוּבו עָרוּב. נִמְצָא הַמִּפְתָּח, בֵּין בְּעִיר בֵּין בְּשָׂדֶה - אֵין עָרוּבו עָרוּב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: אִם בְּעִיר אָבֵד - עָרוּבו עָרוּב. אִם בְּשָׂדֶה אָבֵד - אֵין עָרוּבו עָרוּב. מוֹדִין חֻקִּים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר כְּבִנֵי חֶצֶר וּבְנֵי מְרַפְסָתָה, שֶׁגְבוּ אוֹת עִירוֹבֵיהֵן וּנְתַנּוּהוּ בְּבֵית, אִף עַל פִּי שֶׁיִּדּוּעַ שֶׁאֵין הַמִּפְתָּח בְּמִקוּמוֹ - עָרוּבו עָרוּב. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֲבִטּוּלְמוֹס הַעִיד עַל סִפְק עָרוּב שֶׁכָּשַׁר. אֵיזָהוּ סִפְק עָרוּב שֶׁהוּא כָּשֵׁר? עָרַב בְּתֵרוּמָה, סִפְק מִבְּעוּד יוֹם נְטִמָּאת סִפְק

וּמְהֵלֵךְ לְדָרוֹם בְּעֶרְבוֹ לְצַפּוֹן. וְאִם מִצְעוֹ
עָלָיו אֶת הַתְּחוּם - לֹא יִזוּ מִמָּקוֹמוֹ.

ה. נְכָרִים שֶׁצָּרוּ עַל עִירוֹת יִשְׂרָאֵל - אֵין
יוֹצֵאִין עֲלֵיהֶן בְּכָלֵי זֵינָם, וְאֵין מְחַלְלִין
עֲלֵיהֶן אֶת הַשֶּׁבֶת. בְּמֵה דְבָרִים אָמוּרִים?
כְּשֶׁבָאוּ עַל עֶסְקֵי מְמוֹן, אָבָל אִם בָּאוּ עַל
עֶסְקֵי נַפְשׁוֹת - יוֹצֵאִין עֲלֵיהֶם בְּכָלֵי זֵינָם
וּמְחַלְלִין עֲלֵיהֶן אֶת הַשֶּׁבֶת. וּבְעִיר הַסְּמוּכָה
לְסָפֵר, אֶפְלוּ לֹא בָּאוּ עַל עֶסְקֵי נַפְשׁוֹת, אֲלֵא
עַל עֶסְקֵי תְבִין וְקֶשׁ - יוֹצֵאִין עֲלֵיהֶן בְּכָלֵי זֵינָם
וּמְחַלְלִין עֲלֵיהֶן אֶת הַשֶּׁבֶת. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ
מֵיחִיץ כְּלֵי זֵינָם בְּבֵית הַסְּמוּךְ לְחוּמָה. פַּעַם
אֶחָת, הִפְּיִרוּ בָּהֶם אוֹיְבִים וְרָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם
וְנִכְנְסוּ לְטוֹל כְּלֵי זֵינָם, וְנִכְנְסוּ אוֹיְבִים
אַחֲרֵיהֶם, וְרָחְקוּ זֶה אֶת זֶה, וְהִרְגוּ זֶה אֶת זֶה
יּוֹתֵר מִמֵּה שֶׁהִרְגוּ אוֹיְבִים. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
הִתְקִינוּ - שְׂיֵהוּ חוֹזְרִין לְמָקוֹמָם בְּכָלֵי זֵינָם.

ו. מִחְנֵה הַיּוֹצֵאִים לְמַלְחַמַת הָרְשׁוֹת - אֵין
צָרִין עַל עִירוֹת שֶׁל נְכָרִים פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה
יָמִים קִדְם לְשֶׁבֶת. וְאִם הִתְחִילוּ - אֵין
מִפְּסִיקִין וְאֶפְלוּ בַשֶּׁבֶת. וְכֵן הָיָה שְׂמַאי הִזְקֵן
דּוֹרֵשׁ (דְּבָרִים כ, כ): 'עַד רִדְתָּה' - וְאֶפְלוּ
בַשֶּׁבֶת.

ז. עִיר שֶׁהִקִּיפוּהָ נְכָרִים אוּ נֶהָר, וְכֵן סְפִינָה
הַמְּטֹרֶפֶת בַּיָּם, וְכֵן יַחֲדֵי שֶׁהָיָה נִדְרָף מִפְּנֵי
הַנְּכָרִים, וּמִפְּנֵי הַלְּסֻטִים, וּמִפְּנֵי רוּחַ רָעָה -
הָרִי אֵלוֹ מְחַלְלִין אֶת הַשֶּׁבֶת, וּמִצִּילִין אֶת
עַצְמָן.

ח. הַרְעוּסִים, וְהַקִּינִי, וְהַבּוֹרְגָנִין, וְשׁוּמְרֵי
פְּרוֹת, בְּזִמְנֵי שֶׁדָּרְכָן לָלוֹן בְּעִיר, אֵף עַל פִּי
שֶׁחֲשָׁכוּ חוּץ לְתְחוּם - הָרִי אֵלוֹ כְּאֹנְשֵׁי הָעִיר,
וְיֵשׁ לָהֶם אֲלֵפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ. וּבְזִמְנֵי
שֶׁדָּרְכָן לָלוֹן בַּשָּׂדֶה - אֵין לָהֶם אֲלֵא אֲלֵפִים
אִמָּה בְּלִבָּד.

ט. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי בָתִּים, וּבִינֵיהֶם שְׁנֵי
תְחוּמֵי שֶׁבֶת, כִּיּוֹן שֶׁהַחֲזִיק בְּדֶרֶךְ - קָנָה
עֶרֶב; וּדְבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה. יֵתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי
יוֹסֵי בֶן רַבִּי יְהוּדָה: אֶפְלוּ מִצְאוּ חֲבָרוֹ בְּדֶרֶךְ,
וְאָמַר: 'לֵין בְּפֹה, עַת חֲמָה, עַת צָנָה הוּא',

לְמַחֵר מִשְׁכִּים וְהוֹלֵךְ. הַחֲזִירוּ מִן הָעִיר - הָרִי
הוּא כְּאֹנְשֵׁי הָעִיר.

י. רְשׁוֹת שֶׁבֶת כֶּף הוּא: עוֹמֵד אָדָם בְּמָקוֹמוֹ
וְאוֹמֵר: 'שְׁבִיתִתִּי בְּמָקוֹמִי', שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת
טז): "שָׁבוּ אִישׁ תַּחְתּוֹ"; כִּמְה תַּחְתּוֹ?
מֵלֵא קוֹמְתוֹ וּפְשׁוּט יָדָיו, גּוֹפּוֹ שְׁתֵּי אַמּוֹת,
וְאִמָּה כְּדֵי לְפִשֵּׁט יָדָיו וְרַגְלָיו; וּדְבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: גּוֹפּוֹ שְׁלוֹשׁ אַמּוֹת
וְאִמָּה כְּדֵי לְטוֹל חִפְצֵי מַתַּחַת מְרַגְלוֹתָיו,
וּמֵנִיחַ יָדָיו תַּחַת מְרֵאשׁוֹתָיו - זָכָה לוֹ מִקּוֹמוֹ
לְכָל רוּחַ, מְרַבְּעוֹת לֹא עֲגָלוֹת. רַבִּי חֲנִינָא בֶן
אַנְטִיגוֹנוֹס אוֹמֵר: עֲגָלוֹת וְלֹא מְרַבְּעוֹת.

יא. הַשּׁוֹבֵת בְּתֵל גְּבוּהָ עֲשָׂרָה טְפָחִים, וּבִנְקַע
עֲמֻק עֲשָׂרָה טְפָחִים, וּבִגְנָה מְקַפֶּת גְּדֵר גְּבוּהָ
עֲשָׂרָה טְפָחִים - מֵהֵלֵךְ אֶת כְּלָהּ וְחוּצָהּ לָהּ
אֲלֵפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ. הַשּׁוֹבֵת בְּעִיר, אֶפְלוּ
גְּדוּלָה כְּאֵנְטוֹכִיָא - מֵהֵלֵךְ אֶת כְּלָהּ וְחוּצָהּ
לָהּ אֲלֵפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ. עַל גְּבֵה - אֵין לוֹ
אֲלֵא אַרְבַּע אַמּוֹת בְּלִבָּד.

יב. הַנּוֹתֵן אֶת עֶרְבוֹ בְּתוֹךְ עֵבוֹרָה שֶׁל עִיר -
לֹא עָשָׂה וְלֹא כְלוּם. נִתְּנָה חוּץ לְעֵבוֹרָה שֶׁל
עִיר, אֶפְלוּ אִמָּה אֶחָת - מִשְׁתַּכַּר אוֹתָהּ אִמָּה
וּמִפְּסִיד אֶת כָּל הָעִיר, מִפְּנֵי שְׂמֵדַת הָעִיר
עוֹלָה כְּלָהּ לְמֵדַת הַתְּחוּם. הַאוֹמֵר: 'שְׁבִיתִתִּי
עַל גְּבֵי אֵילָן', 'עַל גְּבֵי הַגְּנָה' - לֹא יוֹתֵר
מִבֵּית סָאתִים. פְּחוֹת מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים - לֹא
יוֹתֵר מֵאַרְבַּע אַמּוֹת. וּבִנְקַע עֲמֻק מֵעֲשָׂרָה -
וְלֹא יוֹתֵר מִבֵּית סָאתִים. פְּחוֹת מֵעֲשָׂרָה
טְפָחִים - לֹא יוֹתֵר מֵאַרְבַּע אַמּוֹת. וּבִגְנָה,
מְקַפֶּת גְּדֵר גְּבוּהָ עֲשָׂרָה טְפָחִים - וְלֹא יוֹתֵר
מִבֵּית סָאתִים. פְּחוֹת מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים - וְלֹא
יוֹתֵר מֵאַרְבַּע אַמּוֹת. וּמִדָּד עַד שְׂמֵגִיעַ
לְאוֹתוֹ מְקוֹם. בָּא לְאוֹתוֹ מְקוֹם - מֵהֵלֵךְ אֶת
כְּלָהּ, וְחוּצָהּ לָהּ אֲלֵפִים אִמָּה. אֵימָתִי? בְּזִמְנֵי
שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ אֲלֵפִים אִמָּה שְׁלוֹ. לֹא הָיָה בְּתוֹךְ
אֲלֵפִים אִמָּה שְׁלוֹ - אֵין לוֹ אֲלֵא אַרְבַּע אַמּוֹת
בְּלִבָּד.

יג. הַאוֹמֵר: 'שְׁבִיתִתִּי בְּצַד אֵילָן, בְּצַד חֲרוּב,
בְּצַד גְּנָה' - לֹא אָמַר כְלוּם, עַד שֶׁיִּקְנֶה
לְצַפּוֹנוֹ אוּ לְדָרוֹמוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. נֶעְקַר

הַאֵילָן, אוּ נַעֲקַר הַחֲרוּב, אוּ נַעֲקַר הַגֶּנֶה, אִם מְכִיר אֶת מְקוֹמוֹ - הָרִי זֶה מֵתָר. וְאִם לֹא - הָרִי זֶה אֶסוּר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם הָיָה שְׁנַיִם, אֶחָד מְכִיר וְאֶחָד שְׂאִינוּ מְכִיר, שְׂאִינוּ מְכִיר - מוֹסֵר שְׁבִיתתוֹ לְמְכִיר. זֶה שְׂמֵכִיר - אוֹמֵר: 'תְּהֵא שְׁבִיתתָנוּ בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי'.

יֵד. הַאוֹמֵר: 'שְׁבִיתתִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, בְּשָׂדֶה פְּלוֹנִי, בְּמָקוֹם שְׂאֻזְפָּה בּוֹ מִשְׁתַּחֲשָׁד' - לֹא אָמַר כְּלוּם; שְׂאִין מְעַרְבִין מִשְׁתַּחֲשָׁד, זֶה הֵיא שְׂאֻמְרוֹ: הָעֵנִי מְעַרְבִין בְּרַגְלִיו. אֶחָד עֵנִי וְאֶחָד עֵשִׂיר מְעַרְבִין בַּפֶּת, וּבִלְבָד שְׂלֵא יֵצֵא חוּץ לְתַחוּם, וְיֹאמֵר: 'שְׁבִיתתִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי', שְׂלֵא אָמְרוּ 'מְעַרְבִין בְּרַגְלִי' אֶלָּא לְמִי שְׂבֵא בְּדֶרֶךְ וְחֻשְׁכָּה; דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֶחָד עֵנִי וְאֶחָד עֵשִׂיר מְעַרְבִין בְּרַגְלִי, לֹא יֵצֵא עֵשִׂיר חוּץ לְתַחוּם וְיֹאמֵר: 'שְׁבִיתתִּי בְּמָקוֹמִי'; וְזֶה הוּא עֵקְרוֹ שֶׁל עֲרוּב.

טו. וְהִתִּירוּ חֲכָמִים לְבַעַל הַבַּיִת לְשַׁלַּח אֶת עֲרוּבוֹ בֵּיד בְּנוֹ, בֵּיד עַבְדּוֹ, בֵּיד שְׁלוּחוֹ - בְּשִׁבְלִי לְהַקֵּל עָלָיו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בְּאֻנְשֵׁי בַיִת מְמַלִּי וּבְאֻנְשֵׁי בַיִת גּוֹרִיוֹן בְּאֻרְמָא, שְׁהִיוּ מְחַלְקִין גּוֹרִירוֹת וְצֻמוֹקִין לְעֵנִיִּים בְּשֵׁנֵי בְּצֻרַת, וּבֵאִין עֵנִי כִּפֶּר שִׁיחִין וּכְפֶר חֲנֻנְיָא וּמְחַשִּׁיכִין עַל הַתַּחוּם, וְלִמְחַר מְשִׁימִין וּבֵאִין.

מִסְכַּת עֲרוּבִין פֶּרֶק רְבִיעִי

א. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יוֹם-טוֹב הַסְּמוּדָּה לְשַׁבָּת, בֵּין מְלַפְנֵיהּ בֵּין מְלֻאחְרֵיהּ - מְעַרְבִין אָדָם, יוֹם אֶחָד לְצַפּוֹן וְיוֹם אֶחָד לְדָרוּם, יוֹם אֶחָד לְצַפּוֹן וְיוֹם אֶחָד כְּאֻנְשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שְׂאִין מְעַרְבִין חֻצֵי הַיּוֹם לְצַפּוֹן וְחֻצֵי הַיּוֹם לְדָרוּם, שְׂאִין חוֹלְקִין יוֹם אֶחָד. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: כְּשֵׁם שְׂאִין חוֹלְקִין יוֹם אֶחָד - כֶּךָ אֵין חוֹלְקִין לְשֵׁנֵי יָמִים. אָמַר לָהֶם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אִי אַתֶּם מוֹדִים בְּמְעַרְבִין בְּרַגְלִיו בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, שְׂעָרִיךְ לְעַרְבִין בְּרַגְלִיו בְּיוֹם שְׁנִי, נֶאֱכַל עֲרוּבוֹ עַד שְׂלֵא חֻשְׁכָּה - אֵין יוֹצֵא עָלָיו בְּיוֹם הַשְּׁנִי?! אָמְרוּ לוֹ: אֲבָל. אָמַר לָהֶם: הַלֵּלוּ שְׁנֵי יָמִים הֵן. אָמְרוּ לוֹ: אִי אַתָּה מוֹדָה שְׂאִין מְעַרְבִין מִיוֹם-טוֹב

לְחַבְרוֹ? אָמַר לָהֶם: אֲבָל. אָמְרוּ לוֹ: הַלֵּלוּ יוֹם אֶחָד הֵם. עַרְבִין בְּרַגְלִיו בְּיוֹם רֵאשׁוֹן - מְעַרְבִין בְּרַגְלִיו בְּיוֹם שְׁנִי, נֶאֱכַל עֲרוּבוֹ בְּיוֹם רֵאשׁוֹן אֵין יוֹצֵא עָלָיו בְּיוֹם שְׁנִי; דְּבַרִּי רַבִּי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָרִי זֶה חִמְרָא גְּמַל. רַבִּין שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמְרִים: עַרְבִין בְּרַגְלִיו בְּרֵאשׁוֹן - אֵין יוֹצֵאִין עָלָיו בְּיוֹם שְׁנִי. נֶאֱכַל עֲרוּבוֹ בְּרֵאשׁוֹן - יוֹצֵאִין עָלָיו בְּיוֹם שְׁנִי. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בְּרֵאשִׁי הַשָּׁנָה, כְּשֶׁהִיָּה יָרָא שְׂמָא תַתְּעַבֵּר - מְעַרְבִין אָדָם שְׁנֵי עֲרוּבִין, וְאוֹמֵר: 'עֲרוּבִין בְּרֵאשׁוֹן לְמוֹדָח וּבְשֵׁנֵי לְמְעַרְבִין, בְּרֵאשׁוֹן לְמְעַרְבִין וּבְשֵׁנֵי לְמוֹדָח, עֲרוּבִין בְּרֵאשׁוֹן וּבְשֵׁנֵי כְּכַנֵּי עִירִי, עֲרוּבִין בְּשֵׁנֵי וּבְרֵאשׁוֹן כְּכַנֵּי עִירִי'. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר, שְׂשֵׁתִי קִדְשוֹת הֵן. אָמַר לָהֶם רַבִּי יוֹסִי: אִי אַתֶּם מוֹדִים, שְׂאִם בָּאוּ עֲדִים מִן הַמִּנְחָה וְלִמְלַעְלָה שְׁנוֹהֲגִין אוֹתוֹ הַיּוֹם קִדְשׁ וְלִמְחַר קִדְשׁ? !

ב. כִּיצַד, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַתְּנָה אָדָם עַל הַכֹּלְכֵלָה בְּיוֹם-טוֹב רֵאשׁוֹן וְאוֹכְלָהּ בְּיוֹם-טוֹב שְׁנִי. הֵיָּה לְפָנָיו שְׁתֵּי כֹלְכוֹת שֶׁל טַבַּל, וְאוֹמֵר: 'אִם הַיּוֹם חוֹל וְלִמְחַר קִדְשׁ - תְּהֵא זֶה תְּרוּמָה עַל זֶה, וְאִם הַיּוֹם קִדְשׁ וְלִמְחַר חוֹל - אֵין בְּדַבְּרֵי כְּלוּם', וְקוֹרֵא עָלֶיהָ שֵׁם וְאוֹכְלָהּ, וְכֵן רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּשֵׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גְּלִיוֹת.

ג. כִּיצַד מְעַבְרִין אֶת הָעָרִים? אֶרְפָּה כְּמוֹת שְׁהִיא, עֲגוּלָה - עוֹשִׂין לָהּ זְוִית. מְרַבַּעַת - אֵין עוֹשִׂין לָהּ זְוִית. הֵיתָה רְחֻבָּה מֵצַד אֶחָד וּקְצָרָה מֵצַד אַחֵר - רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאֵלוֹ הֵיא שְׁוָה. הֵיתָה בַּיִת אֶחָד יוֹצֵא כְּמִין פְּגוּם, אוּ שְׁנֵי בְּתִים יוֹצֵאִין כְּמִין פְּגוּמִין - רוֹאִין כְּאֵלוֹ חוּט מִתּוֹחַ עָלֶיהֶן, וּמוֹדִדִין מִמֶּנּוּ וְלַהֲלִין אֶלְפִים אִמָּה. הֵיתָה עֲשׂוּיָה כְּמִין קִשְׁתָּ אוּ כְּמִין גַּם - רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאֵלוֹ הֵיא מְלֻאָה בְּתִים וְחֻצְרוֹת, וּמוֹדֵד מִמֶּנּוּ וְלַהֲלִין אֶלְפִים אִמָּה.

ד. הֵיָּה בַּיִת אֶחָד יוֹצֵא הֵימְנָה כְּמִין פִּיגְם לְרוּחַ אֶחָד, רוֹאִין כְּנִגְדוֹ כְּאֵלוֹ מְלֻאָ בְּתִים וְחֻצְרוֹת - מְרַבֵּיעַ כְּנִגְדוֹ וּמוֹדֵד הֵימְנָה לְהֲלִין

אלפים אמה. היו שני בתים יוצאין הימנן כמין שני פיגמין לשתי רוחות, רואין כנגדן כאלו הן מלאין בתים ורחצרות - מרביע כנגדן ומודד מהן אלפים אמה.

ה. בא לרבעה - מרבעה ברבוע עולם. נותן צפונה לצפון העולם ודרומה לדרום העולם. וסימנך: עגלה בצפון ועקרב בדרום. רבי יוסי אומר: אם אינו יכול לרבעה ברבוע של עולם - ירבעה כמין תקופה, כיצד? חמה יוצאת ביום ארוך ושוקעת ביום קצר - זה הוא פני צפון. חמה יוצאת ביום קצר ושוקעת ביום קצר - זה פני דרום. תקופת ניסן ותקופת תשרי, חמה יוצאה בחצי מזרח ושוקעת בחצי מערב, שנאמר (קהלת א, ו): "הולך אל דרום וסובב אל צפון". "הולך אל דרום" - ביום, "וסובב אל צפון" - בלילה. "סובב סובב הולך הרוח" - אלו פני המזרח ופני המערב, פעמים מהלכתן ופעמים מסבבתן.

ו. אלו שמתעברין עמה: נפש שיש בה ארבע אמות על ארבע אמות והגשר. רבי יהודה אומר: כחלים וזיוין מתעברין עמה, הגשר והקבר שיש בהן בית דירה, ובית הכנסת שיש בה בית דירה לחזן, ובית עבודת כוכבים שיש בה בית דירה למשרתיה. והאוריות והאוצרות שבשדות ויש בהן בית דירה. והבורגנין שסביבה, והבית שבים - הרי הם מתעברין עמה. ואלו שאין מתעברין עמה: נפש שנופרצה משתי רוחותיה אילך ואילך, והגשר והקבר שאין להם בית דירה, ובית הכנסת שאין להם בית דירה לחזן, ובית עבודת כוכבים שאין להם בית דירה למשרתים. והאוריות והאוצרות שבשדה שאין להם בית דירה. ובור, ושית, ומערה, וגדר, ושוכך שבתוכה, והבית שבספינה - אין אלו מתעברין עמה.

ז. כמה יהיו מקרבות לעיר ויהיו מתעברין עמה? שבעים אמה ושירים על שבעים אמה ושירים, שהן מאה וארבעים ואחד ושליש. רבי יהודה אומר: שירים הוא דבר מעט, ולא נתנו חכמים שעור. כמה הן שבעים

אמה ושירים על שבעים אמה ושירים? הן בית סאתים פחצר המשכן.

ח. היה מודד, והגיע המדה לבית - אפלו בית לפנים מן הבית, אפלו מגדל לפנים מן המגדל - מכניסן לאמצע, ומרביע כנגדן, ומודד כנגדו ולהלן אלפים אמה. היה מודד, והגיע המדה למערה - אין מכניס את כל המערה אלא מכנגד פתחה של מערה. אחת מערה ואחד מגדל. מה בין מערה למגדל? גג המערה הרי הוא כארץ, וגג המגדל הרי הוא כעיר. במה דברים אמורים? במדת העבור, אבל במדת התחום, אפלו כלתה מדתו בחצי ביתו - אין לו אלא חצי ביתו. אומר רבי שמעון: יכולני אני, שיהו עולין מטבריא לצפורי, ומצור לצירון, מפני מערות ומגדלות שביניהם.

ט. המודד, מודד חוץ לקרפיפה של עיר, לכל עירות נותן קרפף; דברי רבי מאיר. ורחמים אומרים: לא אמרו קרפף אלא בין שתי עירות. אם יש לזו שבעים אמה ושירים ולזו שבעים אמה ושירים - מכניסן לאמצע ומרבע כנגדן, ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה. היו שלשה מגדלים, והאמצעי מבלע ביניהן, אם אין בין שנים החיצונים מאה וארבעים ואחד ושליש - מכניסן לאמצע ומרבע כנגדן, ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה. היו עשויין שורות ואחרות ביניהם, אם אין בין שורה החיצונה וביניהם מאה וארבעים ואחד ושליש - מכניסן לאמצע, ומרבע כנגדו, ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה.

י. מרבע את העיר ועושה אותה כמין טבלא מרבעת, וחוזר ומרבע את התחומין ועושה אותה כמין טבלא מרבעת, וכשהוא מודד, לא ימדוד מאמצע הקרן אלפים אמה, מפני שהוא מפסיד את הזוית, אלא מביא טבלא מרבעת שהיתה אלפים אמה על אלפים אמה, ומניחה בקרן באלכסונה, נמצא, העיר משתפרת ארבע מאות אמות לכאן וארבע מאות אמות לכאן. נמצא, תחומין משתכרין ארבע מאות אמות לכאן וארבע מאות אמות

לְכַאן. נִמְצָא, הָעִיר וְהַתְּחוּמִין מִשְׁתַּכְרִין אֶלְף וּמֵאֲתִים אִמָּה לְכַאן וְאֶלְף וּמֵאֲתִים אִמָּה לְכַאן.

יא. כִּיצַד מְקַדְרִין בְּהָרִים? הַתְּתוּחַן כִּנְגַד לְבוּ, וְהָעֲלִיּוֹן כִּנְגַד פְּרִסוּתִי, מְקַדֵּיר וְעוֹלָה, מְקַדֵּיר וְיֹרֵד, רוֹאֶה אֶת הָהָר כְּאִלוּ בְּקוֹנֵעַ לְפָנָיו; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: אֵין מְקַדְרִין בְּהָרִים. הָיִו לְפָנָיו הָר וּמִישׁוֹר – מוֹדֵד אֶת הַמִּישׁוֹר וּמְנִיחַ אֶת הָהָר, וְנִשְׁכַּר הָר וְגֵאִיּוֹת. מוֹדֵד אֶת הַגֵּאִיּוֹת וּמְנִיחַ אֶת הָהָר וְנִשְׁכַּר.

יב. הָיָה מוֹדֵד וְהִגִּיעַ הַמֶּדָּה לְגִיא, אִם יִכּוֹל לְהַבְלִיעַ בְּחֻבֵל שֶׁל חֲמִשִּׁים אִמָּה – מִבְּלִיעוֹ. וְאִם לֹא – חוֹזֵר לְמָקוֹם שֶׁהוּא יִכּוֹל לְהַבְלִיעוֹ. וּמִבְּלִיעוֹ וְצוֹפֵה וְחוֹזֵר לְמִדְתּוֹ. אִם הָיָה גִיא מְעַקֵּם וְאֵין יִכּוֹל לְהַבְלִיעוֹ – מְקַדֵּיר וְעוֹלָה, מְקַדֵּיר וְיֹרֵד, וְצוֹפֵה וְחוֹזֵר לְמִדְתּוֹ. הָיָה מוֹדֵד וְהִגִּיעַ הַמֶּדָּה לְכַתֵּל, אֵין אֹמְרִים: 'יִקַּב אֶת הַכַּתֵּל', אֲלֵא אֹמֵד הַכַּתֵּל, וְצוֹפֵה, וְחוֹזֵר לְמִדְתּוֹ, וּמוֹדֵד. אֶחָד מוֹדֵד בְּחֻבֵל וְאֶחָד צוֹפֵה בְּעֵינָיו, בֵּין בְּהָר, בֵּין בַּיָּם, בֵּין בְּמִישׁוֹר, אֶחָד מֵדַת הָעֵבֹר וְאֶחָד מֵדַת הַתְּחוּם, אֲלֵא שְׁבַמְדַת הַתְּחוּם מוֹדֵד בְּחֻבֵל.

יג. אֵין מוֹדְדִין, לֹא כְחוֹט, וְלֹא כְגָמִי, אֲלֵא כְמִשְׁנִיחָה. וְהַמוֹדֵד – מוֹתֵחַ בְּכֹל כַּחוֹ. מִדֵּד וְהֵלֵךְ, וְכֹא אֶחָד וְאָמַר: 'עַד כָּאן תְּחוּם שְׁבַת' – נֶאֱמַר. מַעֲשֵׂה בְזִקֵּן אֶחָד רוֹעֵה שְׁבֵא לְפָנָיו רַבִּי וְאָמַר לוֹ: 'זְכוֹר הַיִּיטִי שֶׁהָיִו בְּנֵי מַגְדֵּל גָּדַר וְעַדְרִים יוֹרְדִים לְחֻמְתָּהּ, עַד חָצַר הַחִיצוֹנָה הַסְמוּכָה לְגֶשֶׁר'; וְהַתִּיר רַבִּי שֶׁהָיִו בְּנֵי מַגְדֵּל יוֹרְדִין לְחֻמְתָּהּ עַד חָצַר הַחִיצוֹנָה סְמוּכָה לְגֶשֶׁר. וְעוֹד הַתִּיר רַבִּי שֶׁהָיִו בְּנֵי גֹרַר יוֹרְדִין לְחֻמְתָּהּ, וְאֵין בְּנֵי חֻמְתָּהּ יוֹרְדִין לְגֹדֵר.

מִסְכַּת עֲרוּבִין פְּרָק חֲמִישִׁי

א. הַנוֹתֵן עֲרוּבוֹ בְּסוֹף אֲלָפִים אִמָּה שֶׁל תְּחוּם, אִם הָיָה בֵּיתוֹ סְמוּךְ לְחוּמָה – יִכְנַס. וְאִם לֹא – לֹא יִכְנַס. נִתְּנוּ אִמָּה אַחַת חוּץ

לְתַחוּם, אִם הָיָה בְּתוֹךְ אֲלָפִים אִמָּה שֶׁלּוֹ – עֲרוּבוֹ עֲרוּב. וְאִם לֹא – אֵין עֲרוּבוֹ עֲרוּב.

ב. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיִו בְּנֵי טְבָרְיָא מְהַלְכִין אֶת כָּל חֻמְתָּהּ, וְאֵין בְּנֵי חֻמְתָּהּ בְּאֵין אֲלֵא עַד מְקוֹם הַכַּפֵּה, עֲכָשׁוּ בְּנֵי טְבָרְיָא וּבְנֵי חֻמְתָּהּ חָזְרוּ לְהִיּוֹת עִיר אַחַת.

ג. אֲנָשִׁי עִיר גְּדוּלָה מְהַלְכִין אֶת כָּל עִיר קְטַנָּה, וְאֲנָשִׁי עִיר קְטַנָּה מְהַלְכִין אֶת כָּל עִיר גְּדוּלָה. אִימָתִי? בְּזִמְנֵי שֶׁהָיִו בְּתוֹךְ אֲלָפִים אִמָּה שְׁלֵהֵן. וְאִם לֹא הָיִו בְּתוֹךְ אֲלָפִים אִמָּה שְׁלֵהֵן – אֵין לָהֶם אֲלֵא אֲלָפִים בְּלַבַּד. וְאֲנָשִׁי עִיר קְטַנָּה – אֵין לָהֶם אֲלֵא אֲלָפִים אִמָּה בְּלַבַּד.

ד. עִיר שֶׁל רַבִּים שְׁחָרְבָה, וְנִשְׁתַּירוּ בָּהּ גְּדוּדֵיּוֹת גְּבוּהוֹת עֲשָׂרָה טַפְחִים, אָף עַל פִּי שְׂאִין צוּרוֹת פְּתַחֶיהָ נִכְרִים – הָרִי זֹו מֵתַעֲבָרַת לְהִיּוֹת כְּעֵין עִיר. עִיר שֶׁל יַחִיד וְנִעֲשִׂית שֶׁל רַבִּים, וְרִשּׁוֹת הַרְבִּים עוֹבְרַת בְּתוֹכָהּ, כִּיצַד מְעַרְבִין אוֹתָהּ? עוֹשִׂין לְחִי מִכָּאן וְלְחִי מִכָּאן, אוֹ קוֹרֶה מִכָּאן וְקוֹרֶה מִכָּאן, וּמְעַרְבִין וְנוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין בְּאִמְצַע. וְאֵין מְעַרְבִין אוֹתָהּ לְחֻצְאֵין, אֲלֵא אוֹ כְּלָה, אוֹ מְבוּי מְבוּי בְּפָנָיו עֲצֻמָּה. עִיר שֶׁל רַבִּים, וְהָרִי הִיא שֶׁל רַבִּים, וְאֵין לָהּ אֲלֵא פֶתַח אֶחָד – מְעַרְבִין אֶת כְּלָהּ.

ה. סִפַּת הַחֵג בְּחָג, רַבִּי יְהוּדָה מַחִיב בְּעֲרוּב וּבְמִזְוָה וּבְמַעֲשֵׂר, וְחֻכְמִים פּוֹטְרִין. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר: מְעַרְבִין כְּכֹר שְׁלֵם אֶפְלוֹ הוּא כְּאִסָּר, אֶפְלוֹ לֹא נִטַּל מִמֶּנּוּ אֲלֵא כְּדֵי דְמוּעַ וְחֻלְתּוֹ, יֵתֵר עַל כֵּן – הָרִי זֶה אָסוּר.

ו. מִי שִׁישׁ לוֹ חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת בְּעִיר אַחַת, אִם הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֻלָּן – הָרִי זֶה אוֹסֵר אֶת כֻּלָּן. וְאִם לֹא – אֵין אוֹסֵר אֲלֵא מְקוֹם דִּירְתּוֹ בְּלַבַּד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בְּכֵן נִפְחָא שֶׁהָיִו לוֹ חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת בְּאוּשָׂא, וְכֹא מַעֲשֵׂה לְפָנָיו חֻכְמִים, וְאָמְרוּ: אֵינוֹ אוֹסֵר אֲלֵא בֵּית דִּירָה בְּלַבַּד.

ז. חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת מְקַצֵּת שְׁרוּיָן בְּחֻדְרִים, וּמְקַצֵּת שְׁרוּיָן בְּעֲלִיּוֹת – טְרַקְלִין שְׁלֵהֵן כְּחָצַר לְבַתִּים. שְׁנַיִם שֶׁשְׁתַּפִּין זֶה לְזֶה, בֵּין

ביין בין בשמן - אינן צריכין לערב. היי שלשה - זה שתף לזה ביין, וזה שתף לזה בשמן - צריכין לערב. רבי שמעון אומר: אחד יין ואחד שמן - אין צריכין לערב. אלעזר בן תדאי אומר: אסורין עד שיערב.

ח. אב ובנו, נשיו וכלותיו, עבדיו ושפחותיו, הרב ותלמידו, בזמן שאין עמהם דיורים - הרי הן כיהידים, צריכין לערב, מבוי שלהן - בין כף וכף נתר בלחי וקורה.

ט. עם הארץ שהיו מוליכין אצלו ערב, מוליך לו כהן כפר תרומה, ויושב ומשמרו ומחשיף עליו ואוכלו, ובא לו. ובשביעית - הרי זה מתר, מפני שלא נחשדו על השביעית.

י. בית שמניחין בו ערב - אין צריך להפריש כפר, מערבין בבית ישן מפני דרכי שלום, אם היה שם רבו, או אדם גדול, או שהיה משיא את בנו ורצה לנהג בו כבוד - הרשות בידו. מצוה על כל אדם לבטל רשות, אם היה אדם גדול - הרשות בידו.

יא. אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב - עליו לבטל הרשות. אם היה שם בית האבל או בית המשתה, ורצו לבטל רשותו - הרשות בידו.

יב. שלשה שהיו שרויין בחצר, ומת אחד מבני החצר, והניח את הרשות לאחד מן השוק, מבעוד יום - אוסר. משחשכה - אינו אוסר. ואחד מן השוק שמת, והניח את רשותו לאחד מבני חצר, מבעוד יום - אינו אוסר. משחשכה - אין אוסר. הרי ששכח ולא ערב, וחזר והוציא, בין בשוגג בין במזיד - הרי זה אוסר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: במזיד - אוסר. בשוגג - אינו אוסר. מי שבטל רשותו, וחזר והוציא, בין בשוגג בין במזיד - הרי זה אוסר.

יג. אחד שלא ערב - נותן רשותו לאחד שערב, ושנים שערכו - נותנין רשותן לאחד שלא ערב. ושנים שלא ערכו - נותנין רשותן לשנים שערכו, או לאחד שלא ערב. אבל

אין אחד שערב נותן רשותו לאחד שלא ערב, ואין שנים שערכו נותנין רשותן לשנים שלא ערכו. ואין שנים שלא ערכו נותנין רשותן לשנים שלא ערכו, שכל זמן שהיו שנים שרויין בחצר, ושכח אחד מהן ולא ערב - הרי זה אוסר.

יד. ישראל מומר משמר שבתו בשוק - מבטל רשות, שאינו משמר שבתו בשוק - אינו מבטל רשות. מפני מה? שאמרו: ישראל נוטל רשות ונותן רשות, והעובד כוכבים עד שישפיר. כיצד מבטל רשות? אומר: רשותי נתונה לך, רשותי מבטלת לך - קנה ואין צריך לזכות.

טו. חצרו של נכרי, הרי הוא כדיר של בהמה - מתר להכניס ולהוציא מחצר לבתים ומן הבתים לחצר. ואם יש שם ישראל אוסר; דברי רבי מאיר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: לעולם אינו אוסר עד שיהיו שני ישראלים אוסרין זה על זה, והלכה כדבריו.

טז. הגוסס, אף על פי שאינו יכול לחיות - הרי זה אוסר. קטן, אף על פי שאין יכול לאכול פזית - הרי זה אוסר. קסדור הבא לעיר, עד שלושים יום - הרי זה אוסר מיד. אימתי? בזמן שיחדו לו בית דירה. לא יחדו לו בית דירה, או שאין עמהן דיורין בחצר - אין אוסר. אכסנאי - אין אוסר לעולם.

יז. אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב, והיתה לו אכסדרה על פתחו, בזמן שמגפפת - מתרת לו ואסורה לכל בני חצר. אם אינה מגפפת - אסורה לו ואסורה לכל בני החצר. כלים ששבתו בחצר - מתירין לטלטל בחצר. אנשי חצר ששכחו ולא ערכו - אסור מלהכניס ומלהוציא מחצר לבתים ומבתים לחצר. וכלים ששבתו בחצר - מתירין לטלטל בחצר.

יח. חמש חצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות למבוי, ושכחו כלם ולא ערכו - אסור להכניס ולהוציא מחצר למבוי ומן המבוי לחצר. וכלים ששבתו בחצר - מתר לטלטל בחצר, ובמבוי אסור. ורבי שמעון מתיר,

מסכת ערובין פרק ששי

א. שתוף מבוי כיצד? מניח אדם חבית של יין, ושל שמן, ושל תמרים, ושל גרוגרות ושל שאר מיני פרות, בין משלו בין משל חברו, ואומר: 'הרי זו לכל בני מבוי'; היתה משלהן - אין צריך לזכות. היתה משלו - מגביהה מן הארץ ואומר: 'זכיתי לכם ולכל שנתוספו עליכם'. נתוספו עליהן - מזכה ואין צריך להודיע. אמר רבי יהודה: מעשה והיינו שרויין בית גלודה בלוד, והיינו מבשלין קדרה של עדשים, ואחד עומד על פתח המבוי ואומר: 'זכיתי לכם בקדרה של עדשים', היין - כדי לשותות בו מזון שתי סעודות. והשמן - כדי לאכול בו מזון שתי סעודות. החמץ - כדי לטבל בו. זיתים ובצלים - כדי לאכל בהן שתי סעודות. תחלתו וסופו - כשעור הזה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: תחלתו כשעור הזה, אף על פי שאין סופו כשעור הזה. כלה החפץ - מודיע, ואינו צריך לזכות.

ב. אמר רבי שמעון בן אלעזר: פעם אחת שבת רבי מאיר בערדסקא וכא אדם אחד ואמר: 'רבי! ערבתי בבצלים [לטבעין]', והושיבו רבי מאיר בארבע אמות שלו. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: מערבין לחולה ולאסטניס ולזקן כדי מזונו. ולרעבתן - סעודה בינונית של כל אדם.

ג. אין משתתפין, לא באוצר ולא במבוי, אלא אם כן יחד לו מקום. האנשים שנשתתפו וערבו שלא לדעת הנשים - שתופן שתוף. ונשים שנשתתפו שלא לדעת בעליהן - אין שתופן שתוף, ואין ערובין ערוב. ומערבין בחצרות בפת, ואם רצו לערב ביין - אין מערבין. משתתפין במבוי ביין, ואם רצו להשתתף בפת - משתתפין. מערבין בחצרות, ומשתתפין במבוי, שלא לשכח תורת ערוב מן התינוקות, שיאמרו: 'אבותינו לא ערבו'; דברי רבי מאיר.

שהיה רבי שמעון אומר: כל זמן שהן של רבים, ושכחו ולא ערבו, גג וחצר ואכסדרה ומרפסת וקרפף ומבוי - כלן רשות אחת הן. אמר רבי: כשהיינו לומדין תורה אצל רבי שמעון בתקיעין, היינו מעלין שמן באלונטית מגג לגג, ומגג לחצר, ומחצר לחצר, ומחצר לקרפף, עד שהיינו מגיעים אצל המעין שהיינו רוחצין בו. אמר רבי יהודה: מעשה בשעת הסכנה, היינו מעלין ספר תורה מחצר לגג, ומגג לחצר, ומחצר לקרפף לקרות בו. אמרו לו: אין שעת הסכנה ראייה.

יט. שתי חצרות, זו לפני זו, החיצונה של רבים, והפנימית של יחיד - החיצונה - צריכה ערוב. והפנימית - אין צריכה ערוב. הפנימית של רבים והחיצונה של יחיד, הפנימית - צריכה ערוב. והחיצונה - אינה צריכה ערוב. רבי עקיבא אוסר את החיצונה, שדריסת הרגל אוסרתה. והכמים אומרים: אין דריסת הרגל אוסרתה. היו שתיהן של רבים, ונתנו את ערובן בחיצונה, ושכח אחד בין מן החיצונה בין מן הפנימית ולא ערב - שתיהן אסורות. נתנו ערובן בפנימית, ושכח אחד מן הפנימית ולא ערב - שתיהן אסורות. מן החיצונה ולא ערב - שתיהן אסורות; דברי רבי עקיבא. והכמים אומרים: פנימית מתרת וחיצונה אסורה. אחד שתי חצרות זו לפני זו, ואחד שלש דיוטאות - זו למעלה מזו. במה דברים אמורים? בזמן שדרך הפנימית לצאת על החיצונה ועל מקצתה, ודרך העליונה לירד על התחתונה ועל מקצתה. חמש חצרות פתוחות לבית שער, ושכחו ולא ערבו - מתרין בחצרות, ואסורין בבית שער. חמש דיוטאות פתוחות לאלקט¹, ושכחו ולא נשתתפו - מתרין בדיוטאות ואסורין באלקט.

¹ בית העשוי להתקרב בו בפיו.

וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אוּ מְעַרְבִים אוּ מְשַׁתְּפִים.

ד. עֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת בְּחֶצֶר וְשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת בְּמִבּוּי. שְׁנַיִם שֶׁשִּׁתְּפִין זֶה לְזֶה זֶה בֵּינָן וְזֶה בְּשֶׁמֶן - צָרִיךְ שִׁיבֵא² עִמָּהֶן בְּמִבּוּי. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ אֵין מְעַרְבִין לְאָדָם אֲלֵא מִדַּעְתּוֹ? לְפִי שְׂאִין רוּצָה שִׁישַׁתְּתַפּוּ אַחֲרִים עִמוֹ בְּחֻלְקוֹ, אֲבָל אִם הָיָה לוֹ תַבְשִׁיל אוּ עֶסֶה אֲצֵל חֲבֵרוֹ - זָכָה לוֹ תַבְשִׁילוֹ.

ה. הַמְעַרֵב עַל יְדֵי בְנֵי עִירוֹ שִׁילְכוּ עִמוֹ לְבֵית הָאֵבֶל, אוּ לְבֵית הַמִּשְׁתָּה וְקָבְלוּ עֲלֵיהֶן מִבְּעוֹד יוֹם שִׁיבֹאוּ - מִתָּר. מִשְׁתַּחֲשֶׁךְ - אֲסוּר, שְׂאִין מְעַרְבִין מִשְׁתַּחֲשֶׁךְ. עָרַב עֲלֵיהֶן בְּקוּפּוֹת שֶׁל תְּמָרִים, וּבְקוּפּוֹת שֶׁל גְּרוּגְרוֹת, וּבְקוּפּוֹת שֶׁל זֵיתִים, אִם יֵשׁ מְזוּן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד - יְבוֹאוּ. וְאִם לֹא - לֹא יְבוֹאוּ. קָבְלוּ עֲלֵיהֶם זֶה אַחֵר זֶה, הֵרֵאשׁוּנִים שִׁישׁ לָהֶם - יְבֹאוּ, אַחֲרוֹנִים - לֹא יְבוֹאוּ.

ו. הַמְעַרֵב עַל יְדֵי עֲצָמוֹ לְרוּחַ אַחַת לְשִׁבְתוֹת שֶׁל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְאָמַר: רְצִיתִי - אֵלֶיךָ, לֹא רְצִיתִי - לֹא אֵלֶיךָ, רְצָה מִבְּעוֹד יוֹם - עֲרוּבֵי עָרוֹב. מִשְׁחֻשְׁכָּה, רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: עֲרוּבֵי עָרוֹב. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין עֲרוּבֵי עָרוֹב, עַל יְדֵי עֲצָמוֹ לְשִׁתֵּי רוּחֹת לְכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְאָמַר: לְמָקוֹם שְׂאָרְצָה אֵלֶיךָ, רְצָה מִבְּעוֹד יוֹם - עֲרוּבֵי עָרוֹב, מִשְׁחֻשְׁכָּה - הֵרִי זֶה חֲמַר גָּמַל.

ז. לֹא יַעֲרֵב אָדָם עַל יְדֵי בְנוֹ וּבְתוֹ הַגְּדוּלִים, וְעַל יְדֵי עַבְדוֹ וְשִׁפְתוֹ הַעֲבָרִים, וְעַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ, אֲלֵא מִדַּעְתָּן. אֲבָל מְעַרֵב הוּא עַל יְדֵי בְנוֹ וּבְתוֹ הַקְּטַנִּים, וְעַל יְדֵי עַבְדוֹ וְשִׁפְתוֹ הַכְּנַעֲנִים, וְעַל יְדֵי בְנוֹ וּבְתוֹ הַקְּטַנִּים, בֵּין לְדַעְתָּן בֵּין שְׂלֵא לְדַעְתָּן, מִפְּנֵי שִׁדְדוֹן כִּידוּ. וְכֻלָּן שֶׁעֲרֵבוּ, וְעָרַב עֲלֵיהֶם רַבֵּן - יוֹצֵאִין

בְּשֵׁל רַבֵּן, חוּץ מִן הָאִשָּׁה שִׁיכּוּלָה לְמַחֹת עַל יְדֵי בַעְלָהּ.

ח. עַבְד עֲבָרִי, וּמִי שֶׁחֲצִיו עַבְד וְחֲצִיו בֶּן חוּרִין - יוֹצֵאִין עַל יְדֵי עֲצָמָן. עַבְד שֶׁל שְׁנֵי שִׁתְּפִין - יוֹצֵא בְּעָרוֹב שֶׁל זֶה בְּדָרוֹס, וּמֵהֵלֶךְ בְּדָרוֹס. בְּעָרוֹב שְׁנֵיהֶן - מֵהֵלֶךְ בְּצָפוֹן בְּעָרוֹבוֹ שֶׁל זֶה בְּדָרוֹס, וּבְדָרוֹס בְּעָרוֹבוֹ שֶׁל זֶה בְּצָפוֹן, וְאִם מִצְעוֹ אֶת הַתְּחוּם - אֵל יוֹזוּ מִמְקוֹמוֹ. קָטָן שֶׁצָּרִיךְ לְאָמוֹ - יוֹצֵא בְּעָרוֹב אָמוֹ, וְשְׂאִין צָרִיךְ לְאָמוֹ - אֵין יוֹצֵא בְּעָרוֹב אָמוֹ.

ט. כֶּתֵל חֲצַר שְׁנַפְרִין, מֵאַרְבַּעַת טַפְחִים עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת - מִתָּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּפֶתַח, יֵתֵר מִכָּאֵן - כְּנֶגֶד הַפְּרָצָה אֲסוּר. נִפְרָצוּ בּוֹ פְּרָצוֹת הַרְבֵּה, אִם הָעוֹמֵד מְרַבֵּה עַל הַפְּרוּץ - מִתָּר. וְאִם הַפְּרוּץ מְרַבֵּה עַל הָעוֹמֵד, כְּנֶגֶד הַפְּרָצָה, נִפְרָצָה כְּנֶגֶד עֶשְׂרֵה בַתִּים - בְּטֻלָה הַמְחִיצָה. שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת זוֹ לְמַעְלָה מְזוּ, וּבֵין זוֹ לְזוֹ עֶשְׂרֵה טַפְחִים, אוּ שִׁישׁ בֵּה גְדוּד חֲמֻשָּׁה וּמְחֻצָה חֲמֻשָּׁה - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. הֵיטָה אַחַת מֵהֶן גְּבוּהָה עֶשְׂרֵה טַפְחִים, וּמַעֲטָה בְּאַבְנִים, בְּכַפְתִּים וּבְסֻלָּם הַצּוּרִי, אוּ שֶׁהֵבִיא נֹסֵר שֶׁרָחַב אַרְבַּעַת טַפְחִים וְקָבְעוּ בֵּה - מְעַרְבִין שְׁנַיִם. וְאִם רָצוּ - מְעַרְבִין אֶחָד. פְּחוֹת מִכֵּן - מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שְׁנַיִם. הֵיטָה אַחַת מֵהֶן גְּבוּהָה עֶשְׂרֵה טַפְחִים - עוֹשִׂין לָהּ מְחִיצָה גְבוּהָה חֲמֻשָּׁה טַפְחִים, וּמִבְטָלָהּ.

י. כֶּתֵל שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת גְּבוּהָה עֶשְׂרֵה טַפְחִים וְרָחַב אַרְבַּעַת - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. מַעֲטוּ בְּאַבְנִים, בְּכַפְתִּים וּבְסֻלָּם הַצּוּרִי, אוּ שֶׁהֵבִיא נֹסֵר רָחַב אַרְבַּעַת טַפְחִים, וְקָבְעוּ בֵּה - מְעַרְבִין שְׁנַיִם, וְאִם רָצוּ - מְעַרְבִין אֶחָד. פְּחוֹת מִכֵּן - מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שְׁנַיִם.

² לְפִי הַגְּרָ"א תַבְּחָה זֶה הוּא תַפְקוֹן בְּדוּקָא. וּבִאֵר זֹאת יִפְהַ בְּחוּזוֹ וְחֻקְמָאֵל.

יא. מתבן שבין שתי חצרות, גבוהה עשרה טפחים - מערבין שנים ואין מערבין אחד. אלו מאכילין מכאן ואלו מאכילין מכאן, נתמעט התבן מעשרה טפחים - מערבין אחד ואין מערבין שנים, אלא אם רצה - סתם את פתחו ומבטל את רשותו, הוא אסור וחברו מתר. וכן בכתל של תבן שבין שתי חצרות.

יב. רבי מאיר אומר: סילונות שבפרכין מחזיקין סאתים, אף על פי שהן נקובין - שופכין לתוכם מים בשבת. וחקמים אומרים: עד שיפקקו. אחרים אומרים: ביב שקמור ארבע אמות ברשות הרבים - שופכין לתוכו מים בשבת. עוקה שבחצר מחזקת סאתים, אף על פי שנתמלאת מערב שבת - שופכין לתוכה בשבת, אחת עוקה ואחת גסטרא שבחצר מחזקת סאתים, אף על פי שנתמלאו מערב שבת - שופכין לתוכן בשבת.

יג. הגג ומרפסת החצר והאכסדרא - מצטרפין לארבע אמות. הבית והעליה החצר והגג - אין מצטרפין לארבע אמות, אף על פי שהן מאה אמה - לא ישפך על פי הביב, אבל הוא שופך לגג, והמים יורדין לביב. אין עושין לה צנור, אבל עושין לה מזחלה, שלא יאמרו: 'צנורו של פלוני מקלח מים בשבת'.

יד. צנור המקלח לרשות הרבים, אחד מים ואחד יין - קולט, בין ביד בין בכלי ושותה, ובלבד שלא יצרף פיו עם פי החבית, אם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים, וישתה. אבל מצרף הוא פיו לצנור למטה מעשרה טפחים ושותה, לא יצרף אדם ידו עם הכתל ועם המזחלה, אם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים, ושותה. אבל מצרף הוא ידו לצנור למטה מעשרה טפחים, ושותה. ואם יש פי צנור ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

טו. בור ברשות הרבים, ואין בינו לכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - בני חצר

מתרין, ובני עליה אסורין. אם יש בינו לבין הכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - בני חצר אסורין, ובני עליה מתרין. באר שלפני החלון - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו ובין הכתל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. אם יש בפי הבאר ארבעה על ארבעה טפחים - בין כך ובין כך, משלשל וממלא הימנו בשבת.

טז. בור שבין שתי חצרות - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו לכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם. אם יש בפי הבור ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

יז. אמת המים שלפני החלון - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינה לכתל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. זה היה מעשה באמה של פרטליה, ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל, ואמר: הואיל ואין בינה לבין הכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - מתרת. ואם יש בפי ארבעה על ארבעה, בין כך ובין כך משלשל וממלא הימנו בשבת.

יח. אמת המים שעוברת בחצר - אין ממלאין ממנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. עשו לה בכניסה ולא ביציאה, ביציאה ולא בכניסה - אין ממלאין הימנה בשבת, אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. היתת רחבה מראשה אחד וצרה מראשה אחד - הרי זה מרחיב את מקום הצר, ואין צריך לעשות מחצה אלא לרחב בלבד. וכן אתה מוצא בכיבין המקשקשין תחת הבתים ותחת החצרות.

יט. רבי יהודה אומר: כתל שעל גבה - נדונין כמחצה. אמר רבי יהודה: מעשה באמת המים שהיתה באה מאכל לצפורי, והיו ממלאין הימנה בשבת על פי הזקנים. אמרו לו: משם ראייה? מפני שלא היתה עמקה עשרה ורחבה ארבעה.

כ. גּוֹזוּטְרָא שְׁהִיא לְמַעְלָה מִן הַמַּיִם - אֵין מְמַלֵּאֵין הַיַּמְנָה בְּשַׁבָּת, אֲלֵא אִם כֵּן עָשׂוּ לָהּ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, בֵּין מְלַמְעָלָה בֵּין מְלַמְעָלָה אֵין מְלַמְטָה. וְאִם הִיא לְמַטָּה מִן הַמַּיִם, אָף עַל פִּי שְׁהַמַּיִם צָפִין עַל גְּבֵה - אֵין בְּכָךְ כְּלוּם. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: אָף מְלַמְעָלָה. רַבִּי חֲנִינְיָא בֵּן עֲקִיבָא אָמַר: גּוֹזוּטְרָא שִׁישׁ בֵּה אַרְבַּע עַל אַרְבַּע אַמּוֹת, חוֹקֵק בֵּה אַרְבַּע עַל אַרְבַּע, וּמְמַלֵּא הַיַּמְנָה בְּשַׁבָּת.

מִסְכַּת עֲרוּבִין פְּרָק שְׁבִיעִי

א. שְׁעָרֵי גְבֵה, בְּזִמְנֵי שִׁישׁ לָהֶן בֵּית שַׁעַר מְבַפְנִים - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בְּהֵן מְבַפְנִים. מְבַחוּץ - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בְּהֵן מְבַחוּץ. מְכָאן וּמְכָאן - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בְּהֵן מְכָאן וּמְכָאן. אֵין לָהֶם לֹא לְכָאן וְלֹא לְכָאן - אֲסוּרִים כָּאן וְכָאן. וְכֵן פְּתַחֵי חֲנִיּוֹת בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים; רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: בְּזִמְנֵי שְׁהַמְנַעוּל לְמַטָּה מְעֲשָׂרָה - מְבִיא אֶת הַמִּפְתָּח מֵעֵרֵב שַׁבָּת וּמְנִיחוֹ בְּאֶסְקוּפָא, לְמַחֵר, פּוֹתַח וְנוֹעֵל וּמְחִזִּירוֹ לְאֶסְקָפָה. וּבְזִמְנֵי שְׁהַמְנַעוּל לְמַעְלָה מְעֲשָׂרָה - מְבִיא מִפְתָּח מֵעֵרֵב שַׁבָּת וּמְנִיחוֹ בְּמַנְעוּל. לְמַחֵר - פּוֹתַח וְנוֹעֵל וּמְחִזִּירוֹ לְמַקּוּמוֹ. וְחֻכְמִים אָמְרִים: אָף בְּזִמְנֵי שְׁהַמְנַעוּל לְמַעְלָה מְעֲשָׂרָה טַפְחִים, מְבִיא מִפְתָּח מֵעֵרֵב שַׁבָּת וּמְנִיחוֹ בְּאֶסְקוּפָא, לְמַחֵר - פּוֹתַח וְנוֹעֵל וּמְחִזִּירוֹ לְמַקּוּמוֹ, אוֹ בְּחִלּוֹן שְׁעַל גְּבֵי הַפְּתַח. אִם יֵשׁ בְּחִלּוֹן אַרְבַּע עַל אַרְבַּע - אֲסוּר, מְפַנֵּי שְׁהוּא כְּמוֹצֵיא מְרִשּׁוֹת לְרִשּׁוֹת.

ב. הַחֲרִים וְהַפְּסָקִין³ וְסַפִּינָה בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, גְּבוּהִין עֲשָׂרָה טַפְחִים - אֵין מְטַלְטְלִין, לֹא מִתּוֹכֵן לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים וְלֹא מְרִשּׁוֹת הַרְבִּים לְתוֹכֵן, אֲבָל יוֹרֵד לְתוֹכֵן וְאוּכַל. פְּחוֹת מִכֵּן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת מִתָּר, חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת - אֲסוּר. אֲמַת הַמַּיִם בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, עֲמוּקָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, וְכֵן גּוּמָא - אֵין מְטַלְטְלִין, לֹא מִתּוֹכָה לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים, וְלֹא מְרִשּׁוֹת הַרְבִּים לְתוֹכָה, אֲבָל

יוֹרֵד לְתוֹכָה וְשׁוֹתָה. אִם הִיוּ הַמַּיִם מוֹעֲטִים - מְזַלֵּף לְתוֹךְ יָדוֹ וְשׁוֹתָה. אִם הִיוּ שְׁנַיִם, זֶה מְעַמִּיד לְחִבְרוֹ, וְהֵלֶּה שׁוֹתָה. וְזֶה מְעַמִּיד לְחִבְרוֹ וְהֵלֶּה שׁוֹתָה. פְּחוֹת מִכֵּן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת - מִתָּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת - אֲסוּר.

ג. אֵילָן בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים. אִם אֵין גּוּפוֹ גְבוּהָה מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טַפְחִים - מְטַלְטְלִין תַּחְתּוּיוֹ. הִיא גְבוּהָה מְשַׁלֵּשׁ רוּחוֹתָיו, וְנִמְךָ מְרוּחָ אַחַת - רוֹאֵין אֶת הַנְּמוּךְ כְּאִלוֹ הוּא פְּתַח, וּבְלִבְדֵי שְׁלֹא יִהְיֶה נְמוּךְ יָתֵר עַל הַגְּבוּהָה.

ד. חֲרָבָה בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, עֲמוּקָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, חִלּוֹן שְׁעַל גְּבוּהָה שׁוֹפְכִין לְתוֹכָה מִיַּם בְּשַׁבָּת. הִיוּ שְׁנַיִם - שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת, שְׁאֵין שְׁתֵּי רִשּׁוֹת מְשַׁתְּמָשׁוֹת בְּרִשּׁוֹת אַחַת. הִיתָה אַחַת וְהִיא שֶׁל רַבִּים - אֲסוּרָה עַד שְׁיַעֲרְבוּ.

ה. אֲשָׁפָה בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, חִלּוֹן שְׁעַל גְּבוּהָה - זוֹרְקִין לָהּ בְּשַׁבָּת. הִיוּ שְׁתֵּים - שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת, שְׁאֵין שְׁנֵי רִשּׁוֹת מְשַׁמְשׁוֹת כְּאַחַת, הִיתָה אַחַת וְהִיא שֶׁל רַבִּים - אֲסוּרָה עַד שְׁיַעֲרְבוּ.

ו. בְּנֵי חֲצָר וּבְנֵי מִרְפֶּסֶת, שְׁאֵין צְרִיכִים לְעֵרֵב, שְׁעָרְבוּ אֵלּוֹ לְעֲצָמָן וְאֵלּוֹ לְעֲצָמָן, כֹּל שְׁגִבּוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים - לְמִרְפֶּסֶת. פְּחוֹת מִכֵּן - לְחֲצָר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנֵי שֶׁהֵן שֶׁל רַבִּים, וְעָרְבוּ אֵלּוֹ לְעֲצָמָן וְאֵלּוֹ לְעֲצָמָן, אוֹ שֶׁהֵיוּ שֶׁל יְחִידִים וְשָׁכְחוּ וְלֹא עָרְבוּ. אֲבָל אִם הִיוּ שֶׁל רַבִּים וְשָׁכְחוּ וְלֹא עָרְבוּ, גַּג וְחֲצָר וְאֶכְסֵדְרָה וּמִרְפֶּסֶת - כֻּלָּן רִשּׁוֹת אַחַת הֵן.

ז. חֲצָר גְּדוּלָה שְׁנַפְרָצָה לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים, וְנִשְׁתַּיְרוּ בֵּה גְדוּדִיּוֹת גְּבוּהוֹת עֲשָׂרָה טַפְחִים, עַד עֲשָׂר אַמּוֹת - מִתָּר, מְפַנֵּי שְׁהוּא כְּפְתַח. פְּחוֹת מִכֵּן - מְתַרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת וְאֲסוּרִין לְעֵתִיד לְבָא; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסִי אָמַר: כְּשֶׁם שְׁאֲסוּרִין לְעֵתִיד לְבָא אֲסוּרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת. וּקְטַנָּה שְׁאֵינָה אֲלֵא

³ בְּרִכּוֹת הַעֲשִׂיּוֹת לְמִלּוּאוֹת בְּהֵן מַיִם.

כְּעֶשֶׂר, וְנִטְלָה דּוֹפְנָה לְרִשּׁוֹת הָרְבִים, וְנִשְׁתַּיֵּר כֶּפֶס מִכָּאן כֶּפֶס מִכָּאן - מִתֵּר. נִטְלָה כֶּלָּה - מִתֵּר לְאוֹתָהּ שֶׁבֶת וְאַסוּרָה לְעֵתִיד לְבֹא; דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: כֶּשֶׁם שְׁאַסוּרָה לְעֵתִיד לְבֹא, כֵּן אֲסוּרָה לְאוֹתָהּ שֶׁבֶת.

ח. חֲלוֹן שֶׁמִּקְצָתָהּ בְּתוֹךְ עֶשְׂרֵה וּמִקְצָתָהּ לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרֵה - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. הֵיטָהּ כֶּלָּה לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרֵה וּמַעֲטָה בְּאֲבָנִים, אוּ בְּגַפְתִּים, וּבְכֶסֶם הַמְצָרִי, אוּ שֶׁהִיא נֹסֵר שֶׁרָחֵב אַרְבָּעָה טְפָחִים וְקָבֵעָה בָּהּ, מְעַרְבִין שְׁנַיִם, וְאִם רָצוּ - מְעַרְבִין אֶחָד. פָּחוֹת מִכֵּן - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. הֵיטָהּ רָחֵב מֵרֵאשִׁי אַחַת וּקְצָרָה מֵרֵאשִׁי אַחַר - הֵרִי זֶה מֵרַחֵב אֶת מְקוֹם הַצֵּר. חֲלוֹן שֶׁהִיא אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים - עוֹשֶׂה לָּהּ מְרֻבֵּיּוֹת וּמִבְטָלָהּ. כִּיּוֹצֵא בּוֹ, מִי שֶׁהָיוּ לוֹ חֲנִיּוֹת פְּתוּחוֹת לְרִשּׁוֹת הָרְבִים, וּפְתוּחוֹת לְחֻצְרוֹת, אִם אֵין שָׁם אֶלָּא דְּבָר מוֹעֵט - מִבִּיא וּמִטְלִטֵּל מִזֶּה לָּזֶה. הֵיטָהּ חָצֵר וְכֵה דִּיּוּרִין. עֲרֹבוּ - מִתְרִין. לֹא עֲרֹבוּ - אֲסוּרִין.

ט. אֶחָד חֲלוֹן שְׁבִין שְׁנַיִ בְּתִים, וְאֶחָד חֲלוֹן שְׁבִין שְׁתֵּי חֻצְרוֹת, וְאֶחָד חֲלוֹן שְׁבִין שְׁתֵּי עֲלִיּוֹת, וְאֶחָד חֲלוֹן שְׁבִין שְׁנַיִ גִּנּוֹת, וְאֶחָד חֲלוֹן שְׁבִין שְׁנַיִ דִּיּוּרִין, וּגְשָׁרִים, וּנְכֻשׁוֹת⁷, וְרִשּׁוֹת הָרְבִים הַמְקַרָּה - מְטַלְטֵלִין תַּחְתִּיהֶן בְּשֶׁבֶת; דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹסְרִין. יֵתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה: מִי שִׁישׁ לוֹ בְּתִים בְּשְׁנַיִ צְדֵי רִשּׁוֹת הָרְבִים - עוֹשֶׂה לְחֵי מִכָּאן וְלְחֵי מִכָּאן, אוּ קוֹרָה מִכָּאן וְקוֹרָה מִכָּאן. מְעַרְבִין וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּאֲמֻצָּע. אָמְרוּ לוֹ: אֵין מְעַרְבִין רִשּׁוֹת הָרְבִים בְּכֵן. מוֹדִין

חֻכְמִים לְרַבֵּי יְהוּדָה, בְּמַעֲשֵׂה בְּגִינוֹסֵר, שֶׁזֶּה פֶּתַח דְּלֶת קַרְפִּיפוֹ וְסִתְּם רִשּׁוֹת הָרְבִים, וְזֶה פֶּתַח דְּלֶת קַרְפִּיפוֹ וְסִתְּם רִשּׁוֹת הָרְבִים - שְׁמַעְרָבִין וְנוֹשֵׂאִין וְנוֹתְנִין בְּאֲמֻצָּע, שְׁכַל מְחִיצָה הַנְּעֻשִׂית לְשֶׁבֶת, בֵּין אָנוּסִין בֵּין שׁוֹגְגִין, בֵּין מְטַעִין בֵּין מְזִידִין - הֵרִי זֶה מְחִיצָה. הַחֲזִירוּ הַפְּתָחִים לְמִקְוָם - חֲזִרוּ לְאֲסוּרִין. חָצֵר שְׁגָגוֹתֶיהָ מִבְּצִרִין⁸ - כֹּל אֶחָד וְאֶחָד רִשּׁוֹת לְעֻצְמוֹ.

י. כֹּל גִּנּוֹת הָעֵיר - רִשּׁוֹת אַחַת הֵן. אֲסוּר לְהַעֲלוֹת וּלְהוֹרִיד מִן הַגִּנּוֹן לְחָצֵר וּמִן הַחָצֵר לְגִנּוֹן, וְכֹלִים שֶׁשִּׁבְתוֹ בְּחָצֵר - מִתֵּר לְטַלְטֵלֵן בְּגִנּוֹן, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִהְיֶה גַּג גְּבוּהָ עֹשֶׂה אוּ נְמוּךְ עֹשֶׂה; דְּבָרֵי רַבֵּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: כֹּל אֶחָד וְאֶחָד רִשּׁוֹת לְעֻצְמוֹ, וְאֵין מְטַלְטֵלִין בּוֹ אֶלָּא בְּאַרְבָּעָה. אָמַר לָהֶם רַבֵּי מֵאִיר: אֵי אַתֶּם מוֹדִים בְּאַנְשֵׁי חָצֵר שֶׁשִּׁכְחוּ וְלֹא עֲרֹבוּ, שְׁאַסוּר לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא מִחָצֵר לְבֵתִים, וּמִבֵּתִים לְחָצֵר, וְכֵלֵן שֶׁשִּׁבְתוֹ בְּחָצֵר - מִתְרִין לְטַלְטֵל בְּחָצֵר, מִה נִשְׁתַּנָּה גַּג מִחָצֵר? אָמְרוּ לוֹ: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּחָצֵר, שְׂאִין תַּחְתִּיהָ דִּיּוּרִין! אָמַר לָהֶם: אִף חָצֵר, פְּעֻמִּים שִׁישׁ תַּחְתִּיהָ דִּיּוּרִין. אָמְרוּ לוֹ: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּחָצֵר, שְׂאִין כֹּל אֶחָד וְאֶחָד מִכִּיר אֶת שְׁלוֹ, תֹּאמַר בְּגִנּוֹת, שְׁכַל אֶחָד וְאֶחָד מִכִּיר אֶת שְׁלוֹ? אָמַר לָהֶם: הֵרִי שֶׁהֵיטָה חֲלוּקָה, אוּ שֶׁהֵיטָה עֹשׂוֹיָה פֶּסֶס⁸, לֹא כֹל אֶחָד וְאֶחָד מִכִּיר אֶת שְׁלוֹ? אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן כֵּן אֶלְעָזָר: עַד כָּאן הֵיטָה תְּשׁוּבָה. רַבֵּי שְׁמַעוֹן אָמַר: הֵגַג, וְהַמְרַפֶּסֶת, הַחָצֵר וְהַאֲכֻסְדָּרָה - כֵּלֵן רִשּׁוֹת אַחַת הֵן.

⁷ חָצֵר אֲשֶׁר גִּנּוֹת הַבָּתִּים שֶׁבְּתוֹכָהּ הֵם שְׁנַיִם לְקַרְקַע הַחָצֵר, הֵינּוּ שֶׁהַבָּתִּים בְּנֵינִים בְּמִקְוֹם נְמוּךְ שֶׁבְּחָצֵר.

⁸ סִימָנִים עַד הֵיכֵן מוֹגִיעָה הַדִּירָה שֶׁל כֹּל אֶחָד.

⁹ הֵינּוּ שְׁנוּדָאֵי כֹל אֶחָד מִכִּיר אֶת שְׁלוֹ.

⁴ בְּסִפְרִים כְּתוּב לְהַפְּדוֹ, וְהַנְּהַתִּי עַל פִּי חֲזוֹן יְהוֹמָאֵל, וְעֵין בְּהַנְּהוֹת הַגֵּרָא וְל.

⁵ סוֹתֵם אֶת הַחֲלוֹן עִם עֲנָפִים.

⁶ צִיּוּנֵי קְבָרִים.

מסכת ערובין פרק שמיני

שבקרקות - אסורין. אחרים אומרים: אף שבקרקות, פותחין ונועלין בהם.

ד. הכוחה¹¹ ברשות הרבים, וכל מי שנתלש רקו בפיו - לא יהלך ברשות הרבים, עד שיורק.

ה. שתי מטהרות זו על גב זו - נוטל את הפקק מבנתים ומשיקן, ומחזיר את הפקק למקומו. רבי שמעון בן מנסיא אומר: שתי ברכות, אחת של חמין ואחת של צונג - נוטל את הפקק מבנתים, כדי שיירדו חמין לתוך הצונג, וצונג לתוך החמין, ובלבד שלא יחזיר את הפקק למקומו. ולא עוד, אלא שנוטל את הפקק כדי שיצאו המים וילכו להם, ואם בשביל שתנגב - אסור. ופוקקין את הביב בסידרין, ובכל דבר המטלטל, כדי שלא יציפו המים את האוכלין ואת הכלים. אין פוקקין את הביב כדי שיירדו המים לבור. רבי מנחם איש גליא אומר: צנור שעלו בו קוצים וקישושיות¹² - דורסן ברגל בצנעא, כדי שיצאו המים וילכו להם.

ו. חבילה של עצים וסוכה של קוצין שהתקינם לפרצה שבחצר, אם היו קשורות ותלויות - פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. אם לאו - אין פותחין ונועלין בהן. אחרים אומרים: היתה כבושה באבנים מראשה אחד - אין רשאי לגע בהן. נתלו בה קוצין ודוקרנין - מפשר בידו בצנעא, ובלבד שלא יקרע. ושל בהמה - דורס ברגליו. מחצלות פרושות על פתחי חניות ברשות הרבים, אם היו קשורות ותלויות - פותחין ונועלין בהם. ואם לאו - אין פותחין ונועלין בהם. עשה להם ציר של קנים, ושל שבלין ושל כל דבר - פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. דלת שיש לה ציר - פותחין ונועלין בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. נשברו ציריה - אין פותחין ואין נועלין בה ביום-

א. שתי חצרות, אחת פתוחה לצפון ואחת פתוחה לדרום, ונגותיהן שוין - הגגין רשות לעצמן. והחצרות - כל אחת ואחת רשות לעצמן. היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים, ומעטה באבנים, ובכפתים¹⁰ ובסלם הצנורי, או שהביא נטר שהוא רחב ארבעה טפחים וקבעו בה - מערבין שנים. אם רצו - מערבין אחת. פחות מכן - מערבין שנים, ואין מערבין אחד.

ב. שתי גזוזטראות, זו כנגד זו ברשות הרבים, ובין זו לזו ארבעה טפחים - מערבין שנים ואין מערבין אחד. פחות מכאן - מערבין אחד ואין מערבין שנים. שלש דיוטאות, זו למעלה מזו, וזו למעלה מזו - העליונה והתחתונה של אחד, ואמצעית של אחר - לא ישלשל מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות, אבל משלשל הוא מן העליונה לתחתונה שלא בדרך אמצעית. משלשל אדם קדרה של בשר ונותנה על גבי זיו שרחב ארבעה טפחים. היתה חלון באמצע, שהיא ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות.

ג. צנור המקלח לרשות הרבים, אחד יין ואחד שמן - קולט, בין ביד בין בפלי, ומכניס לתוך ביתו. היתה עומד ברשות היחיד, ופשט ידו לרשות הרבים, והיא מלאה אוכלין ומשקין - מכניסה אצלו. היתה עומד ברשות הרבים, ופשט ידו לרשות היחיד, והיא מלאה אוכלין ומשקין - מוציאה אצלו. גמל שראשו ורבו בפנים - אובסין אותו בפנים. בחוץ - אובסין אותו בחוץ. אותן כלים שפותחין ונועלין בהם,

¹² מלשון לקושש קש.

¹⁰ בקורות (כפיסי ג'ז).

¹¹ מלשון ביהו וניעו.

טוב, ואין צריך לומר בשבת. דלת הנגרות, ומחצלת הנגרות, וקנקן הנגרות, בזמן שהן קשורין ותלוין פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב.

ז. היה יושב וקורא בספר על האסקפה, ונתגלגל הספר מידו, ולפנים ולחוץ - גוללו מכאן ומכאן ומניחו על האסקפה. אבל מפתח אינו כן, אלא בזמן שהמפתח למטה מעשרה טפחים - נוטל את המפתח מן האסקפה, ונותנו למנעול, ופותח ונוטל כלי מתוך הבית, ומחזירו למנעול, ונועל ומניח המפתח בחלון שעל גב שקוף. אם יש בפי החלון ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

ח. מלבן של ספקלריא¹³ ותרסין של חניות - פותחין ונועלין בהן. אם היו נשמטים - אסורים. נגר נשמט¹⁴ - אסור. נקמז¹⁵ - מתר. רבי יהודה אומר: נקמז, אף על פי שאינו נשמט - אסור.

ט. נגר נגרות, אם היה קשור ותלוי - פותחין ונועלין בו. ואם לאו - אין פותחין ונועלין בו. רבי יהודה אומר: קשור אף על פי שאינו תלוי. איזהו נגר? הגורר שנועלין במקדש, אבל לא במדינה, כל שקשור ותלוי וראש אחד מגיע לארץ. רבי יהודה אומר: זה - אף במדינה מתר, אלא איזהו נגר שנועלין במקדש אבל לא במדינה? כל שאינו לא קשור ולא תלוי, ושומטו ומניחו בזוית.

י. המוצא תפלין - מכניסן זוג זוג. רבן גמליאל אומר: שנים שנים. אחד האיש ואחד האשה, אחד חדשות ואחד ישנות.

רבי יהודה אוסר בחדשות ומתיר בישנות. המוצא ספר בשדה - יושב ומשמרו, ומחשיך עליו, ונוטלו ובא לו. ובשעת הסכנה - מכסן והולך לו. אם היו גשמים יורדין - הוא מתעטף בכגדו ומכסה אותו.

יא. מי שיצא לרשות הרבים, ונזכר שיש תפלין בראשו - מכסה את ראשו עד שמגיע לביתו, ומכסה אותן. אם היה בית המדרש - נוטלן ומניחן במקום המצנע. מחזירין ציר התחתון של דלת, שדה, תבה ומגדל, ואין מחזירין ציר העליון. של בור, של יציע, ושל דות - הרי זה לא יחזיר. ואם החזיר - חייב חטאת.

יב. נימת כנור שנפסקה - קושרין אותה. קשרה ונפסקה - אין קושרין אותה. אמר רבי שמעון בן אלעזר: והלא אם קושרין אותה אין לה קול! אלא משלשל של מעלה ועוב למטה.

יג. כהן שעלתה בו יבלת במתניו - חברו חותכה לו בשניו, במקדש אבל לא במדינה, אם בכלי - כאן וכאן אסור.

יד. אין ממלאין בעדשה¹⁶ בשבת, אם פחס על חבל ועל המשירים¹⁷ - הרי זה מתר. אין ממלאין מבאר הקר בגלגל ביום-טוב, וכשעלו בני הגולה וחנו עליה, התירו להם נביאים שביניהם, להיות ממלאין מבור הקר בגלגל ביום-טוב, ולא כל בור ודות הקר התירו, אלא אותו בור שחננו עליה בלבד.

טו. הלכות שבת, חגיגות ומעילות - כהררים תלוין בשערה. מקרא מעט והלכות מרבות, ואין להם על מה שישמכו.

¹⁶ מאזנים.

¹⁷ בנפח הפפרים כתוב: משיחה, והוא תהכל שדולים עמו מן הבור.

¹³ מראה ושיפועלו.

¹⁴ שנפסק תהכל שהוא קשור בו, וכשפותח אותו הוא מניחו בקרן זוית.

¹⁵ שנתחב בחור האסקפה ונפתח אותו החור, וראשו מוגיע לארץ ונוקב ונכנס בארץ.

טז. מכאן אמר רבי יהושע: צבתא בצבתא מתעבד, צבתא קדמייתא במה מתעבד? הא לאו ברירה הוא!¹⁸

יז. הדינין, והעבודות, הטְהָרוֹת, והטְמָאוֹת, והעֲרִיּוֹת, ומוֹסָף עֲלֵיהֶן הַעֲרִיכִין, והַחֲרָמִין, והַקְדָּשׁוֹת, וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, מִקְרָא מְרֻבָּה, וּמִדְרָשׁוֹת וְהִלְכוֹת מְרֻבּוֹת, וְיֵשׁ לָהֶן עַל מַה שֵּׁיִסְמְכוּ. אָבָא יוֹסִי בֶן חֲנַן אָמַר: אֵלּוּ שְׁמוֹנֶה מִקְצוֹעַ תּוֹרָה – גּוֹפֵי הִלְכוֹת הֵן

במה צבתות, כך משכבות אחת למדו לגזר אחר
כך במה שביתות.

¹⁸ תצבת שעושים הנפחים, על ידי צבת אחרת
היא עשויה, שאזחזה בצבת ומכה בקורנם עד
שנעשית. וזהו משל, בשם שמוצבת אחת נעשו

5	ראשון Sunday	ל 30	א' דראש חודש אייר, ט"ו לעומר Rosh Chodesh Iyar	
			עלות השחר _____ 4:38 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:45 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:07 שקיעה _____ 7:56 בבלי: בכורות יח ירושלמי: מעשרות א	נץ החמה _____ 5:50 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:21 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:31 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:08 נ"ך: דברי הימים ב כא-כב תוספתא: ערובין ב
6	שני Monday	א 1	ב' דראש חודש אייר, ט"ז לעומר Rosh Chodesh Iyar	
			עלות השחר _____ 4:37 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:44 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:07 שקיעה _____ 7:57 בבלי: בכורות יט ירושלמי: מעשרות ב	נץ החמה _____ 5:49 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:20 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:31 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:09 נ"ך: דברי הימים ב כג-כד תוספתא: ערובין ג
7	שלישי Tuesday	ב 2	י"ז לעומר	
			עלות השחר _____ 4:35 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:44 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 7:58 בבלי: בכורות כ ירושלמי: מעשרות ג	נץ החמה _____ 5:47 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:20 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:30 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:10 נ"ך: דברי הימים ב כה-כו תוספתא: ערובין ד
8	רביעי Wednesday	ג 3	י"ח לעומר	
			עלות השחר _____ 4:34 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:43 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 7:59 בבלי: בכורות כא ירושלמי: מעשרות ד	נץ החמה _____ 5:46 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:19 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:30 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:11 נ"ך: דברי הימים ב כז-כח תוספתא: ערובין ה
9	חמישי Thursday	ד 4	י"ט לעומר	
			עלות השחר _____ 4:33 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:42 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 8:00 בבלי: בכורות כב ירושלמי: מעשרות ה	נץ החמה _____ 5:45 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:18 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:30 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:12 נ"ך: דברי הימים ב כט-ל תוספתא: ערובין ו
10	ששי Friday	ה 5	כ לעומר	
			עלות השחר _____ 4:32 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:42 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 8:01 בבלי: בכורות כג ירושלמי: מעשרות ו	נץ החמה _____ 5:44 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:18 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:13 נ"ך: דברי הימים ב לא-לב תוספתא: ערובין ז
11	שב"ק Shabbos	ו 6	קדושים, מברכין בה"ב, כ"א לעומר, פרק ב	
			עלות השחר _____ 4:31 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:41 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 8:02 בבלי: בכורות כד ירושלמי: מעשרות ז	נץ החמה _____ 5:43 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:17 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:14 נ"ך: דברי הימים ב לג-לד תוספתא: ערובין ח

הדלקת הנרות 7:43 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 9:14 Shabbos Ends

דַּרְבְּךָ צִיִּילָךְ סְפִירַת הָעוֹמֵר, וְזַעַרְט מְעַן גְּעֵרָאטְעוועט נִישַׁט צו וְזַעַרְךָ פֶּאָרטְרִיבֵן.

(סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת סְפִירַת הָעוֹמֵר סוּמָן א')